Regeringens proposition
1984/85: 109

om effektivare delgivning;

beslutad den 10 januari 1985.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll ovannämnda dag.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

STEN WICKBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

Domstolar och andra myndigheter har under senare år mött allt större svårigheter när det gäller att genomföra delgivning i mål och ärenden. Detta har medfört bl. a. försämrad service för enskilda rättssökande, ökade kostnader för det rättsliga förfarandet och svårigheter för myndigheterna att på ett rationellt sätt fullgöra sina arbetsuppgifter.

Mot den bakgrunden läggs i propositionen fram flera förslag i syfte att effektivisera delgivningsverksamheten i mål och ärenden hos domstolar och andra myndigheter. Förslagen går sammanfattningsvis ut på att förbättra förutsättningarna för delgivning i enklare former, att skapa bättre möjligheter för myndigheterna att vid behov själva efterforska adresserna till dem som skall delges samt att underlätta fältarbetet för stämningsmännen.

Tyngdpunkten i propositionen ligger i att förbättra effektiviteten hos de enklare delgivningsformerna. Men det föreslås också att myndigheterna får tillgång till effektivare medel när det gäller att komma till rätta med den som söker undandra sig delgivning. Beträffande sådana fall har ansetts att den enskildes intresse av skydd för sin personliga integritet i viss utsträckning bör få stå tillbaka för intresset av att domstolar och andra myndigheter kan fullgöra sina rättsvårdande uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

För att förbättra förutsättningarna för delgivning i enklare former föreslås i propositionen att kraven på en sökande bör skärpas när det gäller att tillhandahålla uppgifter för delgivningsändamål om såväl egna som motpartens förhållanden. En ökad uppgiftsskyldighet föreslås också för sökandens motpart, vittnen m. fl. Vidare föreslås att domstolarna i viss utsträck-

ning får möjlighet att avvisa en ansökan, om sökanden inte har lämnat föreskrivna uppgifter om motparten. Som ytterligare förutsättning för avvisning föreslås gälla att parten inte har efterkommit ett föreläggande om komplettering och att det inte föreligger särskilda skäl mot avvisning. Det föreslås också att de allmänna domstolarna får förelägga parter, vittnen m.fl. att vid vite lämna föreskrivna uppgifter om egna förhållanden av betydelse för delgivning.

För att underlätta för myndigheterna att få tillgång till uppgifter om enskilda som behövs för delgivning föreslås vissa ändringar i sekretesslagen (1980: 100). Förslaget innebär att en myndighet skall vara skyldig att på begäran av en annan myndighet lämna ut uppgifter om en enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats oavsett om sekretess gäller för uppgiften hos den myndighet som innehar uppgiften. Undantag från uppgiftsskyldigheten skall dock gälla för uppgift hos televerket om telefonnummer till en enskilds bostad.

I samma syfte föreslås att bl.a. fastighetsägare och arbetsgivare med vissa undantag skall vara skyldiga att på förfrågan av en stämningsman lämna vissa upplysningar om den som söks för delgivning. En arbetsgivare som vägrar att lämna uppgifter när han är skyldig att göra det eller som lämnar oriktiga uppgifter skall kunna dömas till böter.

Det föreslås också att det i sekretesslagen tas in en bestämmelse om sekretess för integritetskänsliga uppgifter om enskilda som förekommer i delgivningsverksamheten.

Vidare skall fastighetsägare m.fl. samt arbetsgivare vara skyldiga att medverka till att stämningsmän får tillträde till fastigheter och arbetsplatser för att genomföra delgivning. Det föreslås också att stämningsmän skall få rätt till tillträde till enskilt område som inte utgör bostad samt rätt att påkalla biträde av polismyndighet, om tillträde vägras dem. Ett annat förslag är att en domstol skall kunna besluta om att husrannsakan skall få ske för att söka efter den som skall delges en stämning i brottmål i de fall fängelse är stadgat för brottet.

I propositionen läggs också fram förslag om en ny delgivningsform. Det föreslås sålunda att en myndighet per telefon skall få överbringa innehållet i kallelser, meddelanden och andra handlingar av enkel beskaffenhet till den sökte.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1985.

Lagförslagen i denna proposition har granskats av lagrådet. Propositionen innehåller därför tre huvuddelar: lagrådsremissen (s. 17), lagrådets yttrande (s. 76) och föredragande statsrådets ställningstaganden till lagrådets synpunkter (s. 84).

Den som vill ta del av samtliga skäl för lagförslagen måste därför läsa alla tre texterna.

1 Förslag till

Lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428)

Härigenom föreskrivs i fråga om delgivningslagen (1970: 428)
dels att 3 och 19 §§ skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i lagen skall införas fem nya paragrafer, 26–30 §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

3 §[1]

Myndighet ombesörjer delgivning genom att sända handlingen med posten eller överlämna den med bud eller på annat sätt till den sökte, varvid som bevis att denne har mottagit försändelsen begäres delgivningskvitto eller mottagningsbevis (ordinär delgivning).

Om det finns anledning antaga att delgivningskvitto eller mottagningsbevis ej kommer att lämnas eller ej kommer att erhållas i tid, får myndighet som regeringen bestämmer ombesörja att handlingen överlämnas till den sökte i särskild ordning genom postverkets försorg (särskild postdelgivning).

När det är lämpligt, får en myndighet delge kallelser, meddelanden och andra handlingar med enkelt innehåll genom att innehållet läses upp vid telefonsamtal med den sökte och handlingen därefter sänds till denne med posten (telefondelgivning). Sådan delgivning får inte avse stämningsansökningar eller andra handlingar, varigenom mål eller ärenden anhängiggörs.

Kan delgivning *ej* ske enligt *första eller andra stycket*, får delgivning ske genom stämningsman eller annan, vars intyg enligt 24 § första stycket utgör fullt bevis om delgivning (stämningsmannadelgivning).

Kan delgivning *inte* ske enligt *första – tredje styckena*, får delgivning ske genom stämningsman eller annan, vars intyg enligt 24 § första stycket utgör fullt bevis om delgivning (stämningsmannadelgivning).

I fall som avses i 15 och 16 §§ får delgivning ske genom kungörelse (kungörelsedelgivning).

19 §[2]

Delgivning har skett genom att den som sökes för delgivning själv har mottagit handlingen i huvudskrift eller styrkt avskrift eller styrkt kopia oavsett på vilket sätt den kommit honom till handa. Har den sökte kvitterat postförsändelse som hämtats av bud, skall den anses ha kommit honom till handa samma dag som den avhämtats på posten.

[1] Senaste lydelse 1978: 768.
[2] Senaste lydelse 1978: 768.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

Förekommer vid särskild postdelgivning eller stämningsmannadelgivning att den som sökes för delgivning vägrar att taga emot handlingen, anses delgivning ändå ha skett.

Delgivning skall anses ha skett

enligt 6 § andra stycket genom att handlingen är tillgänglig och meddelandet delgivits,

enligt 12 eller 13 § genom att det blivit fullgjort som *föreskrives* där,

enligt *3 § tredje stycket*, 12 eller 13 § genom att det blivit fullgjort som *föreskrivs* där,

enligt 15 § andra stycket sista punkten genom att handlingen lämnats i den söktes hemvist eller fästs på dörren till hans bostad,

enligt 17 § på tionde dagen efter beslutet om kungörelsedelgivning under förutsättning att det blivit fullgjort som föreskrives i paragrafens första stycke.

26 §

En fastighetsägare, arrendator eller innehavare av bostadslägenhet är skyldig att på begäran av en stämningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket uppge om den som söks för delgivning är bosatt på fastigheten eller i lägenheten eller annars disponerar utrymme där. Med fastighetsägare jämställs tomträttshavare.

27 §

En arbetsgivare skall på begäran av en stämningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket uppge om den som söks för delgivning är anställd hos honom samt, om så är fallet, upplysa om den söktes arbetstider, arbetsplats och om andra förhållanden som rör anställningen och kan underlätta delgivningen.

28 §

Vad som sägs i 26 och 27 §§ gäller inte i fråga om den som står i sådant förhållande till den sökte som anges i 36 kap. 3 § rättegångsbalken.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

29 §

För att verkställa delgivning har stämningsman, åklagare, polisman, kronofogde och exekutiv tjänsteman vid kronofogdemyndighet rätt att få tillträde till enskilt område som inte utgör bostad.

Vägras annan än polisman tillträde som han enligt första stycket har rätt till, skall polismyndighet på begäran av honom lämna biträde. Polisman får, efter beslut av polismyndighet, själv bereda sig tillträde.

30 §

Den som uppsåtligen underlåter att lämna uppgifter enligt 27 § eller lämnar oriktiga uppgifter döms till böter, högst ettusen kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

2 Förslag till
Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 28 kap. 2, 4 och 5 §§ samt 33 kap. 1 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i 33 kap. skall införas tre nya paragrafer, 10 – 12 §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

28 kap.

2 §[1]

För eftersökande av den som skall gripas, anhållas eller häktas, hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller underkastas kroppsvisitation eller kroppsbesiktning får husrannsakan *företagas* hos honom, så ock hos annan, om synnerlig anledning förekom-

För eftersökande av den som skall gripas, anhållas eller häktas, hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten, *delges stämning i brottmål* eller underkastas kroppsvisitation eller kroppsbesiktning får husrannsakan *företas* hos honom, så ock hos annan, om synnerlig an-

[1] Senaste lydelse 1984: 388 (jfr 1984: 722).

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
mer, att den sökte uppehåller sig där.	ledning förekommer, att den sökte uppehåller sig där. *Husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål får företas endast om det för brottet är stadgat fängelse.*
4 §	
Förordnande om husrannsakan meddelas av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. Kan husrannsakan *antagas bliva* av stor omfattning eller medföra synnerlig olägenhet för den, hos vilken åtgärden *företages*, bör, om ej fara är i dröjsmål, åtgärden *icke vidtagas* utan rättens förordnande.	Förordnande om husrannsakan meddelas av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. *Förordnande om husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål skall alltid meddelas av rätten.* Kan *i annat fall* husrannsakan *antas bli* av stor omfattning eller medföra synnerlig olägenhet för den hos vilken åtgärden *företas*, bör, om ej fara är i dröjsmål, åtgärden *inte vidtas* utan rättens förordnande.
Fråga om husrannsakan *må av* rätten *upptagas* på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren. Efter åtalet *äge* rätten även på yrkande av målsägande *så ock* självmant *upptaga* fråga *därom*.	Fråga om husrannsakan *får* rätten *ta upp* på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren. Efter åtalet *får* rätten även på yrkande av målsägande *eller* självmant *ta upp en sådan* fråga. *Fråga om husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål tas upp av rätten självmant eller på yrkande av polismyndighet eller åklagaren.*
5 §	
Utan förordnande, som sägs i 4 §, *må* polisman *företaga* husrannsakan, om åtgärden har till syfte att eftersöka den som skall gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller att verkställa beslag *å* föremål, som *å* färsk gärning följts eller spårats, så ock eljest, då fara är i dröjsmål.	Utan förordnande, som sägs i 4 §, *får* polisman *företa* husrannsakan, om åtgärden har till syfte att eftersöka den som skall gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller att verkställa beslag *av* föremål, som *på* färsk gärning följts eller spårats, så ock eljest, då fara är i dröjsmål. *Vad som sagts nu gäller ej husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål.*
33 kap.	
1 §[2]	
Ansökan, anmälan eller annan inlaga i rättegång skall innehålla uppgift å domstolen samt parternas namn och hemvist.	
Parts första inlaga i rättegången skall innehålla uppgift *å hans per-*	*En enskild* parts första inlaga i rättegången skall innehålla uppgift

[2] Senaste lydelse 1973: 240.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
sonnummer och postadress. Vidare bör angivas partens yrke och telefonnummer samt de övriga omständigheter, som äro av betydelse för delgivning med honom. Har part vidtalat ombud att företräda honom, skola ombudets namn, postadress och telefonnummer angivas.	*om partens* *1. yrke samt personnummer eller organisationsnummer,* *2. postadress och adress till arbetsplats samt i förekommande fall annan adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman,* *3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen, dock att nummer avseende hemligt telefonabonnemang behöver uppges endast om rätten begär det, samt* *4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med honom.* *Förs partens talan av ställföreträdare, skall motsvarande uppgifter lämnas även om denne. Har parten vidtalat ett ombud att företräda honom, skall ombudets namn, postadress och telefonnummer anges.*
Stämningsansökan *bör tillika* innehålla uppgift *å svaranden* i de hänseenden som *sägs* i andra *stycket.*	*En* stämningsansökan *skall dessutom* innehålla uppgift *om enskild svarande* i de hänseenden som *anges* i *andra och tredje styckena. Uppgift om svarandens eller dennes ställföreträdares yrke, arbetsplats, telefonnummer och ombud behöver lämnas endast om uppgiften utan särskild utredning är tillgänglig för sökanden. Saknar svaranden känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta.* *Begär en part att ett vittne eller annan skall höras, är parten i den utsträckning som anges i fjärde stycket skyldig att lämna uppgifter beträffande denne.*
Sker ändring i förhållande, som part sålunda uppgivit, skall *parten* utan dröjsmål *anmäla* det till rätten.	*Uppgifter som avses i första – femte styckena skall gälla förhållandena när uppgifterna lämnas till rätten. Ändras något av dessa förhållanden eller är en uppgift ofullständig eller felaktig,* skall det utan dröjsmål *anmälas* till rätten.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

10 §[3]

Uppfyller en stämningsansökan inte föreskrifterna i 1 § första – fjärde styckena, skall sökanden föreläggas att komplettera ansökningen, om inte bristen är av ringa betydelse för frågan om delgivning. Följs inte föreläggandet och är saken sådan att förlikning därom är tillåten, får rätten avvisa ansökningen, om det inte är oskäligt.

11 §[4]

Den som utan att vara part skall höras i en rättegång är skyldig att på begäran av rätten lämna uppgift om egna förhållanden i den utsträckning som i fråga om part anges i 1 § andra och sjätte styckena.

12 §[5]

Den som enligt 1 eller 11 § skall lämna uppgifter om egna förhållanden får vid vite föreläggas att fullgöra sin uppgiftsskyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

2 §

Ansökan må göras muntligen eller skriftligen hos rätten.

I ansökan skall sökanden uppgiva de omständigheter å vilka den grundas och den åtgärd som påkallas samt de omständigheter som betinga rättens behörighet, om ej denna framgår av vad eljest anföres. De skriftliga handlingar som åberopas skola samtidigt inlämnas.

[3] Förutvarande 10 § upphävd genom 1970: 429.
[4] Förutvarande 11 § upphävd genom 1970: 429.
[5] Förutvarande 12 § upphävd genom 1970: 429.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Skriftlig ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. *Sökandens hemvist och postadress skola uppgivas. Göres ansökan* muntligen, skall, *i den mån det erfordras, uppteckning därav ske.* Fullmakt för ombud *erfordras ej, med mindre* rätten *finner fullmakt böra företes.*	*En* skriftlig ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. *Ansökningen skall innehålla uppgifter om sökanden och om motpart, om sådan finns, i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken. Görs ansökningen muntligen,* skall *den upptecknas, om det behövs.* Fullmakt för ombud *behöver inte företes, såvida inte* rätten *anser att det bör ske.* *Begär en part att ett vittne eller annan skall höras, är parten i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § fjärde stycket rättegångsbalken skyldig att lämna uppgifter beträffande denne.* *Uppgifter som avses i tredje och fjärde styckena skall gälla förhållandena när uppgifterna lämnas till rätten. Ändras något av dessa förhållanden eller är en uppgift ofullständig eller felaktig, skall det utan dröjsmål anmälas till rätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

4 Förslag till
Lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808)

Härigenom föreskrivs att 2, 4, 19 och 22 §§ lagsökningslagen (1946: 808) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gäldenä-*	Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgifter om parterna i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de

[1] Nuvarande lydelse enligt 1982: 297.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ren, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan anträffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning. Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge, av den handling varigenom panträtt i egendomen upplåtits.	omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge, av den handling varigenom panträtt i egendomen upplåtits.

Ansökningen skall jämte avskrift som anges i första stycket inges i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet.

4 §[2]

Upptages ansökningen, *förelägge* rätten gäldenären att inom viss av rätten bestämd tid efter det lagsökningshandlingarna *blivit* honom *delgivna* skriftligen svara *å* ansökningen vid påföljd att målet ändå *avgöres*. Föreläggandet, som skall tecknas *å* ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *hos rätten anmäla personnummer, hemvist, postadress och telefonnummer, såvida tillförlitlig uppgift härom icke föreligger.*	*Upptas* ansökningen, *skall* rätten *förelägga* gäldenären att inom viss av rätten bestämd tid efter det lagsökningshandlingarna *delgivits* honom skriftligen svara *på* ansökningen vid påföljd att målet ändå *avgörs*. Föreläggandet, som skall tecknas *på det* ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *lämna de uppgifter om sig som avses i 33 kap. 1 § första–tredje styckena rättegångsbalken i den mån uppgifterna i ansökningen är ofullständiga eller felaktiga. Rätten får förelägga gäldenären att vid vite lämna uppgifter i dessa hänseenden.*

[2] Senaste lydelse 1973: 241.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

Vid utsättande av tiden för svars avgivande har rätten att taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bliva honom delgivna. Har gäldenären känt hemvist inom riket, må tiden icke utan synnerliga skäl bestämmas längre än till två veckor.

19 §[3]

Ansökning om betalningsföreläggande skall göras skriftligen eller muntligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gäldenären, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan anträffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall i ansökningen eller i räkning som åberopas också tydligt och fullständigt ange grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst samt de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs.

Ansökning om betalningsföreläggande skall göras skriftligen eller muntligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgifter om parterna i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall i ansökningen eller i räkning som åberopas också tydligt och fullständigt ange grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst samt de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs.

Ansökning som görs skriftligen skall avlämnas i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet. Görs ansökning muntligen, skall genom rättens försorg mot föreskriven avgift uppteckning därav ske i två exemplar. Borgenären eller hans ombud skall med sin underskrift intyga att uppteckningen är riktig. Uppteckningen gäller sedan som original.

Räkning som åberopas skall inges i två exemplar. Är räkningen ingiven i endast ett exemplar, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift.

[3] Senaste lydelse 1982: 297.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

22 §[4]

Upptages ansökningen, förelägge rätten gäldenären att, såframt han vill helt eller till någon del bestrida ansökningen, inom viss av rätten bestämd tid efter det ansökningen jämte räkning, om sådan åberopats, blivit honom delgiven, skriftligen hos rätten anmäla sitt bestridande vid påföljd att utmätning eljest må ske. Vid utsättande av tiden för anmälan av bestridande har rätten att taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bliva honom delgivna. Utan synnerliga skäl må tiden icke bestämmas längre än till två veckor.

Har borgenären i ansökningen fordrat ersättning för kostnad å målet, skall rätten i föreläggandet angiva vad i sådant hänseende skall, om bestridande ej sker, utgå utöver kostnaden för blivande delgivning. Ersättningen utgår enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Föreläggandet, som skall tecknas *å* ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *hos rätten anmäla personnummer, hemvist, postadress och telefonnummer, såvida tillförlitlig uppgift härom icke föreligger.*

Föreläggandet, som skall tecknas *på det* ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *lämna de uppgifter om sig som avses i 33 kap. 1 § första–tredje styckena rättegångsbalken i den mån uppgifterna i ansökningen är ofullständiga eller felaktiga. Rätten får förelägga gäldenären att vid vite lämna uppgifter i dessa hänseenden.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1984: 660) om ändring i lagsökningslagen (1946: 808)

Härigenom föreskrivs att 2 § lagsökningslagen (1946: 808) i paragrafens lydelse enligt lagen (1984: 660) om ändring i nämnda lag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

2 §[1]

Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgift om borgenärens namn, personnum-*

Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgifter om parterna i den utsträckning som*

[4] Senaste lydelse 1981: 848.

[1] Senaste lydelse 1984: 660.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
mer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gäldenären, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan anträffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning. Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge eller egendom som omfattas av företagshypotek, av den handling varigenom panträtt i egendomen eller företagshypotek har upplåtits.	*anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge eller egendom som omfattas av företagshypotek, av den handling varigenom panträtt i egendomen eller företagshypotek har upplåtits.

Ansökningen skall jämte avskrift som anges i första stycket inges i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet.

---

6 Förslag till
Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291)

Härigenom föreskrivs att 3 och 5 §§ förvaltningsprocesslagen (1971: 291) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	3 §
Ansökan, besvär, anmälan, underställning och annan åtgärd, varigenom mål anhängiggöres, skall ske skriftligen.	
Ansöknings- eller besvärshandling från enskild *bör innehålla upp-*	*En* ansöknings- eller besvärshandling från *en* enskild skall vara

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
gift om hans namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Handlingen skall vara egenhändigt undertecknad av honom eller hans ombud.	*egenhändigt undertecknad av honom eller hans ombud. Den skall innehålla uppgift om hans* *1. yrke samt personnummer eller organisationsnummer,* *2. postadress och adress till arbetsplats samt i förekommande fall annan adress där han kan anträffas för delgivning genom stämningsman,* *3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen, dock att nummer avseende hemligt telefonabonnemang behöver uppges endast om rätten begär det, samt* *4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med honom.* *Förs den enskildes talan av ställföreträdare, skall motsvarande uppgifter lämnas även om denne. Har den enskilde vidtalat ett ombud att företräda honom, skall ombudets namn, postadress och telefonnummer anges.* *En ansöknings- eller besvärshandling från en enskild skall dessutom innehålla uppgifter om enskild motpart, om sådan finns, i de hänseenden som anges i andra och tredje styckena. Uppgift om motpartens eller dennes ställföreträdares yrke, arbetsplats, telefonnummer och ombud behöver lämnas endast om uppgiften utan särskild utredning är tillgänglig för den enskilde. Saknar motparten känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta.* *Uppgifter som avses i andra – fjärde styckena skall gälla förhållandena när uppgifterna lämnas till rätten. Ändras något av dessa förhållanden eller är en uppgift ofullständig eller felaktig, skall det utan dröjsmål anmälas till rätten.*
	5 §
Är ansöknings- eller besvärshandling så ofullständig att den *icke* kan läggas till grund för prövning i	Är ansöknings- eller besvärshandling så ofullständig att den *inte* kan läggas till grund för prövning i

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
sak, skall rätten förelägga sökanden eller klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars *ej upptages* till prövning.	sak, skall rätten förelägga sökanden eller klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars *inte tas upp* till prövning. *Detsamma gäller om handlingen inte uppfyller föreskrifterna i 3 §, såvida inte bristen är av ringa betydelse för frågan om delgivning.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

7 Förslag till
Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980: 100)[1]
dels att 14 kap. 2 § skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i 7 kap. skall införas en ny paragraf, 26 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	7 kap.
	26 §
	Sekretess gäller i verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen (1970:428) för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.
	I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.
	14 kap.
	2 §[2]

Sekretess hindrar inte att uppgift i annat fall än som avses i 1 § lämnas till myndighet, om uppgiften behövs där för

1. förundersökning, rättegång, ärende om disciplinansvar eller skiljande från anställning eller annat jämförbart rättsligt förfarande vid myndigheten mot någon rörande hans deltagande i verksamheten vid en myndighet där uppgiften förekommer,

[1] Lagen omtryckt 1982: 1106.
[2] Senaste lydelse 1984: 316.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

2. omprövning av beslut eller åtgärd av den myndighet där uppgiften förekommer, eller

3. tillsyn över eller revision hos den myndighet där uppgiften förekommer.

Sekretess hindrar inte att uppgift lämnas i muntligt eller skriftligt yttrande av sakkunnig till domstol eller myndighet som bedriver förundersökning i brottmål.

Sekretess hindrar inte att uppgift om enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (1970:428). Vad nu sagts gäller dock inte uppgift hos televerket om telefonnummer till enskilds bostad, om den enskilde hos televerket begärt att abonnemanget skall hållas hemligt och uppgiften omfattas av sekretess enligt 9 kap. 8 § tredje stycket.

Sekretess hindrar inte att uppgift som angår misstanke om brott lämnas till åklagarmyndighet, polismyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda annan påföljd än böter.

För uppgift som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1 – 6 §§, 8 kap. 8 § första stycket, 9 eller 15 § eller 9 kap. 7 §, 8 § första eller andra stycket eller 9 § andra stycket gäller vad som föreskrivs i *tredje* stycket endast såvitt angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Dock hindrar sekretess enligt 7 kap. 1 eller 4 § inte att uppgift som angår misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot någon som inte har fyllt arton år lämnas till åklagarmyndighet eller polismyndighet.

Tredje *stycket* gäller inte uppgift som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket.

För uppgift som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1 – 6 §§, 8 kap. 8 § första stycket, 9 eller 15 § eller 9 kap. 7 §, 8 § första eller andra stycket eller 9 § andra stycket gäller vad som föreskrivs i *fjärde* stycket endast såvitt angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Dock hindrar sekretess enligt 7 kap. 1 eller 4 § inte att uppgift som angår misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot någon som inte har fyllt arton år lämnas till åklagarmyndighet eller polismyndighet.

Tredje *och fjärde styckena* gäller inte uppgift som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-11-08

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Wickbom

Lagrådsremiss om effektivare delgivning

---

1 Inledning

Inom justitiedepartementet har upprättats en promemoria (Ds Ju 1983: 13) Effektivare delgivning. I promemorian föreslås olika åtgärder i syfte att effektivisera delgivningsverksamheten. Promemorian innehåller också en redogörelse för delgivningsverksamhetens organisation, olika delgivningsformer och särskilda problem i delgivningsverksamheten. Där finns också en redogörelse för tillgängliga upplysningskällor vid efterforskning av delgivningsadresser samt en redovisning av kostnaderna i delgivningsverksamheten och vissa statistiska uppgifter.

Promemorians författningsförslag bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Promemorian har remissbehandlats. Remissyttranden har avgetts av justitiekanslern (JK), riksåklagaren (RÅ), domstolsverket, rikspolisstyrelsen (RPS), kriminalvårdsstyrelsen, datainspektionen, riksskatteverket (RSV), länsstyrelsernas organisationsnämnd (LON), socialstyrelsen, riksförsäkringsverket, postverket, Göta hovrätt, kammarrätten i Sundsvall, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Härnösands tingsrätt, länsrätten i Malmöhus län, polisstyrelsen i Stockholms polisdistrikt, polisstyrelsen i Helsingborgs polisdistrikt, polisstyrelsen i Östersunds polisdistrikt, länsstyrelsen i Kalmar län, lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi, Svenska kommunförbundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges domareförbund, Föreningen Sveriges kronofogdar, Föreningen Sveriges länspolischefer och Föreningen Sveriges polischefer, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges föreningsbankers förbund, Post- och Kreditbanken, Svenska Inkassoföreningen, Sveriges fastighetsägareförbund, Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO),

Landsorganisationen i Sverige (LO) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

RÅ har bifogat yttranden från överåklagarna i Stockholm, Göteborg och Malmö samt från länsåklagarna i Södermanlands, Jönköpings och Västerbottens län. Länsstyrelsen i Kalmar län har bifogat yttranden från kronofogdemyndigheten i Kalmar distrikt och polisstyrelsen i Västerviks polisdistrikt. TCO har bifogat yttrande från Polisväsendets tjänstemannaförening avdelning 107.

Televerket har avgivit ett särskilt yttrande över ett i promemorian upptaget förslag till ändring i sekretesslagen (1980: 100, omtryckt 1982: 1106).

En sammanställning av remissyttrandena har upprättats inom justitiedepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr 2270-83).

Jag avser nu att ta upp frågan vad som kan göras för att effektivisera delgivningsverksamheten. En del av de åtgärder som enligt min uppfattning bör genomföras kräver riksdagens medverkan medan andra kan beslutas av regeringen eller av de myndigheter som skall ombesörja delgivning.

För att klargöra sambandet mellan de olika åtgärder som enligt min mening behövs för att förbättra effektiviteten i delgivningsverksamheten och göra det möjligt för riksdagen att sätta in de förslag, som den bör ta ställning till, i ett vidare sammanhang kommer jag att i det följande redovisa hur jag tänker mig också den del av reformen som bör beslutas av regeringen. Jag kommer även att beröra vilka åtgärder jag anser bör vidtas av de myndigheter som skall ombesörja delgivning.

2 Nuvarande ordning

Delgivning innebär att en handling bevisligen lämnas till någon som är behörig att ta emot den. För avsändaren är det ofta av stor vikt att få vetskap om och kunna styrka att handlingen verkligen har nått adressaten och när detta har skett. Delgivning kan t. ex. vara en förutsättning för att ett rättsligt förfarande skall kunna komma till stånd eller för att ett påbörjat förfarande skall kunna fortsätta. Delgivning kan också vara en förutsättning för att en dom eller ett beslut skall kunna verkställas eller för att en besvärstid eller en annan tidsfrist skall börja löpa.

Föreskrifter om hur delgivning skall gå till finns i delgivningslagen (1970: 428, DL) och delgivningsförordningen (1979: 101, DF). Vissa ytterligare bestämmelser om delgivning finns i 33 kap. rättegångsbalken (RB). I DL ges bestämmelser om olika delgivningsmetoder, vem som skall sökas för delgivning, verkan av att adressaten vägrar ta emot delgivningshandlingen, när delgivning skall anses ha skett m. m. DL innehåller däremot inte några föreskrifter om i vilka fall delgivning skall ske. Sådana föreskrifter finns i stället i de lagar och andra författningar där krav på delgivning

förutsätts. Där kan också ges bestämmelser som avviker från DL, t. ex. om alternativa delgivningsmetoder eller om förbud att använda vissa delgivningsformer.

En myndighet som skall delge en handling med någon skall normalt själv ombesörja delgivningen (2 § första stycket DL). Detta kan ske på olika sätt. Myndigheten kan sända handlingen med posten eller överlämna den med bud eller på annat sätt till den som söks. Som bevis på att denne har mottagit försändelsen avkrävs den sökte ett delgivningskvitto eller ett mottagningsbevis. Denna form av delgivning kallas ordinär delgivning (3 § första stycket DL).

Om det finns anledning att anta att delgivningskvitto eller mottagningsbevis inte kommer att lämnas eller inte kommer att erhållas i tid, får vissa myndigheter som regeringen har bestämt ombesörja att handlingen överlämnas till den som söks i särskild ordning genom postverkets försorg. Denna form kallas särskild postdelgivning (3 § andra stycket DL).

Kan delgivningen inte ske på något av de nu nämnda sätten, får den ske genom att myndigheten anlitar en stämningsman. Denne delger den som söks genom att överlämna handlingen till denne och utfärda ett intyg om detta. Denna form kallas stämningsmannadelgivning (3 § tredje stycket DL).

I vissa fall sker delgivning genom kungörelse (3 § fjärde stycket DL). En särskild form av kungörelsedelgivning är s.k. spikning. Denna form får användas när varken den sökte eller någon som handlingen kan lämnas till enligt 12 § DL (s.k. surrogatdelgivning) påträffas i den söktes hemvist och det inte går att få reda på var han uppehåller sig. En ytterligare förutsättning är att det finns anledning att anta att den sökte har avvikit eller håller sig undan på annat sätt. Spikning innebär att handlingen i slutet kuvert lämnas i den söktes hemvist eller, om detta inte kan ske, fästs på dörren till hans bostad (15 § andra stycket DL).

Beträffande innehållet i övrigt i gällande rätt och delgivningsverksamhetens organisation får jag hänvisa till departementspromemorian.

3 Allmän motivering

3.1 Reformbehovet

DL tillkom år 1970. Sedan dess har den setts över flera gånger. De senaste ändringarna i DL trädde i kraft den 1 juli 1979. Syftet med översynerna kan sammanfattningsvis sägas ha varit att förbilliga och effektivisera delgivningsförfarandet. I departementspromemorian framhålls emellertid att betydande problem kvarstår olösta inom delgivningsverksamheten och att effektiviteten i verksamheten fortfarande är otillfredsställande.

Så gott som samtliga remissinstanser bekräftar den bedömning av svårigheterna i delgivningsverksamheten som har gjorts i promemorian. Från

flera håll understryks att delgivningssvårigheterna – särskilt i storstadsområdena – numera har fått en sådan omfattning att de har blivit ett allvarligt problem i myndigheternas verksamhet. Också på mindre orter finns problem även om de inte är lika uttalade som i storstäderna. Bland remissinstanserna är det flera myndigheter som uppger att en inte obetydlig del av arbetet vid myndigheten måste ägnas åt delgivningsfrågor och att svårigheten att genomföra delgivning minskar effektiviten i myndighetens verksamhet. De flesta remissinstanserna är ense om att det är nödvändigt att effektivisera delgivningsverksamheten och hälsar med tillfredsställelse flertalet av de förslag som läggs fram i promemorian.

För min del vill jag starkt understryka betydelsen av att delgivningsverksamheten fungerar effektivt. Är detta inte fallet försvåras en rationell planering av myndighetens verksamhet och ett effektiv utnyttjande av tillgängliga resurser. När det gäller t. ex. domstolarna leder misslyckade delgivningsförsök inte sällan till att en förhandling måste ställas in vilket i sin tur medför svårigheter för domstolspersonalen, åklagare, advokater m. fl. som har infunnit sig att utnyttja den spilltid som uppkommer. En annan effekt är att det i många fall uppstår en påtaglig disproportion mellan den tid som behövs för den egentliga handläggningen och den tid som myndigheten måste ägna åt olika delgivningsproblem. Exempel på detta kan hämtas från den summariska betalningsprocessen men också från andra områden.

För enskilda medför en ineffektiv delgivningsverksamhet negativa konsekvenser framför allt genom att handläggningstiderna blir långa. I t. ex. civilrättsliga tvister löper enskilda risk att göra rättsförluster på grund av att ett långsamt rättegångsförfarande lämnar stora möjligheter för gäldenärer och andra att undandra egendom eller att vidta andra åtgärder för att sabotera en kommande verkställighet. Genom att undandra sig delgivning kan en gäldenär också skaffa sig förlängd kredittid eller förhindra eller fördröja beslut om kreditspärr e. d. och under tiden ytterligare försämra sin ekonomiska situation till men för borgenärerna.

När det gäller brottmålen är det vidare, som framhålls i promemorian, från kriminalpolitisk synpunkt otillfredsställande att handläggningen av målen drar ut på tiden. Brister i delgivningssystemet försvårar samhällets möjligheter att utreda brott. Inte minst vid ekonomiska brott ingår det ofta som ett led i verksamheten att den misstänkte genom att undandra sig delgivning förhindrar eller försvårar myndigheternas utredningsarbete.

Jag delar den av många remissinstanser framförda uppfattningen att effektiviteten i delgivningsverksamheten behöver förbättras. För detta talar även intresset av att man – inte minst i nuvarande samhällsekonomiska läge – tar till vara de möjligheter som finns att effektivisera myndigheternas verksamhet. Genom en effektivare delgivningsverksamhet bör man kunna uppnå rationaliseringsvinster till gagn för både samhället och enskilda.

3.2 Inriktningen av reformen

3.2.1 Allmänt

De åtgärder som föreslås i promemorian kan sammanfattningsvis sägas vara inriktade på att förbättra förutsättningarna för delgivning i enklare former, att skapa bättre möjligheter för myndigheterna att själva efterforska nya delgivningsadresser samt att underlätta fältarbetet för stämningsmännen. Åtgärder föreslås också för att förbättra samarbetet mellan myndigheter när det gäller att genomföra delgivning.

Tanken bakom förslaget är att man genom att öka effektiviteten hos de enklare delgivningsformerna skall kunna minska tillströmningen av ärenden till den mer tidsödande och kostnadskrävande stämningsmannadelgivningen. Därigenom skulle delgivningstiderna kunna förkortas väsentligt samtidigt som resurserna inom stämningsmannaverksamheten skulle kunna koncentreras till de svårare delgivningsfallen.

De flesta remissinstanserna har ställt sig bakom den föreslagna inriktningen av reformen. Många av dem understryker vikten av att integritetsaspekterna beaktas vid utformningen av nya bestämmelser. Några remissinstanser påpekar att den skyldighet som enligt förslaget bör åligga myndigheterna att själva efterforska nya delgivningsadresser medför behov av personalförstärkningar. Det ifrågasätts därför om inte åtskilligt mera skulle stå att vinna om man i stället förstärkte de s. k. delgivningscentralerna och lät dessa svara för kontrollen av adressuppgifter och efterforskningen av nya delgivningsadresser.

Flera av de förslag som tas upp i promemorian innebär att myndigheterna får tillgång till effektivare metoder än nu för efterforskning av och delgivning med den som inte frivilligt medverkar till delgivning.

Som flera remissinstanser har påpekat måste man vid utformningen av nya regler på området ta hänsyn till den enskildes intresse av skydd för sin personliga integritet. Samtidigt måste man beakta att en väl fungerande delgivningsverksamhet har stor betydelse för samhällets förmåga att tillgodose enskilda rättssökandes krav på effektivitet i förvaltning och rättskipning. Som jag nyss har berört leder ett utdraget delgivningsförfarande ofta till rättsförluster för enskilda. Det kan också leda till att rättsläget i för den enskilde mycket viktiga frågor hålls svävande under lång tid. Även samhällets förmåga att bekämpa brottslighet i olika former minskas. I viss utsträckning måste därför intresset av skydd för den personliga integriteten få vika för intresset av att domstolar och andra myndigheter kan fullgöra sina rättsvårdande uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

För min del har jag kommit till den uppfattningen att flertalet av promemorieförslagen innefattar en rimlig avvägning mellan de olika intressen som berörs. På några punkter anser jag dock att man av hänsyn till den enskildes personliga integritet inte bör följa promemorieförslagen fullt ut.

Jag vill också särskilt framhålla att tyngdpunkten i förslaget ligger i att

förbättra effektiviteten när det gäller de enklare delgivningsformerna. För att man skall kunna minska användningen av stämningsmannadelgivning krävs att den enskilde medverkar till delgivning i enklare former. Gör han inte det, måste samhället ha tillgång till effektiva metoder för t. ex. efterforskning av den sökte så att delgivning ändå kan genomföras. Att delgivning kan ske även i sådana fall är – sett i ett större perspektiv – en fråga om att upprätthålla kravet på likhet inför lagen. Den som försöker sabotera det rättsliga förfarandet bör ju inte komma i ett bättre läge än den som lojalt underkastar sig de regler som gäller.

När det gäller ansvaret för efterforskningsarbetet vill jag erinra om att redan nuvarande bestämmelser innebär att det i första hand åligger myndigheten att själv ombesörja delgivning och att stämningsmannadelgivning skall reserveras för mera kvalificerade delgivningsfall. Från effektivitetssynpunkt framstår det som en lämplig ordning att myndigheterna själva prövar de möjligheter som finns att genomföra delgivning innan man tar i anspråk den mera tidsödande och kostnadskrävande stämningsmannadelgivningen. De förslag som jag kommer att lägga fram i det följande – framför allt förslaget om skärpning av parternas skyldighet att tillhandahålla uppgifter för delgivningsändamål – bör kunna leda till väsentligt förbättrade möjligheter att genomföra delgivning i ordinär form och därigenom skapa förutsättningar för myndigheterna att utan personalförstärkningar ägna mera tid åt besvärliga delgivningsfall. Jag förordar därför att man följer den i promemorian föreslagna inriktningen av reformen.

3.2.2 Parternas ansvar för delgivningen

Till grund för DL ligger bl. a. principen att det ankommer på den handläggande myndigheten att ombesörja delgivning och att samhället skall svara för delgivningskostnaderna. Förekommande bestämmelser om vilka uppgifter en inlaga skall innehålla beträffande den som skall delges är oenhetliga och tillgodoser inte alltid behovet av uppgifter för delgivningsändamål. Några särskilda krav ställs i allmänhet inte på sökanden, vare sig denne är en myndighet eller en enskild, att de uppgifter som lämnas beträffande den som skall delges är fullständiga och aktuella. Inte heller ställs det några krav på den som skall delges när det gäller dennes medverkan till att delgivning kan genomföras.

I promemorian föreslås dels att sökanden skall vara skyldig att ge myndigheten ett fylligare underlag för delgivning än nu, dels att den sökte i viss utsträckning skall vara skyldig att medverka till delgivning. Vidare föreslås att det införs en särskild avgift som sanktion för de fall sökanden resp. den sökte inte fullgör sina skyldigheter i dessa avseenden.

Förslaget om att sökanden bör åläggas en ökad uppgiftsskyldighet har vunnit gehör hos de flesta remissinstanserna. Flera av dem ställer sig också bakom kravet att den sökte bör vara skyldig att medverka till

delgivning. Den föreslagna sanktionen har dock kritiserats av många remissinstanser.

Som jag ser det är det nödvändigt att ansvaret för delgivningen fördelas på ett bättre sätt än nu mellan myndigheterna resp. sökanden och den som skall delges. Liksom hittills bör det åligga myndigheterna att ombesörja delgivning men större krav måste ställas på parternas medverkan när det gäller att tillhandahålla de uppgifter som behövs för ändamålet.

Till en början anser jag att parternas skyldighet att lämna uppgifter om egna förhållanden av betydelse för delgivning bör skärpas. Vidare bör skyldigheten omfatta fler uppgifter än nu. Eftersom en part i allmänhet själv har den bästa kunskapen om hur han enklast och billigast kan nås för delgivning är det naturligt att han bör vara skyldig att uppge det till myndigheten.

Som föreslås i promemorian och som har godtagits av flertalet remissinstanser bör ökade krav ställas också på sökanden när det gäller att tillhandahålla uppgifter om motparten.

I prop. 1981/82: 134 om ändring i lagsökningslagen m. m. uttalade dåvarande departementschefen att det i första hand borde ankomma på borgenärerna att tillhandahålla sådana uppgifter om gäldenären att denne kunde delges. Endast i de fall borgenären inte kunde få fram dessa uppgifter borde domstolarna vara skyldiga att ta på sig det många gånger avsevärda arbete som är förenat med efterforskning av nya adresser. Det framhölls också att ett ökat krav på borgenärerna när det gäller att tillhandahålla olika uppgifter på sikt kan medföra en noggrannare kontroll av gäldenärens identitet och bostadsförhållanden m. m. i samband med kreditgivning, vilket ansågs vara värdefullt i flera avseenden. Uttalandet föranledde ingen erinran vid riksdagsbehandlingen av propositionen (JuU 1981/82: 316, rskr 50).

Enligt min mening bör samma princip gälla även i andra fall än i fråga om mål som handläggs enligt lagsökningslagen. Även i dessa fall har sökanden i allmänhet bättre förutsättningar än den handläggande myndigheten att tillhandahålla sådana uppgifter.

Med stöd av regeringens bemyndigande har jag nyligen tillkallat en parlamentariskt sammansatt kommitté som skall utreda användningen av personnummer i samhället, både inom den offentliga och den enskilda sektorn. Enligt sina direktiv (Dir 1984: 27) skall kommittén kartlägga den nuvarande användningen och belysa de fördelar och nackdelar som är förenade med bruket av personnummer. Kommittén skall bl. a. granska om användningen av personnummer kan medföra otillbörligt intrång i den personliga integriteten och vid behov föreslå de begränsningar i bruket av personnummer som kan anses påkallade.

Promemorieförslaget om en ökad uppgiftsskyldighet för parterna innebär en viss utvidgning av användningen av personnummer i mål och ärenden som handläggs av de allmänna domstolarna eller förvaltningsdom-

stolarna. Med hänsyn till behovet av att komma till rätta med de problem som numera föreligger på delgivningsområdet anser jag att resultatet av kommitténs arbete inte bör avvaktas innan man tar ställning till det nu aktuella förslaget.

Som jag nämnde nyss har tillgången till personnummer stor betydelse för både efterforskningsarbetet och identifikationen av parterna. Jag kan inte finna att en vidgad uppgiftsskyldighet för parterna i mål eller ärenden såvitt gäller personnummer utgör ett otillbörligt intrång i den personliga integriteten eller i övrigt innebär några nämnvärda olägenheter för parterna. Jag förordar alltså att promemorieförslaget genomförs även vad avser skyldighet att lämna uppgift om personnummer. Självfallet kan denna liksom andra liknande frågor som berör användningen av personnummer tänkas komma i ett annat läge när resultatet av den nya kommitténs arbete föreligger.

Sammanfattningsvis anser jag att det nu bör slås fast att parterna är skyldiga att lämna sådana uppgifter om sig själva att de snabbt och enkelt kan delges samt att en sökande i princip bör vara skyldig att också lämna sådana uppgifter om motparten. Som en av remissinstanserna har föreslagit bör även den som åberopar förhör med ett vittne eller begär att någon annan skall kallas till en förhandling eller ett sammanträde vara skyldig att lämna motsvarande uppgifter om denne. Jag återkommer till dessa frågor i det följande.

Den söktes villighet att medverka till delgivning har naturligtvis en mycket stor betydelse för effektiviteten i delgivningsverksamheten. Flera remissinstanser bekräftar att det under senare år har skett en märkbar försämring i detta hänseende. Av skäl som jag återkommer till i det följande anser jag emellertid inte att man nu bör införa en lagstadgad skyldighet för den sökte att medverka till delgivning. Däremot bör man öka skyldigheten för den som har anträffats för delgivning att lämna uppgifter om egna förhållanden av betydelse för fortsatt delgivning.

Jag delar också de betänkligheter som har förts fram mot förslaget om att införa en särskild avgift som en sanktion i delgivningssammmanhang och kommer därför inte att lägga fram något sådant förslag. Däremot anser jag att det bör vara en framkomlig väg att man i viss utsträckning vidgar möjligheterna till avvisning i de fall delgivning inte kan ske till följd av att föreskrivna uppgifter om den sökte inte lämnas. I fråga om parternas skyldighet att lämna uppgifter om egna förhållanden ämnar jag föreslå att vite införs som sanktion.

3.2.3 Effektivare delgivningsmetoder

Enligt nuvarande delgivningslagstiftning skall delgivning i första hand ske med posten. I promemorian föreslås att delgivning i enklare fall också skall kunna ske per telefon. Förslaget har tillstyrkts av de flesta remissin-

stanserna. Även jag anser att det bör genomföras och kommer i det följande att lägga fram ett sådant förslag.

En förutsättning för att telefon skall kunna användas för att genomföra eller påskynda delgivning är naturligtvis att myndigheten har tillgång till det telefonnummmer på vilket den sökte är anträffbar under dagtid. Med hänsyn till att en stor del av befolkningen förvärvsarbetar är det nödvändigt att parternas uppgiftsskyldighet får omfatta även uppgift om telefonnummer till arbetsplatsen.

I promemorian understryks vikten av att samhället har tillgång till effektiva delgivningsmetoder i de fall då den sökte inte vill medverka till delgivning. Jag delar den uppfattningen. Av lätt insedda skäl kan man inte låta t.ex. den söktes inställning till huruvida ett krav som riktas mot honom är grundat eller ej få inverka på möjligheterna till delgivning med honom. Syftet med det rättsliga förfarandet som inletts är ju normalt just att få sådana frågor prövade.

I likhet med många remissinstanser anser jag att samhällets och enskildas intresse av att myndighetens handläggning av ett mål eller ärende kan ske snabbt och till låga kostnader har sådan tyngd att den som inte vill medverka till delgivning i enklare former får ta konsekvenserna av detta. Han bör alltså få finna sig i det obehag som det kan innebära t.ex. att delgivning sker genom stämningsman på hans arbetsplats eller att stämningsmannen kontaktar anhöriga eller grannar för att få fram erforderliga uppgifter för delgivning. Jag återkommer till dessa frågor i det följande.

För att effektivisera delgivningsverksamheten föreslås i promemorian att arbetsgivare och fastighetsägare åläggs skyldighet att medverka till att stämningsmän får tillträde till lokaler som inte utgör bostäder för att genomföra delgivning. Även detta förslag har fått ett positivt mottagande av de flesta remissinstanserna. Också jag anser att det bör genomföras. Jag kommer att behandla förslaget närmare i avsnitt 3.3.6.

F.n. saknar myndigheterna möjlighet att tillgripa rättsliga tvångsmedel för att genomföra delgivning. Att mer generellt öppna möjlighet att använda tvångsmedel för det ändamålet bör enligt min mening inte komma i fråga. I en situation, nämligen när det gäller delgivning av stämning i brottmål, kan emellertid övervägas att ge möjlighet att använda tvång. I promemorian framhålls att avsaknaden av möjligheten till tvångsåtgärder för att delge stämning i brottmål kan leda till att brottet preskriberas eller till att det rättsliga förfarandet inte kan fortsättas. Det föreslås därför att man bör införa möjlighet till husrannsakan för att genomföra delgivning av stämning i brottmål i de fall då varje annan möjlighet har prövats utan framgång eller på goda grunder bedöms utsiktslös.

Förslaget har godtagits av de flesta remissinstanserna. Också jag kan ansluta mig till det. Jag kommer att behandla förslaget närmare i avsnitt 3.3.6.

3.2.4 Upplysningskällor

En effektiv delgivningsverksamhet förutsätter tillgång till olika uppgifter som behövs för delgivning. Av intresse är främst de uppgifter om bostadsadress som finns inom folkbokföringen eller härrör från den. I promemorian framhålls att dessa uppgifter i många fall inte är tillräckliga för att delgivning skall kunna genomföras utan måste kompletteras med uppgifter från annat håll.

Genom ändringar i sekretesslagstiftningen år 1982 har enskilda fått möjlighet att erhålla adressuppgifter från postverket. Vidare har vissa myndigheter – däribland domstolar och polismyndigheter – fått möjlighet att erhålla uppgift om huruvida en person som söks för delgivning vistas i en institution inom hälso- och sjukvården eller socialtjänsten.

Enligt promemorian tillgodoser de genomförda ändringarna inte fullt ut kravet på effektivitet i delgivningsverksamheten. Intresset av att delgivning kan ske väger så tungt att uppgifter bör få lämnas ut till en annan myndighet för delgivningsändamål i större utsträckning än nu. Det föreslås därför att nuvarande sekretessbestämmelser ändras så att en myndighet alltid skall vara skyldig att på begäran av en annan myndighet lämna ut uppgifter som behövs för delgivning och som myndigheten har tillgång till.

De flesta remissinstanserna har godtagit förslaget. Även jag förordar att det genomförs. Jag återkommer till det i det följande. I samband därmed kommer jag också att ta upp frågan om huruvida sekretess bör gälla för uppgifter inom stämningsmannaverksamheten.

Arbetsgivare och fastighetsägare är viktiga upplysningskällor i delgivningsverksamheten. I promemorian har föreslagits att det bör införas en lagstadgad skyldighet för dem att medverka i delgivningsarbetet genom att vid förfrågan lämna upplysningar om den som söks för delgivning.

Förslaget har godtagits av de flesta remissinstanserna. Även jag anser att det bör genomföras. Jag återkommer till det i avsnitt 3.3.5.

3.2.5 Avskaffande av kravet på delgivning i vissa fall

I promemorian tas också upp möjligheten till att avskaffa kravet på delgivning i vissa fall. Det framhålls att det är angeläget att antalet fall, då delgivning krävs, bringas ned till så låg nivå som rättssäkerheten medger. Härigenom kan antalet delgivningar minskas och samhällets delgivningsresurser koncentreras till de fall då viktiga rättssäkerhetsintressen motiverar kravet på delgivning.

Flera remissinstanser har understrukit behovet av att det i samband med författningsändringar på olika områden noggrant övervägs i vilken mån krav på delgivning bör kvarstå eller uppställas. Några av dem ifrågasätter om man inte redan i detta lagstiftningsärende beträffande vissa fall skulle kunna släppa kravet på delgivning, t. ex. i fråga om utslag i lagsökningsmål.

För egen del anser jag att det är angeläget att föreskrifter om delgivning

med hänsyn till kostnader, tidsutdräkt och merarbete för myndigheterna som en sådan åtgärd medför begränsas till de fall där det är påkallat av rättssäkerhetsskäl. Som framhålls i promemorian bör en översyn av gällande bestämmelser i sådant hänseende ske områdesvis i samband med att ändringar av andra skäl görs i de författningar som innehåller bestämmelser om delgivning. En sådan översyn faller emellertid utanför ramen för den reform som jag nu förordar.

3.2.6 Åtgärder som kan beslutas av regeringen eller annan myndighet

Allmänt

De ändringsförslag som jag hittills har berört är av sådan art att de kräver riksdagens medverkan. I det följande kommer jag att ta upp vissa ytterligare åtgärder av betydelse för effektiviteten i delgivningsverksamheten som kan beslutas av regeringen eller av de myndigheter som skall ombesörja delgivning.

I promemorian understryks att en reform av delgivningsverksamheten också bör inriktas på att effektivisera stämningsmännens verksamhet. Det framhålls att förenklade arbetsrutiner, mindre arbetsmängd och enklare samarbetsformer utgör viktiga inslag i en sådan reform av stämningsmannaverksamheten. Vidare bör möjligheterna att använda tekniska hjälpmedel för diarieföring, registerhållning och informationssökning tas till vara, särskilt vid delgivningscentralerna.

Det framhålls också att bättre förutsättningar måste skapas för ett samarbete mellan de uppdragsgivande myndigheterna och stämningsmännen när det gäller att genomföra delgivning. Framför allt är det viktigt att det dubbelarbete som nu ofta äger rum för att efterforska delgivningsadresser begränsas genom att stämningsmännen underrättas om vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att genomföra delgivning. Stämningsmännen bör också i större utsträckning än nu få del av de uppgifter om den sökte som myndigheten har tillgång till och som kan underlätta delgivning. Vidare är det angeläget att stämningsmannaverksamheten samordnas när det gäller utbildning, arbetsrutiner m. m. och att verksamheten följs upp kontinuerligt.

Även dessa förslag har fått ett positivt mottagande hos de flesta remissinstanserna.

För egen del får jag anföra följande.

Minskning av antalet uppdrag hos stämningsmännen

En förutsättning för att stämningsmannaverksamheten skall kunna göras effektivare är att antalet delgivningsuppdrag som skall utföras av stämningsmän kan minskas. Som jag har nämnt i det föregående bör stämningsmannadelgivning begränsas till de svårare delgivningsfallen. De resurser som frigörs genom att antalet stämningsmannauppdrag minskas bör användas till ett mer kvalificerat efterforskningsarbete i dessa fall. Detta bör i sin

tur kunna leda till att delgivning kan genomföras i betydligt större antal sådana fall än f. n.

En minskning av antalet stämningsmannauppdrag förutsätter att den myndighet som skall ombesörja delgivningen effektiviserar sin egen delgivningsverksamhet och inte – som nu ofta är fallet – rutinmässigt överlämnar delgivningsärenden till stämningsman efter ett eller annat försök med ordinär delgivning. Som framhålls i promemorian bör utgångspunkten vara den att den handläggande myndigheten själv vidtar rimliga åtgärder för att genomföra delgivning och att stämningsmannadelgivning i princip reserveras för de svårare delgivningsfallen, t. ex. sådana fall där den sökte mera systematiskt söker sabotera delgivningsförsök eller där arbetet med att få fram uppgift om var delgivning kan ske är tidsödande eller kräver särskilda åtgärder.

Gällande bestämmelser innebär att delgivning i första hand skall ske genom ordinär delgivning eller, om det finns anledning att anta att delgivningskvitto eller mottagningsbevis inte kommer att lämnas eller inte kommer att erhållas i tid, genom särskild postdelgivning (gäller endast vissa myndigheter). Först när det har konstaterats att delgivning inte kan ske genom myndighetens egen försorg, får stämningsmannadelgivning användas (jfr 3 § tredje stycket DL).

Nuvarande ordning infördes genom ändringar i DL, vilka trädde i kraft den 1 juli 1979. Syftet med ändringarna var att en ökad satsning skulle ske på de enkla och billiga ordinära delgivningsformerna samt att en större restriktivitet skulle iakttas i fråga om användningen av stämningsmannadelgivning (prop. 1978: 79: 11 s. 17 och 28). I propositionen anförde den dåvarande departementschefen (s. 29 f) att stämningsmannadelgivning bör tillgripas endast i kvalificerade fall. Det framhölls också i propositionen att stämningsmannadelgivning aldrig får väljas slentrianmässigt utan bör föregås av en prövning av behovet i det enskilda fallet.

Eftersom det redan enligt nuvarande bestämmelser åligger domstolar och andra myndigheter att själva försöka delge innan uppdraget lämnas till stämningsman anser jag inte att det behövs någon ytterligare skärpning av förutsättningarna för att stämningsmannadelgivning skall få användas. Men jag vill erinra om att det i myndigheternas åliggande ingår inte bara att sända ut handlingarna med ordinär delgivning eller särskild postdelgivning utan också att kontrollera att handlingarna sänds till rätt adress. Ett minimikrav är att domstolen eller myndigheten – om delgivningsförsändelsen kommer i retur outlöst eller delgivningskvittot inte kommer in inom rimlig tid – kontrollerar adressuppgiften hos någon adresskälla (mantalsregister, postverket, SPAR eller pastorsämbete) samt försöker nå den eftersökte per telefon i bostaden eller på arbetsplatsen.

När det gäller frågan om vilka arbetsrutiner som kan vara lämpliga för att åstadkomma ett bättre resultat vid ordinär delgivning får jag hänvisa till vad som anförs under avsnitt 8.5.2 i promemorian.

I sammanhanget vill jag understryka vikten av att den personal hos myndigheterna som sysslar med delgivningsfrågor får information om de arbetsrutiner som bör användas i delgivningsverksamheten. Eftersom huvuddelen av delgivningarna förekommer inom domstolarnas verksamhetsområde kan det vara lämpligt att domstolsverket i samarbete med andra berörda centralmyndigheter utarbetar en mer ingående information till ledning för den personal som sysslar med delgivningsfrågor.

Det är också viktigt att handläggningen av delgivningsfrågor inom en myndighet sker på ett rationellt sätt. Som föreslås i promemorian kan det hos myndigheter som i någon nämnvärd utsträckning delger handlingar vara lämpligt att huvudansvaret för delgivningsverksamheten läggs på en särskilt utsedd befattningshavare. Denne bör bl. a. fortlöpande övervaka delgivningsarbetet, handleda den personal som sysslar med delgivning, handlägga svårare delgivningsfrågor samt se till att samarbetet i delgivningsfrågor mellan myndigheten och andra myndigheter och ingivare fungerar effektivt.

Av stor betydelse för stämningsmannens verksamhet är att han får tillgång till alla uppgifter av betydelse för delgivningen. I promemorian framhålls att det underlag för delgivning som uppdragsgivarna f. n. lämnar till stämningsmännen ofta är alltför magert. Jag kommer senare att föreslå regeringen att det i DF tas in en bestämmelse som ålägger uppdragsmyndigheten att lämna det underlag som den har tillgängligt.

Informationsutbytet i delgivningsärenden

För att undvika att det sker ett dubbelarbete i delgivningsärenden föreslås i promemorian att den handläggande myndigheten dokumenterar vilka efterforskningsåtgärder som den har vidtagit. En sådan dokumentation är till hjälp för planeringen av myndighetens fortsatta efterforskningsarbete när ett delgivningsförsök har misslyckats men framför allt för stämningsmannen i de fall ett ärende överlämnas för stämningsmannadelgivning. Det föreslås att dokumentationen görs på en för ändamålet framtagen blankett som vidarebefordras till stämningsmannen. Denne bör i sin tur på blanketten ange vilka efterforskningsåtgärder han själv har vidtagit. Blanketten bör vara utformad på ett sådant sätt att den även kan användas som underlag för prövning av frågan huruvida delgivning genom kungörelse eller s. k. spikning skall ske. Vidare föreslås att man för att öka aktualiteten och tillförlitligheten hos uppgifterna i folkbokföringen bör ta till vara den information om ny bosättningsadress som kan erhållas vid stämningsmannadelgivning och återföra den till folkbokföringen. Visar det sig vid delgivningstillfället att den sökte har bytt bostadsadress, bör stämningsmannen underrätta vederbörande pastorsämbete om förhållandet, exempelvis genom att översända en kopia av den blankett som nyss har föreslagits.

Också dessa förslag har vunnit gehör hos remissinstanserna. Även jag

förordar att de genomförs. Som RPS har anfört bör skyldigheten att underrätta vederbörande folkbokföringsmyndighet om ändrad bostadsadress inte ankomma på den enskilde stämningsmannen utan på polismyndigheten eller den uppdragsgivande myndigheten. Vidare bör sådana uppgifter ses som ett underlag för en eventuell utredning om rätt kyrkobokföringsort som det enligt folkbokföringsförordningen (1967: 198) ankommer på folkbokföringsmyndigheten att utföra. Bestämmelser i ämnet kan införas utan att resultatet av den nu pågående utredningen (Fi 1983: 04) om förbättrad folkbokföring m. m. avvaktas. Bestämmelserna bör tas in i DF.

Förordnande som stämningsman

Polismyndigheterna förordnar stämningsmän till det antal som behövs i varje polisdistrikt (23 § DL). När en polismyndighet anlitas för stämningsmannadelgivning utförs delgivningen av en stämningsman som är förordnad av den polismyndighet till vilken handlingarna har sänts. I vissa fall får även en polisman anlitas (7 § DF).

Bestämmelserna anses innebära att den som har förordnats av en viss polismyndighet är behörig att vara stämningsman endast inom den polismyndighetens distrikt. Vissa stämningsmän har emellertid förordnats som stämningsmän inte bara av den egna polismyndigheten utan även av angränsande distrikts polismyndigheter. Syftet med detta är att möjliggöra att stämningsmännen fullföljer ett delgivningsuppdrag även om det visar sig att delgivningen måste genomföras utanför det egna polisdistriktet. RPS har i sina anvisningar för förfarandet vid delgivning genom stämningsman rekommenderat att stämningsmän i storstadsområdena förordnas som stämningsmän även i angränsande polisdistrikt.

Normalt arbetar emellertid en stämningsman endast inom det egna polisdistriktet. Om det visar sig under uppdragets utförande att den som söks för delgivning inte finns i distriktet men kan antas finnas på en adress i annat distrikt, återsänder flera polisdistrikt delgivningshandlingarna med hindersbevis till uppdragsgivaren. På hindersbeviset antecknas den nya adressuppgiften. Det får sedan bli uppdragsgivarens sak att sända ett nytt delgivningsuppdrag till det polisdistrikt som har hand om delgivningar på den nya adressen.

En del polisdistrikt använder en annan metod i dessa fall. Polisdistriktet sänder över delgivningshandlingarna till det distrikt som sköter delgivningarna på den nya adressen och underrättar uppdragsgivaren om översändandet.

I promemorian föreslås att stämningsmannaförordnanden bör ge behörighet att utföra stämningsmannadelgivning var som helst i landet på uppdrag av den polismyndighet som har utfärdat förordnandet och att detsamma bör gälla delgivning som utförs av polisman. Det föreslås också att en stämningsman bör få rätt att begära biträde av en stämningsman i ett annat distrikt.

Förslaget har tillstyrkts av de flesta remissinstanser som har tagit upp frågan. Det avstyrks emellertid av RPS som anser att det inte ger några fördelar från effektivitetssynpunkt och att det dessutom kan leda till viss svårkontrollerbar verksamhet. Enligt RPS kan förslaget om skyldighet för stämningsmän i andra distrikt att lämna biträde med uppgifter och delgivningshjälp inte fås att fungera med nuvarande arvodeskonstruktion.

Enligt min mening behövs en större flexibilitet i stämningsverksamheten för att bättre tillgodose behovet av effektivitet. Det förefaller inte rationellt att ett delgivningsuppdrag t. ex. i ett närliggande polisdistrikt fördröjs eller inte kan genomföras på grund av att stämningsmannen saknar behörighet att genomföra delgivning där. Jag förordar därför att förslaget om att ett stämningsmannaförordnande skall ge behörighet att verkställa delgivning var som helst i landet genomförs. Detsamma bör gälla en polismans rätt att utföra delgivning.

Självfallet bör en stämningsman även i fortsättningen ha det egna polisdistriktet som sitt huvudsakliga arbetsområde. Det kan emellertid tänkas fall då starka rationella skäl talar för att ett delgivningsuppdrag fullföljs i ett närbeläget polisdistrikt av den stämningsman som först har fått uppdraget i stället för att ärendet återsänds till uppdragsgivaren med hindersbevis eller vidarebefordras till det andra polisdistriktet. Detta kan vara fallet t. ex. när en stämningsman har fått vetskap om att den sökte tillfälligt uppehåller sig på en plats i det andra distriktet eller att hans arbetsplats är belägen där och delgivning inte har gått att genomföra i det egna polisdistriktet.

Vid bedömningen av om ett delgivningsuppdrag skall fullföljas inom ett närbeläget distrikt eller överlämnas till det distriktet måste hänsyn också tas till hur pass brådskade ärendet är, de merkostnader som kan uppkomma för delgivningen och sannolikheten för att delgivningsförsöket lyckas. Det bör ankomma på polismyndigheten att inom ramen för arbetsledning och utifrån de lokala förhållandena ge närmare anvisningar när det gäller förutsättningarna för att ett delgivningsuppdrag skall få fullföljas utanför stämningsmannnens eller polismannens eget distrikt.

Det är också angeläget att samarbetet mellan stämningsmän i olika distrikt förbättras. Detta kan ske på olika sätt, t. ex. att man biträder varandra med kontroll av osäkra adressuppgifter innan ett ärende överlämnas till ett annat polisdistrikt eller redovisas till uppdragsgivaren med hinder. Det ligger i sakens natur att det inte kan bli fråga om biträdeshjälp av mera omfattande slag. I sådana fall bör ärendet i stället vidarebefordras till det andra distriktet. Med hänsyn härtill anser jag att det inte finns anledning ändra nuvarande bestämmelser om ersättning till fritidsarbetande stämningsmän m. fl. för delgivningsuppdrag.

Som jag har nämnt nyss är det inte ovanligt att ett delgivningsärende återsänds till uppdragsgivaren med hindersbevis i de fall det visar sig att den som söks för delgivning inte finns i distriktet utan kan antas finnas på en annan adress i ett annat distrikt.

I promemorian förordas för dessa fall att ärendet i stället sänds direkt till det polisdistrikt som har hand om delgivningsverksamheten på den aktuella orten.

Även jag förordar att den arbetsmetoden används eftersom den generellt sett bör leda till en snabbare delgivning. Den bör alltså normalt användas om inte uppdragsgivaren uttryckligen har begärt att ärendet skall återsändas vid hinder mot delgivning.

Parkeringstillstånd

Enligt 156 § vägtrafikkungörelsen (1972: 603, VTK) får bl. a. fordon som används av polispersonal i tjänsteutövning, om omständigheterna kräver det och särskild försiktighet iakttas, stannas eller parkeras utan hinder av förbud som har meddelats genom lokal trafikföreskrift. Den övervägande meningen torde vara att stämningsmän inte är polispersonal i den mening som avses i nämnda bestämmelse.

I promemorian påpekas att det faktum att stämningsmän inte anses omfattas av bestämmelsen medför att de, särskilt i storstadsområdena, ofta behöver leta efter en ledig parkeringsplats och ibland även avbryta ett delgivningsförsök därför att parkeringstiden löper ut vilket är till men för effektiviteten.

Polisstyrelsen i Stockholms polisdistrikt anser att det inte är möjligt att bedriva en effektiv delgivningsverksamhet i Stockholm utan parkeringstillstånd. Eftersom Stockholms kommun inte lämnar erforderliga dispenser krävs en ändring av bestämmelserna. RPS anser däremot att problemet bör lösas genom s. k. nyttoparkeringstillstånd även om sådana tillstånd är förenade med vissa kostnader.

För egen del vill jag framhålla att ett delgivningsuppdrag som utförs av en stämningsman ofta avser ett ärende av stor vikt och är brådskande. Det är naturligtvis inte tillfredsställande att utförandet av uppdraget försvåras eller omintetgörs på grund av parkeringssvårigheter.

Efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet har jag kommit till den uppfattningen att problemet bör lösas lokalt. Enligt vad jag har erfarit kommer RPS, trafiksäkerhetsverket och Svenska kommunförbundet att ta upp överläggningar i syfte att finna lokalt anpassade lösningar. Jag anser därför att det f. n. inte finns anledning att vidta några ytterligare åtgärder.

Biltelefoner

I promemorian framhålls att stämningsmännen i regel saknar sambandsmedel när de fullgör sin verksamhet på fältet. Stämningsmännen har små möjligheter att kontakta sin arbetsledning för att få ytterligare uppgifter under fältarbetets gång, t. ex. hjälp med registerslagning och annan efterforskning av adresser. De har också begränsade möjligheter att få kontakt med hyresvärdar, arbetsgivare, myndigheter med registeruppgifter, den

eftersökte eller någon honom närstående. I promemorian anförs att sambandsproblemen skulle till stor del kunna lösas genom att stämningsmännen utrustas med biltelefoner. Det föreslås därför att i vart fall polisdistrikt med heltidsanställda stämningsmän utrustas med biltelefoner.

Förslaget har tillstyrkts av flertalet remissinstanser som har berört frågan.

Också jag anser att anskaffande av biltelefoner kan vara av värde när det gäller att effektivisera stämningsmännens verksamhet. Med hänsyn till kostnaderna bör emellertid ett beslut härom föregås av viss försöksverksamhet. Denna bör enligt min mening förläggas till Stockholm. Jag kommer att föreslå regeringen att det för det kommande budgetåret avsätts medel för en försöksverksamhet med biltelefoner. Ledningen och utvärderingen av en sådan försöksverksamhet bör ankomma på polismyndigheten i Stockholm.

Kontorsdelgivning

I promemorian påpekas att en delgivningsmetod som tidigare använts mycket och med gott resultat vid flera polisdistrikt är s.k. kontorsdelgivning. Den innebär att den som skall delges själv kommer till stämningsmannen (delgivningscentralen) och hämtar delgivningsförsändelsen.

Som jag ser det kan den s.k. kontorsdelgivningen i vissa fall vara ett lämpligt sätt att öka effektiviteten i stämningsmannaverksamheten. Försök som har gjorts vid Stockholms polisdistrikt har visat att kontorsdelgivning fungerar bra om delgivningsförsändelser kan avhämtas av de eftersökta på en centralt belägen plats. Det har däremot visat sig att knappast någon avhämtar delgivningsförsändelsen, om en perifert belägen plats anvisats som avhämtningsplats.

Jag anser därför att RPS och de lokala polisdistrikten bör verka för att kontorsdelgivning kan ske i för ändamålet lämpliga lokaler som disponeras av polisen. Detta kan ske genom att RPS utfärdar allmänna råd för sådan verksamhet.

ADB-stöd

F.n. pågår vid delgivningscentralen i Stockholm en försöksverksamhet med ADB-stöd i delgivningsverksamheten. Målsättningen är att registrering av uppdragen och registerhållningen skall ske med hjälp av ADB-teknik. Registrering och sökning i registren avses ske vid bildskärmsterminal med möjlighet till utskrift av registerutdrag på radskrivare.

I promemorian framhålls att det är angeläget att systemet utformas så att det ger möjlighet att söka efter uppgifter om var delgivning kan ske inte bara i delgivningscentralens egna register utan även i vissa andra myndigheters register. I promemorian ges exempel på vilka register som i detta hänseende är av störst intresse.

I promemorian föreslås att – om försöksverksamheten faller väl ut –

det bör övervägas att införa liknande system vid delgivningscentralerna i Göteborg och Malmö samt i vissa andra större polisdistrikt. I medelstora och mindre polisdistrikt där det inte finns volymmässiga förutsättningar för ett separat ADB-stöd i delgivningsverksamheten bör i stället undersökas om stämningsmännen kan få tillgång till ADB-stöd i eftersökningsarbetet med hjälp av den datautrustning som för övrigt finns vid sådana polisdistrikt eller på annat håll. Det bör också övervägas att inrätta en för stämningsmän gemensam upplysningscentral, som kan hjälpa främst stämningsmännen i mindre distrikt med efterforskning av adresser, information om delgivningsmetoder och metoder för efterforskning av adresser, information om lagändringar m. m. Möjligheterna att knyta en sådan upplysningsfunktion till delgivningscentralen i Stockholm bör utredas när denna har fått sitt ADB-stöd. Härigenom skulle även mindre polisdistrikts stämningsmän via telefonkontakt med denna upplysningscentral kunna få upplysningar direkt från olika register utan tidsförluster i delgivningsarbetet.

De flesta remissinstanserna är positiva till tanken på ADB-stöd i delgivningsverksamheten i enlighet med vad som skisseras i promemorian. Enligt domstolsverket torde även finnas möjlighet att anordna terminalåtkomst till olika register med den ADB-utrustning som redan nu finns eller är under uppbyggnad inom domstolsväsendet. Domstolsverket har för avsikt att närmare undersöka de tekniska och ekonomiska möjligheterna. Från flera håll framhålls emellertid att terminalåtkomst till många av de register som anges i promemorian aktualiserar frågor om sekretess- och integritetsskydd som bör bli föremål för närmare utredning.

För min del anser jag att en utformning av ADB-stöd i enlighet med vad som skisserats i promemorian i hög grad torde kunna bidra till att effektivisera stämningsmannaverksamheten. Jag anser också det lämpligt att man vid uppbyggnaden av nya eller vid översyn av befintliga ADB- system för diarieföring och målregistrering undersöker möjligheterna till kontroll av adressuppgifter mot SPAR i enlighet med vad som redan nu sker i REX-systemet.

Som flera remissinstanser har påpekat aktualiserar frågan om terminalåtkomst till vissa av de register som anges i promemorian frågor om sekretess- och integritetsskydd. Dessa frågor bör utredas närmare sedan erfarenheter vunnits av försöksverksamheten med ADB-stöd vid delgivningscentralen i Stockholm.

Blanketter

Domstolsverket har till uppgift att efter samråd med RPS och postverket fastställa bl. a. formulär till delgivningskvitton. Dessa formulär ges ut i domstolsverkets blankettserie (Dv-serien).

För att klara ökade krav på informationsutbyte mellan myndigheterna i delgivningsverksamheten föreslås i promemorian att domstolsverket i samarbete med RPS och andra berörda myndigheter tar fram ett nytt

formulär till delgivningskvitto samt en ny bilaga. En kopia av bilagan kan användas för att återföra adressinformation från stämningsmän till folkbokföringsmyndigheterna. Vidare föreslås att RPS ser över och samordnar den flora av "hemmagjorda" blanketter som nu används av stämningsmännen i de olika polisdistrikten.

För min del anser jag att förslaget är ägnat att underlätta informationsutbytet mellan myndigheterna. Som nämns i promemorian torde uppgiften rymmas inom det bemyndigande som domstolsverket redan har enligt 17 § DF. I samband med översynen av formulär till delgivningskvitto bör beaktas den söktes behov av information om delgivningsförfarandet. Det är också angeläget att RPS ser över de blanketter som nu förekommer i de olika polisdistrikten i syfte att åstadkomma en större enhetlighet.

Utbildning

Som framhålls i promemorian är det en viktig förutsättning för att delgivningsverksamheten skall kunna göras effektivare att den personal som handlägger delgivningsfrågor erhåller erforderlig utbildning för sin arbetsuppgift. Frågan bör uppmärksammas av de myndigheter på vilka det ankommer att ombesörja delgivning. När det gäller stämningsmannaverksamheten bör RPS överväga möjligheterna till samordnad utbildning för stämningsmännen.

3.3 De särskilda lagförslagen

Jag övergår nu till att behandla de olika lagförslagen.

3.3.1 Parternas uppgiftsskyldighet

Mitt förslag: Kravet på parterna när det gäller att tillhandahålla uppgifter om egna förhållanden som behövs för delgivning skärps. Vidare skärps en sökandes skyldighet att i sin första inlaga lämna uppgifter för delgivningsändamål om motparten liksom en parts skyldighet att lämna uppgift om ett vittne eller någon annan som skall kallas till en förhandling.

Promemorieförslaget: Överensstämmer i allt väsentligt med mitt förslag (s. 48-62). I förhållande till promemorieförslaget innebär dock mitt förslag en viss utvidgning av parternas uppgiftsskyldighet.

Remissinstanserna: Promemorieförslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran av så gott som samtliga remissinstanser. En remissinstans avstyrker förslaget om en ökad skyldighet för en sökande att lämna uppgifter om motparten med hänvisning till att det i mål om lagsökning eller betalnings-

föreläggande många gånger kan vara omöjligt för sökanden att få fram föreslagna uppgifter. En annan remissinstans anser att den ökade uppgiftsskyldigheten skulle innebära en inte oväsentlig och i många fall onödig belastning för sökanden. En tredje remissinstans anser att parternas uppgiftsskyldighet bör utvidgas i förhållande till promemorieförslaget och även omfatta vittnen m. fl. som skall kallas till en förhandling.

Skäl för mitt förslag: Föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas i ett mål eller ärende om den som skall delges finns i de lagar och förordningar som innehåller bestämmelser om att delgivning skall ske. Föreskrifterna innebär i allmänhet att sökanden i sin ansökan utöver uppgifter om parternas namn skall lämna uppgift om både sin egen och motpartens postadress. I övrigt är bestämmelserna om sökandens uppgiftsskyldighet oenhetliga till både innehåll och utformning. I några fall har sökanden ålagts en relativt omfattande uppgiftsskyldighet, i andra fall är uppgiftsskyldigheten begränsad till ett fåtal uppgifter. I en del fall är uppgifterna obligatoriska, i andra fall är bestämmelsen om vilka uppgifter som skall lämnas utformad som en rekommendation. En blandning mellan dessa former är inte ovanlig. Bestämmelserna är endast i undantagsfall förenade med någon uttrycklig sanktion för underlåtenhet att lämna föreskrivna uppgifter.

Enligt nuvarande lydelse av 33 kap. 1 § RB skall en parts första inlaga i rättegången innehålla uppgift om hans namn, hemvist, personnummer och postadress. Parterna är således f. n. skyldiga att lämna dessa uppgifter om sig själva. I paragrafen ges vidare en rekommendation till parterna att lämna uppgift om även sitt yrke, telefonnummer och de övriga omständigheter som har betydelse för delgivning med dem. I samma paragraf ges också en rekommendation om att en stämningsansökan bör innehålla motsvarande uppgifter om motparten. Uppgift om motpartens namn och hemvist är dock alltid obligatorisk. Om en part har anlitat ett ombud, är parten skyldig att uppge ombudets namn, postadress och telefonnummer. En part är vidare skyldig att anmäla till rätten om det sker någon ändring i de uppgifter som han själv har lämnat.

Promemorieförslaget innebär att fler uppgifter än nu blir obligatoriska. Enligt förslaget skall en part således – utöver uppgift om sitt namn, hemvist, personnummer och postadress – i sin första inlaga vara skyldig att lämna uppgift om sitt yrke, telefonnummer och övriga omständigheter som kan ha betydelse för delgivning. Även organisationsnumret för en juridisk person blir obligatoriskt.

Beträffande stämningsansökningar och andra liknande ansökningshandlingar samt besvärsinlagor föreslås att en part skall vara skyldig att lämna motsvarande uppgifter om motparten. Vidare föreslås i de fall motparten är en fysisk person att uppgift skall lämnas om motpartens kyrkobokföringsadress, om denna är en annan än postadressen, samt om vem som är motpartens arbetsgivare, dennes adress och telefonnummer. Uppgift om

motpartens yrke, arbetsgivare och telefonnumer behöver dock lämnas endast om den är känd för parten. Detsamma gäller uppgift om motpartens ombud.

Promemorieförslaget har godtagits av så gott som samtliga remissinstanser. Som nämnts tidigare har dock några remissinstanser framfört invändningar mot den föreslagna omfattningen av en sökandes uppgiftsskyldighet beträffande motparten.

Som jag ser det är det av stor betydelse att en myndighet i ett så tidigt skede som möjligt får tillgång till de uppgifter som kan vara av betydelse för kommande delgivningar med parterna. Vissa uppgifter kan väsentligt underlätta eller påskynda en delgivning utan att för den skull vara en direkt förutsättning för att åtgärden skall kunna genomföras. Detta är förhållandet med en uppgift om t. ex. telefonnumret till en parts bostad eller arbetsplats. Genom ett telefonsamtal kan en myndighet påminna parten att återsända delgivningskvittot eller en stämningsman komma överens med den sökte om ett sätt för delgivning som inte medför någon olägenhet för denne eller få besked om att den sökte är bortrest och inte anträffbar för delgivning under den närmaste tiden.

Tillgången till parternas telefonnummer kan också i vissa fall onödiggöra delgivning genom att en myndighet t. ex. i stället för att delge en part ett föreläggande om komplettering per telefon kan upplysa parten om i vilket avseende en komplettering måste ske.

Eftersom en part i allmänhet själv har den bästa kunskapen om hur han enklast och billigast kan nås för delgivning anser jag att han bör vara skyldig att i sin första inlaga till en myndighet utförligt uppge de omständigheter som kan ha sådan betydelse.

Tillgången till vissa uppgifter om parterna har betydelse även för andra ändamål än delgivning. Förutom att en uppgift om t. ex. en parts person- eller organisationsnummer har stor betydelse för efterforskning av nya delgivningsadresser medger de en säkrare identifikation av parten vilket gagnar rättsäkerheten både vid myndighetens handläggning och vid senare verkställighet av myndighetens avgörande.

Av vad jag har sagt nu framgår att jag delar uppfattningen att parternas uppgiftsskyldighet om egna förhållanden bör vidgas. Enligt min mening bör dock några justeringar göras i förhållande till promemorieförslaget. Sålunda menar jag att den föreslagna skyldigheten för part att lämna uppgift om motpartens kyrkobokföringsadress när denna är en annan än postadressen i många fall skulle bli betungande både för den enskilde och de anlitade myndigheterna. Det är f.ö. inte säkert att man vid en sådan kontroll kommer fram till den rätta adressen, eftersom även uppgifterna i kyrkobokföringen kan vara inaktuella på grund av försummad flyttningsanmälan. Vad som behövs för delgivningsändamål är den aktuella postadressen och, t. ex. när denna är en boxadress, uppgift om gatuadress eller bostadsadress. Jag förordar därför i stället en reglering huvudsaklig över-

ensstämmelse med 2 och 19 §§ lagsökningslagen, dvs. att det utöver uppgift om postadress skall lämnas uppgift om annan adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman. Det kan därvid vara lämpligt att i lagtexten särskilt betona att de uppgifter som lämnas skall vara aktuella.

En bidragande orsak till svårigheter i delgivningsverksamheten är att den som söks för delgivning ofta finns på sin arbetsplats under dagtid och alltså inte är anträffbar på sin bostadsadress, vilken i de flesta fall läggs till grund för delgivningsförsök. Som jag ser det är det en avgörande förutsättning för en effektivare delgivningsverksamhet att myndigheter och stämningsmän får tillgång till uppgift om var den som söks för delgivning är anträffbar under normal arbetstid.

Promemorieförslaget innebär i detta hänseende att det åligger sökanden att lämna uppgift om motpartens arbetsgivare om uppgiften är känd för sökanden. Någon skyldighet för parterna att upplysa om sina egna arbetsgivare föreslås inte.

Detta är enligt min mening inte tillräckligt. Jag förordar att båda parter skall vara skyldiga att lämna uppgift om sin arbetsgivare och att en sökande dessutom skall vara skyldig att lämna uppgift om motpartens arbetsgivare om uppgiften är känd för honom.

Som en remissinstans har påpekat är uppgiften om var den söktes arbetsplats är belägen av större intresse än vem som formellt sett är den söktes arbetsgivare. Jag delar den uppfattningen och anser att det är tillräckligt att uppgiftsskyldigheten omfattar adress och telefonnummer till partens arbetsställe.

Vad jag har sagt nu innebär inte att jag förordar att delgivning genom stämningsman i ökad utsträckning skall ske på den söktes arbetsplats. Syftet med förslaget är främst att skapa förutsättningar för att telefondelgivning skall kunna ske i enklare delgivningsfall samt att göra det möjligt för en myndighet eller en stämningsman att per telefon komma i kontakt med den sökte på dennes arbetsplats och därigenom kunna påskynda ett redan påbörjat delgivningsförfarande eller att förmå den sökte att medverka till delgivning i någon mindre uppseendeväckande form. Stämningsmannadelgivning på den söktes arbetsplats bör naturligtvis liksom f. n. tillgripas endast i de fall det inte är möjligt för stämningsmannen att delge den sökte på något annat sätt. Redan det förhållandet att denna möjlighet står till buds torde dock innebära ett incitament för den sökte att medverka till delgivning i annan form.

När det gäller stämningsmannandelgivning med den sökte på dennes arbetsplats och myndigheters och stämningsmäns kontakter med den sökte eller annan på dennes arbetsplats anser jag att det i DF bör tas in föreskrifter som i möjligaste mån garanterar att detta sker på ett sätt som inte i onödan vållar den sökte olägenheter.

En särskild fråga är huruvida uppgift om telefonnummer till bostaden

bör gälla även hemligt telefonnummer. Av skäl som jag återkommer till i avsnitt 3.3.4 bör uppgift om ett sådant telefonnummer inte avkrävas en part när det kan antas att detta skulle innebära men för honom.

När det så gäller uppgifter om motparten har, som nämnts, några remissinstanser avstyrkt förslaget om en vidgad uppgiftsskyldighet i stämningsansökningar och liknande handlingar. Bl. a. har framhållits att det många gånger kan vara svårt eller omöjligt att få fram de föreskrivna uppgifterna. Datainspektionen har även påpekat att det föreligger risk för fel när ett personnummer påförs i efterhand.

I fråga om de förslag som promemorian innehåller i detta hänseende vill jag, utöver vad som framgår av vad jag sagt i det föregående, anföra följande.

Det ligger i sökandens intresse att lämna så fullständiga uppgifter om motparten som möjligt för att handläggningen av hans sak inte onödigtvis skall fördröjas eller omintetgöras på grund av delgivningssvårigheter.

Beträffande omfattningen av uppgiftsskyldigheten vill jag påpeka att promemorieförslaget när det gäller uppgift om motpartens yrke, telefonnummer, arbetsgivare och ombud innebär att sådan uppgift behöver lämnas endast om den är känd för parten. Uppgiften behöver således inte särskilt efterforskas av parten. Den föreslagna bestämmelsen innebär trots detta en viss garanti för att uppgiften lämnas i de fall den är känd. Jag förordar därför att promemorieförslaget genomförs.

Med anledning av vad datainspektionen har anfört i fråga om personnummer vill jag framhålla att promemorieförslaget innebär att en part är skyldig att rätta uppgifter som är felaktiga. I de fall ett personnummer behöver användas för efterforskning av en ny delgivningsadress torde det också i regel upptäckas om personnumret är felaktigt.

I departementspromemorian har föreslagits att sökandens uppgiftsskyldighet inte bör omfatta vittnen m. fl. som skall kallas till förhör eller förhandling. I sitt remissvar har Göta hovrätt förordat att en part som åberopar förhör med ett vittne som skall kallas genom rättens försorg bör vara skyldig att lämna uppgifter om denne i samma omfattning som om motparten. Enligt hovrätten torde käranden i ett tvistemål i allmänhet ha sådan kännedom om vittnet att han utan närmare utredning kan få fram dessa uppgifter. I brottmål kan uppgifterna inhämtas under förundersökningen i enlighet med bestämmelserna i 21 § förundersökningskungörelsen (1947: 948).

Jag delar hovrättens uppfattning och anser att en part som åberopar förhör med ett vittne eller annan som skall kallas genom rättens försorg bör vara skyldig att lämna sådana uppgifter om denne att delgivning av kallelse kan ske. Denna uppgiftsskyldighet bör lämpligen ges samma omfattning som har föreslagits ifråga om parts skyldighet att lämna uppgift i stämningsansökan om motparten. Den bör också motsvaras av en skyldighet för vederbörande att lämna ifrågavarande uppgifter till myndigheten.

Sammanfattningsvis föreslår jag att en parts skyldighet att i sin första inlaga lämna uppgift om egna förhållanden utvidgas till att omfatta även uppgift om yrke, adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman om denna adress är en annan än postadressen, telefonnummer till bostaden, besöksadress och telefonnummer till arbetsplats samt de övriga omständigheter som har betydelse för delgivning med honom. Vidare föreslår jag att även uppgift om organisationsnumret beträffande juridisk person blir obligatoriskt. Jag föreslår också att en part bör vara skyldig att i en stämningsansökan eller annan liknande ansökan lämna motsvarande uppgifter om motparten. Uppgift om dennes yrke, telefonnummer och arbetsplats behöver dock lämnas endast om uppgiften är känd för parten. Detsamma gäller uppgift om motpartens ombud samt dennes postadress och telefonnummer. Slutligen bör en part som åberopar förhör med vittne eller annan som skall kallas genom rättens försorg vara skyldig att lämna motsvarande uppgifter om denne.

Frågan om sanktion för underlåtenhet att lämna föreskrivna uppgifter behandlar jag i avsnitt 3.3.3.

3.3.2 Den söktes medverkan till delgivning

Mitt förslag: Promemorieförslaget om skyldighet för den som söks för delgivning att medverka till att åtgärden kan komma till stånd genomförs inte. Inte heller genomförs förslaget om att en myndighet skall kunna förelägga den som skall delges att hålla myndigheten underrättad om under vilken adress en kommande delgivning kan ske.

Promemorieförslaget: Enligt promemorian skall den sökte vara skyldig att vid delgivning genom lösbrev eller bud underteckna delgivningskvittot samt vid lösbrevsdelgivning återsända detta till myndigheten. Vid delgivning genom rekommenderad försändelse skall den sökte vara skyldig att hämta ut försändelsen från posten samt underteckna det särskilda mottagningsbeviset. Någon sanktion för underlåtenhet att iaktta detta föreslås inte. Vidare får den handläggande myndigheten möjlighet att förelägga den som skall delges att hålla myndigheten underrättad om den adress under vilken en kommande delgivning kan ske. Den som underlåter att följa ett sådant föreläggande skall kunna åläggas en särskild avgift (s. 62–66).

Remissinstanserna: Förslaget om en osanktionerad skyldighet för den sökte att medverka till delgivning i olika former har avstyrks eller ifrågasatts av flera remissinstanser framför allt med hänsyn till att en sådan bestämmelse inte anses ha någon effekt när det gäller svårdelgivna personer. Förslaget om att den handläggande myndigheten skall kunna förelägga den sökte att hålla myndigheten underrättad om sin delgivningsadress har

av några remissinstanser ansetts vara alltför långtgående och i praktiken jämförbart med ett reseförbud. Flera remissinstanser har dock tillstyrkt förslaget och ansett att ett sådant föreläggande i viss utsträckning skulle kunna medverka till att minska antalet misslyckade delgivningsförsök.

Skäl för mitt förslag: Den söktes villighet att medverka till delgivning spelar naturligtvis en mycket stor roll för effektiviteten i delgivningsverksamheten. I likhet med flera remissinstanser anser jag dock att en föreskrift om skyldighet för den sökte att medverka till delgivning inte torde ha någon praktisk betydelse, om den inte är försedd med en effektiv sanktionsmöjlighet. Som framgår redan av departementspromemorian är det förenat med betydande svårigheter att finna någon lämplig sanktion som samtidigt är lättadministrerad. Inledningsvis har jag också antytt att jag inte avser att lägga fram något förslag om införande av delgivningsavgift som sanktion när det gäller försummelser i samband med delgivning. Det finns också invändningar av mer principiell natur mot förslaget. Jag anser alltså att någon bestämmelse av nu nämnt slag inte bör införas.

När det gäller den föreslagna möjligheten för den handläggande myndigheten att meddela förelägganden om skyldighet för den som skall delges att hålla myndigheten underrättad om sin delgivningsadress kan jag inte dela uppfattningen att en sådan skyldighet i sig kan anses särskilt långtgående. Tvärtom anser jag det angeläget att den handläggande myndigheten har tillgång till aktuella uppgifter om var den som skall delges kan nås för genomförande av åtgärden och att parterna bör vara skyldiga att lämna sådana uppgifter. Detta behov bör dock enligt min mening kunna tillgodoses genom den skyldighet för parterna att lämna uppgift och anmäla ändringar om egna förhållanden som jag har föreslagit i föregående avsnitt. Med hänsyn därtill anser jag inte att någon särskild bestämmelse av nu nämnt slag behövs. Promemorieförslaget i den delen bör därför inte genomföras.

3.3.3 Sanktioner

Mitt förslag: Promemorieförslaget om en särskild delgivningsavgift genomförs inte. I stället får en myndighet i vissa fall möjlighet att avvisa en ansökan, om sökanden inte har lämnat föreskrivna uppgifter om motparten. Som ytterligare förutsättning för avvisning föreslås gälla att parten inte har efterkommit ett föreläggande om komplettering av ansökningen med föreskrivna uppgifter och att det inte föreligger särskilda skäl mot avvisning. Såvitt gäller de allmänna domstolarna är avvisningsmöjligheten inskränkt till dispositiva tvistemål. De allmänna domstolarna får förelägga parter, vittnen m. fl. som skall kallas till en förhandling att vid vite lämna föreskrivna uppgifter om egna förhållanden av betydelse för delgivning.

Promemorieförslaget: En särskild delgivningsavgift skall kunna åläggas en enskild sökande som underlåter att lämna uppgift om motpartens person- eller organisationsnummer eller kyrkobokföringsadress, där denna är en annan än postadressen. En sådan avgift skall även kunna åläggas den som inte efterkommer ett föreläggande att hålla den handläggande myndigheten underrättad om under vilken adress kommande delgivning kan ske med honom (s. 66–70).

Remissinstanserna: Flera remissinstanser avstyrker förslaget om delgivningsavgift och anser att den föreslagna ordningen är alltför omständlig och skulle kunna ge upphov till en "process i processen". I stället föreslås ökade möjligheter till avvisning när det gäller försummelser från sökandens sida och ett förenklat delgivningsförfarande i de fall den sökte inte fullgör de skyldigheter som enligt promemorieförslaget bör åligga honom. Några remissinstanser tar upp frågan om vite som lämplig sanktion.

Skäl för mitt förslag: Jag ansluter mig till den kritik som har förts fram mot förslaget om delgivningsavgift som en särskild sanktionsform och anser att förslaget inte bör genomföras. Jag ser det emellertid som angeläget att myndigheterna har tillgång till effektiva påtryckningsmedel i de fall en part underlåter att lämna föreskrivna uppgifter.

När det gäller mål inom RB:s tillämpningsområde kan till en början konstateras att parternas uppgiftsskyldighet enligt 33 kap. 1 § inte är försedd med någon uttrycklig sanktion. Av bestämmelser i 18 resp. 31 kap. RB följer dock att en part som underlåter att lämna fullständiga uppgifter eller att anmäla ändrade förhållanden kan, om det medför extra kostnader för motparten, åläggas att ersätta dessa kostnader. Denna möjlighet torde dock sällan utnyttjas i praktiken. Rätten har också möjlighet att enligt 42 kap. 4 § RB avvisa en stämningsansökan i vilken svarandens namn inte har angetts tillräckligt tydligt.

Beträffande mål om lagsökning och betalningsföreläggande skall borgenären enligt 2 och 19 §§ lagsökningslagen (1946:808) i sin ansökan lämna vissa uppgifter om gäldenären. Enligt de ändringar i lagen som trädde i kraft den 1 juli 1982 (SFS 1982:297) gäller att sökanden är skyldig att lämna vissa ytterligare uppgifter om gäldenären, om uppgifterna behövs för delgivning med denne. De uppgifter som avses är annan adress än postadress där gäldenären kan anträffas samt dennes personnummer. Lämnas inte behövliga uppgifter, kan ansökningen avvisas (31 c § lagsökningslagen). Gäldenären är enligt 4 och 22 §§ skyldig att hos rätten anmäla personnummer, postadress och telefonnummer, om en sådan uppgift saknas eller är oriktig. Denna skyldighet är dock osanktionerad.

I fråga om övriga i delgivningssammanhang mer frekventa författningar saknas bestämmelser om sanktioner mot en part som inte lämnar föreskrivna uppgifter.

Enligt min mening tillgodoser bestämmelserna i RB inte behovet av effektiva påtryckningsmedel vare sig i fråga om sökanden eller motparten. Även när det gäller lagsökningslagen behövs effektiva medel för att förmå gäldenären att lämna föreskrivna uppgifter om egna förhållanden.

När det gäller att förmå en part eller någon annan att t. ex. inställa sig till en förhandling eller att förete en skriftlig handling i en rättegång får rätten enligt 9 kap. 7 § RB förelägga honom vite. Detta skall bestämmas till ett belopp som med hänsyn till den berördes ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter kan antas förmå honom att iaktta föreläggandet. Ett vite får inte understiga 10 kr eller överstiga 5 000 kr. Vitet döms ut av rätten. Har det skett, får rätten förelägga ett nytt vite på högst 10 000 kr. Ett förelagt vite får inte dömas ut, om ändamålet med vitet har förfallit då fråga uppkommer om utdömande av vitet. Ett vitesföreläggande skall delges den berörde.

Enligt min mening synes möjligheten att förelägga en part vite för att förmå honom att lämna föreskrivna uppgifter om egna förhållanden vara ett lämpligt påtryckningsmedel i sammanhanget. En sådan lösning torde också vara att föredra från rättssäkerhetssynpunkt framför t. ex. ett avskaffande av delgivningskravet eller ett förenklat delgivningsförfarande som några av remissinstanserna har varit inne på. Även vittnen och andra som skall delges genom rättens försorg bör omfattas av en sådan bestämmelse. Jag förordar att det i RB och lagsökningslagen tas in sådana bestämmelser. Till den närmare utformningen av dem återkommer jag i specialmotiveringen.

När det gäller förvaltningsdomstolarna och förvaltningsmyndigheterna torde behovet att kunna använda vite som påtryckningsmedel inte vara lika framträdande. På det föreliggande underlaget är jag i vart fall inte beredd att föreslå att även andra myndigheter än de allmänna domstolarna tilläggs befogenhet att vid vite förelägga parterna att lämna nu ifrågavarande uppgifter.

När det gäller frågan om lämplig sanktion mot en sökande som inte fullgör sin uppgiftsskyldighet beträffande motpartens förhållanden erinras i departementspromemorian om möjligheten enligt lagsökningslagen att avvisa en ansökan, om de uppgifter som sökanden skall lämna för att underlätta delgivning inte är riktiga och fullständiga. I promemorian görs det ställningstagandet att avvisning inte bör införas som en generell sanktion främst med hänsyn till att sökanden på vissa av de områden som täcks av DL skulle komma att drabbas alltför hårt.

Som har nämnts tidigare förordar dock flera remissinstanser utvidgade möjligheter att avvisa ansökningar som inte innehåller föreskrivna uppgifter av betydelse för delgivning.

För min del anser jag att intresset av att delgivning kan ske snabbt och till låga kostnader väger så tungt att en sökande som inte lämnar föreskrivna uppgifter om motparten bör få stå risken för att hans ansökan kan

komma att avvisas. Som jag har anfört tidigare bör det också i första hand ankomma på sökanden att tillhandahålla erforderliga uppgifter för delgivning med motparten. Självfallet bör avvisning som sanktion inte ifrågakomma i mål om allmänt åtal. Även i indispositiva tvistemål får en avvisningsmöjlighet anses olämplig. Den bör alltså såvitt gäller mål vid de allmänna domstolarna begränsas till dispositiva tvistemål.

En avvisningsregel kan utformas efter mönster från 31 c § första stycket lagsökningslagen. Det innebär att sökanden skall föreläggas att komplettera en ansökan som inte innehåller föreskrivna uppgifter och att myndigheten får avvisa ansökningen, om föreläggandet inte följs.

Jag föreslår att regler i enlighet med det sagda tas in i RB och förvaltningsprocesslagen (1971: 291). För att reglerna inte skall drabba alltför hårt bör som ytterligare förutsättning gälla att det inte föreligger särskilda skäl mot avvisning. Jag tänker då närmast på fall där avvisning framstår som obillig och det är rimligt att myndigheten tar på sig det merarbete i delgivningshänseende som avsaknaden av föreskrivna uppgifter om motparten innebär. En sådan undantagsregel ger också myndigheten möjlighet till en mera nyanserad tillämpning än annars.

Avvisningsreglerna bör utformas så att de även kan användas mot en sökande som inte lämnar föreskrivna uppgifter om egna förhållanden av betydelse för delgivning med honom.

Till den närmare utformningen av nu ifrågavarande bestämmelser återkommer jag i specialmotiveringen.

3.3.4 Upplysningar från andra myndigheter m. m.

Mitt förslag: En myndighet skall vara skyldig att på begäran av en annan myndighet lämna ut uppgifter om en enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats, om uppgiften behövs för delgivning med den sökte oavsett om sekretess gäller för uppgiften hos den myndighet som innehar uppgiften. Undantag från uppgiftsskyldigheten skall dock gälla för uppgift hos televerket om telefonnummer till en enskilds bostad. Vidare föreslås en sekretessregel till skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden som förekommer i delgivningsverksamheten.

Promemorieförslaget: Även andra uppgifter än adresser, telefonnummer och arbetsplats bör få lämnas ut för delgivningsändamål. Undantag görs inte för hemligt telefonnummer till någons bostad. I promemorian föreslås inte någon bestämmelse om sekretess för uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i delgivningsverksamheten (s. 70–81).

Remissinstanserna: Endast en remissinstans avstyrker helt promemorieförslaget. Några av de remissinstanser som tillstyrker förslaget anser att

uppgiftsskyldigheten bör begränsas till vissa uppgifter och att det i sekretesslagen uttryckligen bör anges vilka uppgifter som får lämnas ut. Ett par remissinstanser tar upp frågan om inte sekretess bör gälla för uppgifter i stämningsmannaverksamheten.

Skäl för mitt förslag: Genom införandet av den nya sekretesslagen, som trädde i kraft den 1 januari 1981, begränsades myndigheternas möjligheter att utnyttja andra myndigheter som upplysningskälla när det gäller uppgifter om enskilda. Enligt sekretesslagen omfattas nämligen uppgifter om t. ex. enskildas bostadsadress, vistelse i anstalt eller i någon institution inom hälso- och sjukvården eller socialtjänsten, arbetsförhållanden och sociala förhållanden som finns hos en myndighet av sekretess och får i princip inte lämnas ut till andra myndigheter. I vissa fall är förbudet mot utlämnande absolut, i andra fall får utlämnande ske efter en s. k. intresseavvägning enligt 14 kap. 3 § sekretesslagen.

Genom de ändringar i sekretesslagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 1983 hävdes det starka sekretesskyddet för bl. a. adressuppgifter hos postverket. Numera gäller sekretess hos postverket för sådana uppgifter endast om det kan antas att röjande av uppgiften skulle medföra fara för att någon utsätts för övergrepp eller något annat allvarligt men. Med adress avses därvid fast eller tillfällig adress liksom boxadress. Har posten tillgång till flera av dessa adresser skall samtliga uppges. I fråga om personer som vistas på sjukhus eller vårdhem inom socialtjänsten infördes samtidigt skyldighet för hälso- och sjukvårdspersonal att lämna ut uppgift huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning, om uppgiften för särskilt fall begärs av bl. a. en domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet eller kronofogdemyndighet (7 a § lagen 1980: 11 om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.). Ändringarna innefattar också att från socialtjänsten skall lämnas uppgift i motsvarande fall om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende (66 § andra stycket socialtjänstlagen 1980: 620). Uppgifterna skall lämnas även till en stämningsman som har anlitats av någon av de myndigheter som har rätt att få uppgifter (prop. 1981/82: 100 s. 66 f).

I lagstiftningsärendet uttalade dåvarande departementschefen (prop. s. 28) att det var angeläget att domstolar och kronofogdemyndigheter fick tillgång till de adressuppgifter beträffande parter och andra som de behövde för sin verksamhet samt att det var viktigt att delgivningsverksamheten fungerade effektivt. Enligt departementschefen var det inte acceptabelt att delgivning kunde omöjliggöras av att den som söktes för delgivning var på ett sjukhus e. d. Den omständigheten att delgivning i vissa fall kunde uppfattas som menlig för den enskilde borde enligt departementschefen inte få hindra att polisen fick de adressuppgifter som behövdes för delgivningsverksamheten. Tvärtom var det angeläget att delgivning kunde ske även med personer som vistades på sjukhus e. d. Behovet av ett effektivt

delgivningssystem vägde så tungt att det inte var acceptabelt att delgivning kunde omöjliggöras därför att myndigheterna inte kände till om en person befann sig på en vårdinrättning (prop. s. 17).

I promemorian konstateras att de uppgifter som kan erhållas från folkbokföringen och postverket i många fall inte är tillräckliga för att delgivning skall kunna ske. Inte heller de uppgifter som numera får lämnas ut beträffande personer som vistas på sjukhus och andra vårdinrättningar anses tillgodose behovet av uppgifter för delgivning av svårdelgivna personer.

Det påpekas i promemorian att det hos myndigheter inom hälso- och sjukvården samt socialtjänsten även finns andra uppgifter som kan ha stor betydelse för delgivningsverksamheten. Detta gäller framför allt uppgift om den söktes bostadsadress vid utskrivningen men även andra uppgifter som kan möjliggöra eller underlätta delgivning, t. ex. uppgift om arbetsgivare, övervakare eller annan kontaktperson. Vidare framhålls att uppgifter om enskilda som kan möjliggöra delgivning eller underlätta delgivning också finns hos åtskilliga andra myndigheter och inrättningar. I stor utsträckning omfattas även dessa uppgifter av sekretess och får inte lämnas ut för delgivningsändamål eller får lämnas ut först efter en intresseavvägning.

Enligt promemorian väger samhällets och även enskildas intresse av en effektiv delgivningsverksamhet över de intressen som sekretessbestämmelserna är avsedda att skydda i dessa fall. Det föreslås därför att en myndighet skall vara skyldig att till en annan myndighet lämna ut uppgifter om den sökte som myndigheten har tillgång till, om uppgiften behövs för delgivning med den sökte. Detta bör gälla samtliga myndigheter som har tillgång till sådana uppgifter. För att undanröja behovet av särregleringar i ett stort antal författningar föreslås att en sådan bestämmelse tas in i sekretesslagen.

När det gäller frågan vilka uppgifter som skall få lämnas ut görs i promemorian den bedömningen att det i första hand är uppgifter om den söktes bostadsadress eller annan vistelseadress och arbetsgivare som är av störst intresse från delgivningssynpunkt. Därutöver anses det inte vara möjligt att generellt ange vilka uppgifter som behövs för delgivningsändamål. Även om en uppgift inte direkt leder fram till en adress på vilken delgivning kan ske, kan den utgöra en ledtråd i det fortsatta efterforskningsarbetet. En uppgift om t. ex. vem som är övervakare för den sökte kan göra det möjligt för den handläggande myndigheten eller stämningsmannen att genomföra delgivningen med övervakarens medverkan. Även en uppgift om den söktes telefonnummer kan i hög grad underlätta delgivningsarbetet. I promemorian framhålls vidare att det i allmänhet inte torde innebära några svårigheter för den myndighet från vilken uppgifter begärs att avgöra vilka uppgifter som kan antas ha betydelse i delgivningshänseende och således bör lämnas ut.

Som jag nämnt tidigare har förslaget tillstyrkts eller lämnats utan erinran av så gott som samtliga remissinstanser. Några remissinstanser har dock förordat en begränsning och en precisering av de uppgifter som får lämnas ut. Endast televerket har motsatt sig att förslaget genomförs.

För egen del får jag anföra följande.

När det gäller uppgift om t.ex. bostadsadress är det en grundtanke bakom folkbokföringen att en sådan uppgift skall finnas beträffande samtliga personer som skall vara kyrkobokförda här i landet och att uppgiften skall vara tillgänglig för envar. Enligt 7 kap. 15 § sekretesslagen gäller sekretess för en sådan uppgift endast om det av någon särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående skulle lida men om uppgiften röjs.

Promemorieförslaget innebär bl.a. att uppgift om en enskild persons postadress, tillfälliga vistelseadress, telefonnummer till bostaden eller till arbetsplatsen eller uppgift om var den är belägen bör få lämnas ut till en myndighet som behöver uppgiften för delgivning oavsett om sekretess gäller för uppgiften hos den myndighet där uppgiften finns. Av bl.a. 15 kap. 5 § sekretesslagen följer att en myndighet är skyldig att på begäran av en annan myndighet lämna ut en uppgift som den förfogar över i den mån det inte föreligger hinder mot det på grund av sekretess eller arbetets behöriga gång. Innebörden av förslaget är således att myndigheten skall vara skyldig att lämna ut en sådan uppgift till en myndighet som behöver den för delgivning enligt DL och att det skall ske utan någon intresseprövning enligt generalklausulen.

För min del anser jag att det är av stor betydelse från effektivitetssynpunkt att en myndighet som behöver uppgift om adress, telefonnummer m.m. för att genomföra delgivning kan erhålla dem från en myndighet som har tillgång till uppgifterna. Det är också angeläget att utlämnandet av uppgifterna kan ske snabbt och utan något omständligt prövningsförfarande. I likhet med flertalet remissinstanser anser jag därför att promemorieförslaget bör genomföras såvitt avser sådana uppgifter.

En uppgift om var en person kan nås för delgivning kan ibland i sig eller i förening med den omständigheten att den förekommer hos en viss myndighet vara av sådant slag att ett röjande av uppgiften måste anses vara till men för den som uppgiften rör. Jag tänker då närmast på sådana fall då den sökte är intagen i en kriminalvårdsanstalt eller någon vårdinrättning eller på något annat sätt är föremål för samhällets vård- eller stödåtgärder.

Även sådana uppgifter omfattas av promemorieförslaget. En stor majoritet av remissinstanserna har ställt sig bakom förslaget att också sådana uppgifter skall få lämnas ut. Med hänsyn till intresset av en effektiv delgivningsverksamhet anser även jag att skyldigheten att lämna ut uppgifter för delgivningsändamål bör omfatta också sådana uppgifter. Jag förordar alltså att förslaget genomförs i den delen. En förutsättning bör

emellertid vara att uppgifterna i tillräcklig utsträckning skyddas hos den mottagande myndigheten. Jag återkommer strax till den frågan.

I promemorian föreslås också att även andra uppgifter om den sökte än var han kan nås för delgivning skall få lämnas ut om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för delgivning. Som exempel på sådana uppgifter nämns uppgift om övervakare eller någon annan kontaktperson för den sökte.

Som nämnts tidigare har några remissinstanser ansett att uppgiftsskyldigheten bör begränsas och preciseras i förhållande till promemorieförslaget. Enligt dessa remissinstanser bör skyldigheten omfatta endast adressuppgifter, uppgift om arbetsgivare o. dyl. En remissinstans befarar att det kan bli svårt för den myndighet hos vilken uppgiften finns att avgöra om den behövs för delgivning hos den mottagande myndigheten och således får lämnas ut.

Enligt min mening kan uppgifter av nu ifrågavarande slag ibland ha betydelse från delgivningssynpunkt. Samtidigt kan de vara av mycket känslig natur för den sökte. Vidare kan det uppkomma tillämpningssvårigheter när en myndighet skall avgöra om en viss uppgift har betydelse i delgivningshänseende eller inte.

Jag förordar därför att uppgiftsskyldigheten begränsas till de från delgivningssynpunkt i allmänhet viktigaste uppgifterna, nämligen adressuppgifter samt uppgift om telefonnummer och arbetsplats. Beträffande andra uppgifter bör en begäran om utlämnade liksom nu föregås av en prövning enligt generalklausulen. Mitt förslag innebär också att – eftersom generalklausulen inte gäller för myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten – andra uppgifter än de tidigare nämnda inte kan erhållas från dessa myndigheter.

Vad slutligen gäller frågan huruvida uppgifter hos televerket om hemliga abonnemang skall få lämnas ut för delgivningsändamål görs i promemorian ingen skillnad mellan dessa och de uppgifter som jag har behandlat nyss. Enligt televerket talar dock starka skäl mot en sådan ordning. Verket förordar i stället att frågan om utlämnande liksom nu skall prövas i varje särskilt fall enligt generalklausulen.

De uppgifter som är intressanta i detta sammanhang är abonnentens namn, telefonnummer och på vilken plats telefonen finns installerad. Även uppgift huruvida någon innehar ett telefonabonnemang hör till denna kategori. Med hänsyn till den stora telefontätheten i vårt land har dessa uppgifter stor betydelse inte bara i delgivningshänseende utan också i andra sammanhang, t. ex. när det gäller förundersökning i brottmål eller när en myndighet på ett snabbt och enkelt sätt vill komma i kontakt med en person.

Det finns ett mycket stort antal hemliga telefonabonnemang. En abonnent som önskar ett hemligt abonnemang behöver inte ange orsaken till sin begäran. Grunden för det hemliga abonnemanget är alltså normalt okänd även för televerket.

Enligt televerket skulle många abonnenter avstå från ett telefonabonnemang, om det inte fanns möjlighet till hemligt abonnemang. Enligt min mening är det emellertid inte möjligt att i avsaknad av en närmare utredning om detta förhållande bedöma hur stort antal abonnenter det kan röra sig om. Det är inte heller möjligt att göra någon generell bedömning av i vilka fall den enskildes intresse av att uppgifterna inte får lämnas ut för delgivningsmål är av sådant slag att det bör ha företräde framför samhällets intresse av en effektiv delgivningsverksamhet.

Uppenbarligen finns det emellertid abonnenter som på grund av psykiskt eller fysiskt handikapp är beroende av att ha tillgång till telefon och som samtidigt har goda skäl för att låta abonnemanget vara hemligt. Jag anser också att man måste respektera att det finns enskilda som av integritetsskäl har skaffat sig ett hemligt abonnemang för att själva kunna bestämma vilka som bör ha tillgång till deras telefonnummer och inte behöva riskera att i sin bostad bli uppringda av okända personer.

Starka skäl talar därför emot att låta en myndighet utan intresseprövning enligt generalklausulen få ta del av en uppgift hos televerket om telefonnumret till en abonent som har hemligt abonnemang.

Vad jag har sagt nu tar sikte endast på uppgift om en fysisk persons telefonnummer till bostaden. När det gäller uppgift om telefonnummer till apparater som är installerade på andra platser än bostäder finns det enligt min mening inte skäl att göra något undantag från den föreslagna uppgiftsskyldigheten. Härav följer också att uppgift om telefonnummer till andra abonnenter än fysiska personer alltid bör kunna lämnas ut. Vidare bör uppgiftsskyldigheten omfatta även andra abonnentuppgifter hos televerket, t. ex. huruvida en viss person eller ett visst företag innehar ett abonnemang eller var en telefonapparat finns installerad.

Sammanfattningsvis föreslår jag att uppgifter om adress, telefonnummer och arbetsplats som finns hos en myndighet bör få lämnas ut till en annan myndighet, om de behövs där för delgivning enligt DL oavsett om sekretess gäller för uppgifterna hos den myndighet som har tillgång till dem. Undantag bör dock göras för uppgifter som finns hos televerket om fysisk persons telefonnummer till bostaden. Sistnämnda uppgift bör dock liksom nu kunna lämnas ut efter en intresseprövning enligt generalklausulen.

I sammanhanget vill jag erinra om att det förslag om uppgiftsskyldighet som jag har behandlat tidigare (avsnitt 3.3.1) innefattar skyldighet för parterna m. fl. att lämna uppgift även om hemligt telefonnummer till bostaden. Som har nämnts där bör inte en sådan uppgift avkrävas en enskild, om det kan antas att det skulle innebära men för honom.

Jag övergår nu till att behandla frågan om behovet av sekretess för uppgifter i delgivningsverksamheten.

I den reform som jag nu förordar finns flera inslag som talar för att sekretess i viss utsträckning bör gälla för uppgifter som förekommer i myndigheternas delgivningsverksamhet. Mitt förslag om att vissa annars

sekretesskyddade uppgifter skall få lämnas ut för delgivningsändamål innebär att sekretesskyddet för en uppgift i många fall upphör när den lämnas ut till en myndighet eller en stämningsman som har anlitats av en myndighet för att genomföra stämningsmannadelgivning. Som jag har nämnt nyss kan en sådan uppgift vara av ömtåligt slag för den sökte, t.ex. att han är intagen i en vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller en kriminalvårdsanstalt e.d. Av uppgiften kan framgå att den sökte står under övervakning eller är föremål för sociala stödåtgärder. Uppgiften kan även avse ett hemligt telefonnummer eller något annat förhållande som det skulle vara till men för den sökte eller någon närstående till honom om den röjdes.

Det ligger också i sakens natur att myndigheter och stämningsmän vid sitt efterforskningsarbete eller sina kontakter med den sökte kan få del av integritetskänsliga uppgifter beträffande den sökte och honom närstående personer. I sammanhanget vill jag erinra om vad jag tidigare (avsnitt 3.2.6) förordat om att myndigheterna skall dokumentera sina efterforskningsåtgärder och redovisa dem på en särskild blankett till stämningsmannen i samband med att denne erhåller uppdraget. På samma sätt skall stämningsmannen till myndigheten redovisa vilka åtgärder han har vidtagit för att delge den sökte. Redan idag torde f.ö. förekomma att stämningsmän i inte obetydlig omfattning noterar och sparar uppgifter om notoriskt svårdelgivna personer för att underlätta kommande delgivningar.

Behovet av sekretess för uppgifter om den sökte ökar också om promemorieförslaget om terminalåtkomst till olika register för delgivningsändamål genomförs.

Uppgifter om enskilda som förekommer i delgivningsverksamheten omfattas redan nu i viss utsträckning av sekretess. En adressuppgift beträffande en misstänkt kan vara hänförlig till den s.k. förundersökningssekretessen. Genomförs förslaget till ändring i sekretesslagen, kommer sekretessen för en uppgift som är skyddad hos en myndighet att i vissa fall överföras till den domstol som har begärt att få del av uppgiften (jfr 12 kap. 1 § första stycket sekretesslagen). Däremot torde sekretesskyddet falla bort, om uppgiften lämnas ut till en annan myndighet eller till en stämningsman. Vidare torde de uppgifter som förekommer i stämningsmannaverksamheten sakna sekretesskydd.

Enligt min mening talar övervägande skäl för att sekretess bör gälla för integritetskänsliga uppgifter som förekommer i myndigheternas och stämningsmännens delgivningsverksamhet. Det är också önskvärt att sekretesskyddet för sådana uppgifter blir enhetligt oavsett hos vilken myndighet uppgiften förekommer eller till vilken den lämnas ut.

Mot bakgrund av det anförda förordar jag att det i sekretesslagen tas in en bestämmelse om att sekretess skall gälla i verksamhet som avser delgivning enligt DL för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

3.3.5 Upplysningsskyldighet för fastighetsägare m. fl. samt arbetsgivare

Mitt förslag: Fastighetsägare – med vilka jämställs innehavare av tomträtt – arrendatorer och innehavare av bostadslägenhet samt arbetsgivare skall vara skyldiga att på förfrågan av en stämningsman lämna vissa upplysningar om den som söks för delgivning. Skyldigheten att lämna sådana upplysningar skall inte gälla närstående till den sökte. En arbetsgivare som vägrar att lämna begärda uppgifter eller som lämnar oriktiga uppgifter skall kunna dömas till böter.

Promemorieförslaget: Motsvarar i huvudsak mitt förslag. I promemorian föreslås dock inte något undantag för närstående från upplysningsskyldigheten. Enligt promemorieförslaget bör upplysningsskyldigheten vara straffsanktionerad även för fastighetsägare och innehavare av bostadslägenhet (s. 81–83).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran. Ett par remissinstanser avstyrker förslaget om upplysningsskyldighet för arbetsgivare under hänvisning till den söktes integritet. Några instanser anser att upplysningsskyldigheten inte bör vara straffsanktionerad. En remissinstans anser att man åtminstone vid delgivning i brottmål med den misstänkte bör från upplysningsskyldigheten undanta den personkrets som enligt 17 kap. 11 § tredje stycket brottsbalken (BrB) inte kan ställas till ansvar för skyddande av brottsling.

Skäl för mitt förslag: I promemorian framhålls att det ibland är svårt för stämningsmännen att få upplysningar från fastighetsägare och arbetsgivare huruvida en viss eftersökt person bor i fastigheten resp. arbetar på arbetsplatsen. Vissa arbetsgivare vägrar att lämna upplysningar om arbetstider och den anställdes bostadsadress. Det förekommer också att arbetsgivare hjälper den anställde att hålla sig undan delgivning.

I promemorian erinras om att fastighetsägare och innehavare av bostadslägenhet, som upplåter bostad åt annan, enligt 35 § folkbokföringsförordningen (1967: 198) skall anmäla detta till pastorsämbetet i den församling där fastigheten är belägen. Anmälan skall göras inom två veckor från inflyttningen. Fastighetsägare eller innehavare av bostadslägenhet är vidare skyldiga att på förfrågan av folkbokföringsmyndigheten uppge om en viss person bor i fastigheten resp. lägenheten.

I syfte att underlätta för stämningsmännen att få klarhet i om en viss person bor i en bostadslägenhet föreslås i promemorian att upplysningsskyldigheten för fastighetsägare och bostadslägenhetsinnehavare utvidgas till att omfatta även förfrågningar från stämningsman. Fastighetsägare och motsvarande skall vara skyldiga att på begäran av stämningsman uppge om

den som söks för delgivning är bosatt i eller annars disponerar lokal i fastigheten och ange den närmare beskaffenheten i hans kända boendeförhållanden (t. ex. samboförhållanden, inneboende eller om endast lokal hyrs och ändamålet med denna förhyrning).

Det föreslås också att en arbetsgivare på motsvarande sätt skall vara skyldig att uppge om en viss person är anställd hos arbetsgivaren samt upplysa om dennes arbetstider, arbetslokal, bostads- och vistelseadress och annat som arbetsgivaren känner till och som kan underlätta delgivning. Det erinras om att arbetsgivare redan nu har en liknande upplysningsskyldighet gentemot skattemyndigheter (t. ex. 37 § taxeringslagen 1956: 623), kronofogdemyndigheter (4 kap. 15 § utsökningsbalken) och försäkringskassor (20 kap. 9 § lagen 1962: 381 om allmän försäkring).

Vidare föreslås att upplysningsskyldigheten för fastighetsägare m. fl. samt för arbetsgivare straffsanktioneras.

För egen del får jag anföra följande.

Som har nämnts tidigare har flertalet remissinstanser ställt sig bakom förslaget om skyldighet för fastighetsägare, innehavare av bostadslägenhet samt arbetsgivare att på förfrågan av en stämningsman lämna vissa upplysningar om den sökte.

Även jag anser att det är angeläget att stämningsmännen – framför allt i mera kvalificerade delgivningsfall – får rätt att inhämta upplysningar från fastighetsägare m. fl. samt arbetsgivare. Vad gäller de invändningar som har förts fram mot förslaget om upplysningsskyldighet för arbetsgivare får jag hänvisa till vad jag tidigare har anfört om förfrågningar på den söktes arbetsplats för delgivningsändamål och delgivning genom stämningsman på den söktes arbetsplats (se avsnitt 3.2.3).

När det gäller omfattningen av den föreslagna upplysningsskyldigheten har RSV påpekat att innebörden av fastighetsägarens upplysningsskyldighet i folkbokföringssammanhang har varit förmål för tvekan. Fastighetsägare i större hyreshus känner vanligen inte till mer än vem som har tecknat hyresavtal eller till vem en lägenhet enligt fastighetsägarens godkännande har upplåtits i andra hand. Någon aktiv åtgärd som t. ex. besök i lägenheten eller särskilda förfrågningar anser RSV knappast böra krävas av fastighetsägaren med hänsyn till lägenhetsinnehavarens integritet. Verket hänvisar till att problem av detta slag kommer att behandlas av 1983 års folkbokföringskommitté (Fi 1983: 04). RSV har även ifrågasatt om den föreslagna skyldigheten bör sanktioneras med ett bötesstraff med hänsyn till att det inte finns föreskrivet någon sanktion mot en fastighetsägare eller innehavare av bostadslägenhet som underlåter att besvara en förfrågan från en folkbokföringsmyndighet huruvida en viss person bor i fastigheten eller lägenheten. Enligt RSV: s mening bör resultatet av kommitténs arbete avvaktas innan man tar ställning till frågan om lämplig sanktion.

Liknande synpunkter har anförts av SABO ifråga om svårigheterna för ägare till större hyresfastigheter. Som nämnts tidigare har förslaget om en

straffsanktionerad upplysningsskyldighet på detta område avstyrkts av ett antal remissinstanser.

För min del anser jag att man vid utformningen av en bestämmelse om upplysningsskyldighet för fastighetsägare måste ta hänsyn till de synpunkter som RSV m.fl. remissinstanser har fört fram. Skyldigheten bör därför i princip omfatta endast uppgift om huruvida en viss person förhyr eller på annan grund disponerar en lägenhet eller en lokal i fastigheten. Men samtidigt är det önskvärt att en fastighetsägare som känner till att en viss person bor i fastigheten också är skyldig att upplysa om det.

Beträffande omfattningen av upplysningsskyldigheten för innehavare av bostadslägenhet anser jag att promemorieförslaget bör genomföras.

När det gäller frågan om lämplig sanktion för vägran att lämna ifrågavarande upplysningar eller för lämnande av oriktiga uppgifter anser jag i likhet med RSV att man bör avvakta resultatet av folkbokföringskommitténs arbete. Redan det förhållandet att en upplysningsskyldighet finns föreskriven i lag torde medföra att seriösa fastighetsägare i större utsträckning än nu kommer att lämna erforderliga uppgifter.

I förhållande till promemorieförslaget förordar jag den jämkningen att även arrendatorer och tomträttshavare skall vara upplysningsskyldiga.

Till frågan om undantag för den som är närstående till den sökte från skyldigheten att lämna upplysningar återkommer jag strax.

I fråga om omfattningen av upplysningsskyldigheten för arbetsgivare anser jag att promemorieförslaget bör genomföras. En arbetsgivare bör således vara skyldig att på begäran av en stämningsman uppge huruvida en person som söks för delgivning är anställd hos arbetsgivaren samt upplysa om den anställdes arbetstider och arbetsplats.

Promemorieförslaget innnebär att en arbetsgivare bör vara skyldig att upplysa även om andra förhållanden som rör anställningen och som kan underlätta delgivningen. Enligt RÅ kan detta leda till att för delgivningen betydelselösa men för den söktes personliga integritet viktiga uppgifter lämnas ut. RÅ förordar därför att upplysningsskyldigheten inskränks till att avse arbetstider och arbetsplats.

För min del anser jag att det är angeläget att upplysningsskyldigheten för arbetsgivare omfattar även nu ifrågavarande uppgifter. Sådana uppgifter kan också möjliggöra delgivning på annan plats än arbetsplatsen. Jag anser också att upplysningsskyldigheten är tillräckligt begränsad och preciserad genom kravet på att uppgiften dels skall röra anställningen och dels skall kunna antas underlätta delgivningen.

I likhet med flertalet remissinstanser anser jag att upplysningsskyldigheten för arbetsgivare bör sanktioneras med bötesstraff. Jag förordar att promemorieförslaget i den delen genomförs. Som ett par remissinstanser har påpekat bör straffbestämmelsen omfatta även det fallet att oriktiga uppgifter har lämnats uppsåtligen.

Jag övergår nu till att behandla frågan om undantag för närstående till den sökte från skyldigheten att lämna uppgifter i nu berörda hänseenden.

I sitt remissvar har RÅ påpekat att promemorieförslaget om upplysningsskyldighet för fastighetsägare, innehavare av bostadslägenhet och arbetsgivare synes strida mot den rättsuppfattning som har kommit till uttryck i 17 kap. 11 § tredje stycket brottsbalken angående skyddande av brottsling. Med hänsyn till att en viss krets av närstående personer har ansetts inte böra kunna ställas till ansvar för skyddande av brottsling bör, åtminstone när delgivningen avser en person som misstänks för brott, samma personkrets falla utanför den föreslagna straffbestämmelsen.

I likhet med RÅ anser jag att närstående till den sökte inte bör omfattas av den upplysningsskyldighet som jag nu har förordat. Detta bör enligt min mening gälla oavsett om den sökte är misstänkt för brott eller inte. En bestämmelse som endast undantar närstående till en för brott misstänkt person som söks för delgivning skulle vålla praktiska svårigheter eftersom en stämningsman endast i undantagsfall känner till innehållet i delgivningsförsändelsen. Av hänsyn till bl.a. den söktes integritet bör nämligen en stämningsman i allmänhet inte ha rätt att ta del av innehållet i försändelsen.

En bestämmelse om begränsning av upplysningsskyldigheten för fastighetsägare m.fl. och arbetsgivare bör lämpligen utformas efter förebild från bestämmelsen i 36 kap. 3 § RB om undantag från vittnesplikten beträffande närstående till part.

En sådan lösning innebär att bl.a. make, sammanboende, barn och föräldrar till den sökte inte blir skyldiga att lämna ifrågavarande uppgifter till stämningsmannen. En arbetsgivare som står i ett sådant förhållande till den sökte omfattas naturligtvis inte heller av sanktionsbestämmelsen. I sammanhanget vill jag emellertid understryka att den nu förordade undantagsbestämmelsen givetvis inte hindrar att närstående till den sökte frivilligt lämnar begärda upplysningar till stämningsmannen.

3.3.6 Stämningsmäns rätt att erhålla tillträde m.m.

Mitt förslag: Fastighetsägare m.fl. samt arbetsgivare blir skyldiga att medverka till att stämningsmän får tillträde till fastigheter och arbetsplatser för att genomföra delgivning. Stämningsmän får vidare rätt till tillträde till enskilt område som inte utgör bostad samt rätt att påkalla biträde av polismyndighet, om tillträde vägras dem. Domstol kan besluta om att husrannsakan får ske för att söka efter den som skall delges en stämning i brottmål i de fall fängelse är stadgat för brottet.

Promemorieförslaget: Överensstämmer med mitt förslag utom såvitt avser kravet på att det skall vara stadgat fängelse för brottet för att husrannsakan skall få ske (s. 93–99).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker eller lämnar förslagen utan erinran. Ett par remissinstanser anser att förslaget om att husrannsakan skall få företas för delgivning är alltför långtgående medan andra menar att det är alltför restriktivt utformat. Från några håll förordas att möjligheten att företa husrannsakan begränsas till de fall i vilka fängelse ingår i straffskalan för brottet. Det föreslås också att åklagare och polischefspersonal bör få rätt att besluta om åtgärden, åtminstone i brådskande fall. En remissinstans anser att tillträdesrätten för stämningsmän bör begränsas till skydd för bl. a. yrkes- och försvarshemligheter.

Skäl för mitt förslag:

Tillträdesrätt för stämningsmän

Det finns f. n. inte någon rätt för stämningsmän att erhålla tillträde till ett privat område för att genomföra delgivning. Vägras stämningsmän tillträde till arbetsplatser, fastigheter eller andra lokaler eller områden, kan delgivningen inte genomföras där. I vissa fall redovisas då uppdraget till uppdragsgivaren med hindersbevis. I andra fall försöker stämningsmännen vänta ut den som skall delges eller delge handlingen på annan tid och plats.

En närbesläktad situation är att stämningsmannen hindras från att få tillträde till den lokal eller det område där delgivningen kan genomföras genom att dörrar eller grindar stängts och låsts eller någon liknande åtgärd vidtagits. Det har t. ex. blivit allt vanligare att ytterdörrar till hyresfastigheter hålls låsta. Även i sådana situationer måste stämningsmannen enligt gällande ordning avbryta delgivningsförsöket. Han har inte rätt att bryta lås eller på annat sätt bereda sig tillträde till slutna utrymmen.

I promemorian föreslås att det införs en skyldighet för fastighetsägare och arbetsgivare att medverka till att bereda stämningsmän tillträde till fastigheter resp. arbetsplatser för att där genomföra delgivning samt att den regeln kompletteras med en bestämmelse om att stämningsmän har rätt att gå in i sådana lokaler eller på sådana områden för att genomföra delgivning. Det föreslås också att en stämningsman får lagstadgad rätt att begära biträde av en polismyndighet för att genomföra delgivning i de fall han vägras tillträde till sådana lokaler eller områden.

Förslagen har godtagits av de flesta remissinstanserna. Ett par remissinstanser har dock motsatt sig att stämningsmän får tillträdesrätt till arbetsplatser med hänvisning till att delgivning enligt deras mening inte bör ske på den söktes arbetsplats.

För min del anser jag att det är av stor betydelse från effektivitetssynpunkt att stämningsmännen nu får en lagstadgad tillträdesrätt till fastigheter och arbetsplatser för att genomföra delgivning. Under förutsättning att undantag görs för den mest privata sfären, dvs. någons bostad, torde en sådan tillträdesrätt i allmänhet inte innebära något nämnvärt intrång för den enskilde. Vad gäller delgivning på den söktes arbetsplats får jag hänvisa till vad jag tidigare har sagt i den frågan.

Av bestämmelserna i 8 och 9 §§ DF följer att delgivningen med den som är intagen i kriminalvårdsanstalt e.d. eller på sjukhus eller tjänstgör i försvarsmakten bör ske genom någon tjänsteman eller efter samråd med styresman eller den söktes chef. Med hänsyn härtill anser jag inte att det finns något behov av att begränsa den nu föreslagna tillträdesrätten för stämningsmän. Inte heller när det gäller skyddet för yrkeshemligheter torde det finnas något praktiskt behov av särskilda regler.

Som föreslås i promemorian bör tillträdesrätten för stämningsmän kompletteras med en skyldighet för fastighetsägare och arbetsgivare att medverka till att stämningsmännen får tillträde till fastigheter och arbetsplatser för att genomföra delgivning. En motsvarande skyldighet bör finnas även för andra än fastighetsägare, t.ex. arrendatorer och hyresgäster, som disponerar över sådana lokaler.

Enligt promemorieförslaget bör tillträdesrätten gälla för – förutom stämningsmän – även övriga funktionärer som räknas upp i 24 § DL, dvs. de vars intyg gäller som fullt bevis om delgivning. Förslaget innebär att bl.a. posttjänstemän och nämndemän vid tingsrätt får en sådan rätt.

För min del anser jag att personkretsen bör begränsas till de tjänstemän som i sin verksamhet generellt sett har störst behov av att få tillträde till fastigheter och arbetsplatser för att genomföra delgivning. Förutom den som har förordnats som stämningsman bör således endast åklagare, polisman, kronofogde och exekutiv tjänsteman vid kronofogdemyndighet ha rätt att för genomförande av delgivning påfordra tillträde till ifrågavarande platser.

Om den som äger eller disponerar över sådana privata områden som nu avses vägrar att medverka till att stämningsmannen får tillträde eller hindrar honom att gå in, föreslås i promemorian att stämningsmannen ges en lagstadgad rätt att påkalla biträde av polis för att bereda sig tillträde.

Även detta förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av de flesta remissinstanserna.

I likhet med vad som sägs i promemorian anser jag att stämningsmän inte bör ges rätt att med våld bereda sig tillträde till ifrågavarande platser. Liksom vissa andra tjänstemän (se t.ex. 4 kap. 38 § fastighetsbildningslagen 1970: 988), som i en motsvarande situation skall genomföra en tjänsteåtgärd, bör stämningsmannen i detta läge i stället ha möjlighet att påkalla biträde av polis. I fråga om polismannens rätt att använda våld för att bereda stämningsmannen tillträde till det privata området för att genomföra delgivning får allmänna bestämmelser om polismans befogenhet att använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd tillämpas (jfr 10 § första stycket 5 polislagen 1984: 387).

En konsekvens av den nu föreslagna regleringen blir att i princip inte heller en polisman som verkställer ett delgivningsuppdrag får rätt att bereda sig tillträde till den eftersöktes bostad för att genomföra delgivning i de fall den eftersökte vägrar att släppa in honom.

Med hänsyn till den enskildes intresse av skydd för sin personliga integritet bör en så ingripande åtgärd tillåtas endast i undantagsfall. Dessa fall kommer jag att behandla i följande avsnitt.

Husrannsakan

Om den som söks för delgivning inte kan nås av stämningsmannen kan ofta surrogatdelgivning, kungörelsedelgivning eller s.k. spikning användas. I vissa fall är emellertid detta inte tillåtet. Det gäller bl.a. delgivning av stämning i brottmål (33 kap. 6 § RB). Om stämningsmannen vet att den sökte uppehåller sig i t.ex. en lägenhet men vägrar att öppna dörren, finns f.n. inget verksamt medel för att genomföra delgivningen. Genom att hålla sig undan delgivning av stämningen kan den misstänkte förhala eller t.o.m. förhindra att brott som han eller hon begått beivras. Påföljd för brott får nämligen inte ådömas om inte den misstänkte häktats eller delgivits stämning inom viss tid, som varierar beroende på brottets svårhetsgrad (35 kap. 1 § brottsbalken).

I promemorian föreslås att reglerna om husrannsakan i 28 kap. RB kompletteras med en bestämmelse om att husrannsakan får ske i syfte att eftersöka den som skall delges en stämning i brottmål. Sådan husrannsakan skall enligt förslaget beslutas av domstol antingen självmant eller på yrkande av den polismyndighet, som har uppdraget att genomföra stämningsmannadelgivning. Avsikten är att husrannsakan för delgivningsändamål skall få tillgripas endast om andra möjligheter till delgivning har prövats utan framgång eller på goda grunder bedöms utsiktslös.

Som har nämnts tidigare har förslaget tillstyrkts eller lämnats utan erinran av de flesta remissinstanserna. Några remissinstanser anser emellertid att förslaget är alltför långtgående medan andra menar att det är alltför restriktivt utformat. Från några håll framförs önskemål om att beslut om husrannsakan bör få fattas även av åklagare eller polismyndighet.

För egen del får jag anföra följande.

Som framhålls i promemorian kan det inte godtas att en person som är misstänkt för brott skall kunna undandra sig lagföring och straff genom att hålla sig undan delgivning. Det finns därför starka skäl att skapa ett verksamt medel för att genomföra delgivning i sådana fall, även om delgivningsmetoden skulle bli mer ingripande än vad som annars accepteras.

Enligt 23 kap. 7 § RB får den som inte hörsammar kallelse till förhör under förundersökning hämtas till förhöret. Om det behövs får husrannsakan (även i bostad) användas för att genomföra hämtningen (28 kap. 2 § RB). Enligt 46 kap. 15 § RB får en tilltalad som efter kallelse inte inställer sig till huvudförhandling i domstol hämtas till förhandlingen. I sådana fall får husrannsakan användas för att eftersöka den tilltalade (28 kap. 2 § RB). Detsamma gäller för målsägande och vittnen som inte inställer sig (46 kap. 14 § och 36 kap. 20 § jämfört med 28 kap. 2 § RB). Även i vissa tvistemål

kan parter och vittnen hämtas till förhandling och därvid eftersökas genom husrannsakan (se bl. a. 44 kap. 3 § och 36 kap. 20 § jämfört med 28 kap. 2 § RB). Även i konkurssammanhang kan hämtning ske med hjälp av husrannsakan (se bl. a. 94 § konkurslagen).

Mot bakgrund av de bestämmelser som finns om hämtning med hjälp av husrannsakan kan det knappast anses alltför långtgående att införa en möjlighet att använda husrannsakan i fall då det är nödvändigt för att stämning i brottmål skall kunna delges, särskilt om tillräckliga garantier ges för att möjligheten inte används i onödan. Med hänsyn till den integritetskränkning för den enskilde som en sådan åtgärd innebär bör dock som förutsättning gälla att det är fråga om ett brott av allvarligare slag. En lämplig avgränsning är att det för brottet skall vara stadgat fängelse.

Som har föreslagits i departementspromemorian bör för att garantera att tvångsmedlet används restriktivt endast domstol vara behörig att besluta om åtgärden. I nu avsedda fall torde frågan om husrannsakan för delgivningsändamål oftast aktualiseras av domstolen själv. Den bör därför självmant kunna ta upp frågan. Vidare bör frågan kunna tas upp på framställning av polismyndighet eller åklagare.

3.3.7 Telefondelgivning

Mitt förslag: En myndighet får per telefon överbringa innehållet i kallelser, meddelanden och andra handlingar av enkel beskaffenhet till den sökte. Handlingen skall därefter sändas till denne med posten i vanligt brev. Delgivning anses därefter ha skett. Telefondelgivning får dock inte avse stämningsansökningar eller andra handlingar varigenom mål eller ärenden väcks.

Promemorieförslaget: Överensstämmer med mitt förslag (s. 103–105), frånsett att en del redaktionella justeringar av promemorieförslaget gjorts i mitt förslag.

Remissinstanserna: De allra flesta tillstyrker förslaget. Några är tveksamma eller avstyrker förslaget med hänvisning till att det inte kan anses tillgodose rättssäkerheten. Från flera håll uttalas önskemål om en precisering av i vilka fall delgivningsformen skall få användas.

Skäl för mitt förslag: Åtskilliga av de handlingar som f. n. delges har ett enkelt innehåll. Det gäller t. ex. kallelser till förhandlingar eller andra sammanträden, föreläggande av olika slag och meddelanden om inställda förhandlingar. Även vissa beslut kan vara av sådan beskaffenhet.

För dessa fall föreslås i departementspromemorian att delgivning skall kunna ske per telefon. Förslaget innebär att en myndighet skall kunna per

telefon överbringa innehållet i handlingen till den sökte och därefter skicka handlingen till denne med posten i vanligt brev. Den sökte skall anses delgiven när handlingen har avsänts. Vidare föreslås att delgivningsformen inte skall få användas för delgivning av stämningsansökningar eller av andra ansökningar varigenom talan anhängiggörs.

Som redan nämnts har förslaget godtagits av flertalet remissinstanser. Några remissinstanser har emellertid avstyrkt förslaget och ansett att det inte uppfyller de rättssäkerhetskrav som bör ställas på ett delgivningsförfarande.

Enligt min mening ger förslaget möjlighet till betydande effektivitetsvinster och bör kunna medföra en avkortning av handläggningstiden i många mål och ärenden. Telefondelgivning av kallelser till t.ex. en förhandling eller något annat sammanträde underlättar även myndighetens arbetsplanering genom att delgivningsfrågan kan klaras ut på ett tidigt stadium.

Som anförs i departementspromemorian torde det sällan finnas anledning att anta att den som tar emot en telefondelgivning skulle ljuga om sin identitet. Särskilt när det gäller delgivning med den som har fast bostad eller fast arbete och som kontaktas i bostaden eller på arbetsplatsen torde risken för misstag vara obetydlig. I sammanhanget vill jag erinra om vad jag tidigare (avsnitt 3.3.1) förordat om en ökad uppgiftsskyldighet för parterna, vilken ger myndigheterna tillgång dels till aktuella telefonnummer och dels ökade möjligheter till kontroll av den uppringdes identitet.

När det gäller risken för missuppfattning av innehållet i den handling som läses upp för den sökte per telefon innebär promemorieförslaget att en telefondelgivning alltid skall följas av en skriftlig bekräftelse av innehållet i handlingen, dvs. att handlingen sänds till den sökte med posten. Risken för missuppfattning minskas också genom kravet på att innehållet skall vara av enkel beskaffenhet för att telefondelgivning skall få användas. Vidare har den sökte möjlighet att ställa frågor till den tjänsteman som genomför delgivningen samtidigt som denne genom frågor till den sökte kan kontrollera att denne rätt har uppfattat meddelandet. Jag vill också erinra om att telefondelgivning inte skall få ske av stämningsansökningar och andra handlingar varigenom mål eller ärenden anhängiggörs.

Sammanfattningsvis anser jag att den föreslagna möjligheten till telefondelgivning inte vållar några betänkligheter från rättssäkerhetssynpunkt. I likhet med flertalet remissinstanser förordar jag att förslaget genomförs. Telefondelgivning bör alltså få ske när det med hänsyn till omständigheterna bedöms som lämpligt.

Flera remissinstanser har framställt önskemål om en precisering av vilka handlingar som skall anses vara av sådan enkel beskaffenhet att de får delges per telefon.

För egen del anser jag att det med hänsyn till DL:s omfattande tillämpningsområde inte skulle vara lämpligt och knappast ens möjligt att i lag

ange vilka handlingar som kan telefondelges. Som en remissinstans har påpekat måste hänsyn även tas till den söktes förmåga att motta delgivning per telefon. Om den sökte på grund av språksvårigheter eller av någon annan orsak, t. ex. ålderdom eller alkoholproblem, har svårt att tillgodogöra sig innehållet i den handling som läses upp, bör delgivningsförsöket avbrytas och i stället ersättas med delgivning i någon annan form.

Vad gäller frågan om vid vilken tidpunkt delgivning skall anses ha skett har ett par remissinstanser förordat tidpunkten för telefonsamtalet. Med hänsyn till vikten av att bekräftelsen sänds till den sökte anser jag emellertid att man bör hålla fast vid den lösning som föreslås i promemorian. Vid telefondelgivning skall delgivning således anses ha skett först när bekräftelsen har avsänts. Detta stämmer också överens med vad som gäller i fråga om surrogatdelgivning enligt 12 och 13 §§ DL.

Enligt promemorieförslaget bör endast myndigheter få verkställa telefondelgivning. Jag ansluter mig till det förslaget. Uppgiften bör kunna handhas av tjänstemän som har behörighet att handlägga delgivningsfrågor. Närmare bestämmelser om kontroll av den söktes identitet, dokumentation av samtalet etc. kan meddelas i DF.

I promemorian berörs också förfarandet att låta den som skall delges muntligen bekräfta vid ett telefonsamtal att han eller hon har erhållit delgivningsförsändelsen. Ett sådant förfarande är inte att jämställa med den nu föreslagna delgivningsformen utan innebär endast ett alternativt sätt att skaffa bevisning för att delgivning har skett.

I promemorian förordas att detta förfarande tillämpas i större utsträckning än nu samt att bekräftelsen, liksom andra förhållanden som kan bli av betydelse vid en eventuell utredning om omständigheterna vid bekräftelsen, antecknas på lämpligt sätt. Ett par remissinstanser har upplyst att de redan nu i stor utsträckning tillämpar ett sådant förfarande, t. ex. i samband med underrättelse om utmätning.

Jag delar den uppfattning som här kommit till uttryck i promemorian och anser alltså att DL ger utrymme för ett tillvägagångssätt av aktuellt slag utan att någon särskild föreskrift behöver införas.

3.3.8 Surrogatdelgivning med arbetsgivare

Mitt förslag: Promemorieförslaget om surrogatdelgivning med den söktes arbetsgivare genomförs inte.

Promemorieförslaget: Enligt promemorieförslaget skall surrogatdelgivning få ske genom att handlingen lämnas till arbetsgivaren eller någon anställd på kontoret. Meddelande om att handlingen har lämnats till arbetsgivaren eller en anställd skall sändas med posten till den sökte. Delgivning anses ha

skett när detta fullgjorts. I promemorian föreslås också att en arbetsgivare skall vara skyldig att medverka till surrogatdelgivning (s. 105–107).

Remissinstanserna: De flesta tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran. Flera remissinstanser avstyrker dock förslaget och anser att det inte är förenligt med rimliga krav på skydd för den enskildes integritet. Man menar att det finns risk för att den söktes arbetsgivare, förman och arbetskamrater får kännedom om eller i varje fall ökad anledning att spekulera över dennes privata förhållanden. Detta skulle kunna medföra att den sökte hamnar i en utsatt position och att hans arbetsförhållanden påverkas negativt. En remissinstans anser att det måste vara utomordentligt generande för både arbetsgivaren och den anställde att delgivning eller en förfrågan i anledning därav sker på arbetsplatsen. Enligt samma remissinstans måste det hållas för visst att detta sprider sig och därmed förorsakar stort obehag för den som, kanske med orätt, utsätts för en ansökan om betalningsföreläggande eller annat. Några remissinstanser tar upp frågan om en arbetsgivare skall ha rätt att vägra medverka till surrogatdelgivning eller inte. Ett par remissinstanser ifrågasätter om inte den föreslagna skyldigheten för arbetsgivaren att vid surrogatdelgivning ta emot delgivningshandlingen och överlämna den till den sökte även bör gälla den med vilken surrogatdelgivning kan ske redan enligt nuvarande bestämmelser.

Skäl för mitt förslag: Om en enskild person som söks för delgivning har känt hemvist här i landet men inte träffas där, får delgivningshandlingarna lämnas till någon vuxen medlem av hans hushåll eller, om sådan person inte anträffas, till den söktes hyresvärd eller fastighetsskötare, om de bor i samma hus. Driver den som skall delges rörelse med fast kontor och anträffas han inte där under normal arbetstid, får handlingarna lämnas på kontoret till någon som är anställd där (12 § första stycket DL, s.k. surrogatdelgivning). Skulle stämningsmannen få upplysning om att den sökte är bortrest för mera avsevärd tid eller att delgivningsförsändelsen av annan anledning inte kan komma honom till handa inom rimlig tid, bör surrogatdelgivning inte ske (Gärde m. fl., Nya Rättegångsbalken, s. 449 f). Har surrogatdelgivning skett, skall meddelande om det sändas med posten till den sökte under hans vanliga adress (12 § andra stycket samma lag). För en juridisk person som skall delges gäller särskilda regler.

I promemorian framhålls att stämningsmän ibland har problem vid delgivningsförsök på arbetsplatser, bl.a. genom att arbetstagare håller sig undan. Det förekommer även att arbetsgivare aktivt hjälper sina arbetstagare att hålla sig undan delgivning. Det föreslås därför att – på samma sätt som den som driver rörelse med fast kontor kan delges genom att handlingen lämnas på kontoret till någon som är anställd där – en arbetstagare som inte anträffas på arbetsplatsen skall kunna surrogatdelges genom att handlingen lämnas till arbetsgivaren eller till någon anställd på kontoret. Detta

föreslås gälla oavsett om arbetsgivaren är en fysisk eller en juridisk person.

Som nämnts tidigare har promemorieförslaget godtagits av de flesta remissinstanserna. Flera remissinstanser har emellertid motsatt sig att förslaget genomförs med hänvisning till riskerna för att den enskildes integritet skulle kunna komma att åsidosättas.

Det finns i dag inte något hinder mot att delgivning sker på den söktes arbetsplats. I RPS:s anvisningar för förfarandet vid delgivning genom stämningsman (se bilaga 4 till departementspromemorian) ges vissa rekommendationer beträffande stämningsmannens uppträdande. Där sägs bl. a. att en stämningsman bör i möjligaste mån undvika att den sökte utsätts för utomståendes uppmärksamhet eller att han på annat sätt åsamkas obehag. För de fall där den sökte håller sig undan eller av andra skäl är svåranträffbar kan det ibland vara påkallat att stämningsmannen skaffar sig kontakt med den sökte efter förfrågningar hos andra myndigheter, hos arbetsgivare eller privatpersoner, om delgivning i mera diskreta former har misslyckats eller bedöms som utsiktslös. Vidare sägs i anvisningarna att delgivning under samma förutsättningar kan vara berättigad på annan plats än den söktes hem.

Delgivning genom stämningsman på den söktes arbetsplats förekommer i dag i en inte obetydlig omfattning, likaså förfrågningar med anledning av en förestående delgivning när den sökte är svåranträffbar eller försöker att hålla sig undan. Att – såsom några remissinstanser synes vara inne på – lagstiftningsvägen förbjuda stämningsmannadelgivning på den söktes arbetsplats bör inte komma i fråga. Jag vill i sammanhanget hänvisa till vad jag har anfört i avsnitt 3.2.3 om att den som inte vill medverka till delgivning i enklare och mindre uppseendeväckande former därmed också bör få finna sig i det obehag det kan innebära att andra delgivningsmetoder används. I många fall torde delgivningsförsök på den söktes arbetsplats vara den enda möjligheten att få honom eller henne delgiven. Det finns inte heller anledning anta att stämningsmännen inte skulle följa RPS anvisningar och således genomföra sitt uppdrag med tillbörlig hänsyn till den söktes integritet.

Promemorieförslaget innebär att man öppnar möjlighet att i vissa fall genomföra delgivning även om den sökte inte anträffas på sin arbetsplats under sin vanliga arbetstid. Sådan delgivning föreslås kunna ske med arbetsgivaren eller med någon anställd på dennes kontor. Surrogatdelgivning skulle alltså kunna ske med t. ex. en arbetskamrat till den sökte. Detta innebär naturligtvis en betydande risk för att det på arbetsplatsen sprids att en viss person söks för delgivning, vilket kan vålla den sökte obehag. Detta talar starkt för att i vart fall förslaget i den delen inte bör genomföras.

Det finns skäl som talar för att surrogatdelgivning bör kunna ske med åtminstone den söktes arbetsgivare. Samtidigt måste beaktas att ett förfarande där arbetsgivaren aktivt medverkar i själva delgivningen kan – med rätt eller orätt – upplevas som mycket besvärande för den anställde. Även

för arbetsgivaren kan en delgivning i den formen kännas besvärande och kanske påverka förhållandet till arbetstagaren negativt. Jag har därför stannat för att inte nu föreslå att surrogatdelgivning med arbetsgivaren införs som en ny delgivningsform. I den bedömningen väger jag in att de förbättringar av delgivningsförfarandet som jag i övrigt föreslår kan antas minska behovet av en sådan delgivningsform. Jag är emellertid beredd att på nytt ta upp frågan om det skulle visa sig att det finns ett påtagligt behov av att kunna genomföra surrogatdelgivning med en arbetsgivare, framför allt i de fall då den sökte inte kan förmås att medverka till delgivning i någon annan form.

3.3.9 Delgivning med juridiska personer

Mitt förslag: Något förslag läggs inte fram om nya bestämmelser om delgivning med juridiska personer.

Promemorieförslaget: Överensstämmer med mitt förslag (s. 107–109).

Remissinstanserna: Två remissinstanser har närmare berört frågan om delgivning med juridiska personer. En av dem ifrågasätter om man inte bör överväga möjligheten av att låta den senast registrerade styrelsen och en registrerad firmatecknare alltid vara behörig att ta emot en delgivning och även skyldiga att företräda den juridiska personen. Den andra anser att kungörelsedelgivning bör få användas vid delgivning med en juridisk person som saknar registrerad styrelse.

Skäl för mitt förslag: Enligt 8 kap. 15 § aktiebolagslagen skall ett aktiebolag anmäla till patent- och registreringsverket vilka som har utsetts till styrelseledamöter, verkställande direktör och firmatecknare. Vidare skall bolaget anmäla till registermyndigheten när det skett ändring bl. a. beträffande vilka som företräder bolaget och tecknar dess firma. Anmälan skall ske genast efter det att ändringen inträffat. Liknande regler gäller för andra juridiska personer. Ett aktiebolag skall dessutom årligen till registermyndigheten skicka in en aktuell förteckning över bl. a. styrelseledamöter, verkställande direktör och firmatecknare.

Delgivning med juridiska personer sker normalt med den som enligt registerutdrag från registermyndighet är behörig företrädare för den juridiska personen. I promemorian framhålls att det inte så sällan inträffar att någon senare gör invändning om att delgivningen inte har skett med behörig företrädare samt företer ett protokoll från den juridiska personens beslutande organ, som utvisar att någon annan än den som delgivits handlingarna vid tidpunkten för delgivningen var ensam behörig att företräda den juridiska personen. Ett sådant protokollfäst beslut behöver inte vara

registrerat hos registermyndigheten för att vara gällande vid delgivningstillfället. Därigenom är det möjligt att sabotera redan genomförda delgivningar genom antedatering av styrelseprotokoll.

Problemet har också uppmärksammats av kommissionen mot ekonomisk brottslighet i dess slutbetänkande (SOU 1984: 15). Enligt kommissionens uppfatttning (s. 216) talar starka skäl för att en avgång som styrelseledamot ges rättsverkan först i och med att belutet registreras. En sådan ordning fordrar emellertid en avsevärt större snabbhet i registreringsförfarandet än som f. n. är fallet och en översyn av de nuvarande resurserna hos patent- och registreringsverket. Med hänsyn till det och till att rättspraxis har skärpts (se NJA 1979 s. 655) avstår kommissionen att lägga fram något formellt förslag i den riktningen men anser att frågan bör uppmärksammas i samband med att andra aktiebolagsrättsliga frågor tas upp i lagstiftningssammanhang.

Jag delar kommissionens uppfattning och avser inte att i detta lagstiftningsärende föreslå några nya bestämmelser med sådan inriktning. Jag anser inte heller att kungörelsedelgivning är någon framkomlig väg att lösa ifrågavarande problem. Frågan bör emellertid ägnas fortsatt uppmärksamhet och tas upp på nytt i ett annat sammanhang.

3.3.10 Ikraftträdande

Det är angeläget att den av mig nu förordade reformen kan genomföras så snart som möjligt. Med hänsyn till bl. a. det förberedelsearbete som behövs beträffande blanketter, utbildning m. m. förordar jag att de föreslagna bestämmelserna får träda i kraft den 1 juli 1985.

Något behov av övergångsbestämmelser anser jag inte föreligga.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad som har anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428),
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden,
4. lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808),
5. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291),
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
7. lag om ändring i handräckningslagen (1981: 847).

Lagförslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

5 Specialmotivering

5.1 Förslaget till lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428)

Förslaget innebär att ändring görs i 3 och 19 §§ delgivningslagen samt att fem nya paragrafer, 26 – 30 §§, införs i lagen.

3 §

Bestämmelser om telefondelgivning har tagits upp i ett nytt *tredje stycke*. Frågan har behandlats i avsnitt 3.3.7 i den allmänna motiveringen. Av bestämmelserna framgår att sådan delgivning skall kunna användas när det bedöms som lämpligt. Telefondelgivning får avse endast handlingar med enkelt innehåll. Därmed avses dels att handlingen skall vara kortfattad, dels att innehållet skall kunna lätt förstås av mottagaren. Telefondelgivning får vidare användas endast av myndigheter.

Telefondelgivning lämpar sig främst för kallelser till förhandlingar, förhör eller förrättningar. Även för delgivning av andra enkla meddelanden eller avgöranden eller för underrättelser om att mål eller ärenden har anhängiggjorts eller avgjorts bör telefondelgivning kunna användas. Delgivning av enkla förelägganden bör också kunna ske per telefon.

Telefondelgivning får inte avse stämningsansökningar eller andra handlingar varigenom mål eller ärenden väcks. Dit hör bl. a. sådana ansökningar som avses i 3 § förvaltningsprocesslagen (1971: 291) och fullföljdsinlagor av olika slag. I övrigt får myndigheten från fall till fall avgöra om en handling är sådan att den lämpar sig för telefondelgivning.

Vid telefondelgivning bör den handläggande tjänstemannen inleda telefonsamtalet med att göra klart för sig att han samtalar med rätt person. Det bör normalt ske genom att han frågar efter den söktes namn. Om det är den sökte som har ringt upp myndigheten eller om det annars finns särskild anledning till det, bör tjänstemannen även fråga efter personnummer eller annan uppgift som kan användas för en säker identifiering av den som söks för delgivning. Vidare bör vederbörandes adress kontrolleras. Om det ändå kvarstår osäkerhet beträffande identiteten, bör telefondelgivning inte användas. Detsamma gäller om tjänstemannen får klart för sig att den sökte på grund av språksvårigheter, alkoholpåverkan eller av annan orsak inte kan tillgodogöra sig innehållet i samtalet.

Därefter läses innehållet i handlingen upp för den sökte. En anteckning om detta bör sedan göras i myndighetens akt. Av anteckningen bör framgå på vilket sätt mottagaren har identifierats. Bestämmelser om detta kan meddelas i DF. Anteckningen bör signeras av den handläggande tjänstemannen.

Handlingen skall därefter sändas med posten i vanligt brev till den som delges. Att så sker är en förutsättning för att delgivning skall anses ha ägt rum (se 19 §). Har den sökte begärt att handlingen skall sändas till en

särskild adress, bör en sådan begäran i allmänhet efterkommas. Handlingen bör givetvis sändas så snart som möjligt efter telefonsamtalet. Delgivning anses ha skett den dag då handlingen sändes med posten. Någon utredning av att den skriftliga handlingen verkligen har nått adressaten krävs inte.

I *fjärde stycket* har gjorts en redaktionell ändring på grund av att ett nytt stycke förts in i paragrafen. Som en förutsättning för att stämningsmannadelgivning skall få ske kommer enligt stycket att gälla att delgivning inte kan ske enligt första – tredje stycket. Såvitt gäller hänvisningen till tredje stycket bör anmärkas att, i det fall myndigheten bedömer handlingen ha den karaktären att telefondelgivning inte lämpligen bör användas, det självfallet inte krävs att försök gjorts med sådan delgivning.

19 §

I paragrafens *tredje stycke* har lagts till att telefondelgivning skall anses ha skett genom att det fullgjorts vad som i 3 § tredje stycket föreskrivits i fråga om telefondelgivning (se vidare under 3 §).

26 §

Enligt förevarande paragraf är en fastighetsägare, arrendator eller innehavare av bostadslägenhet skyldig att på begäran av en stämningsman eller andra som kan utföra stämningsmannadelgivning, t. ex. exekutiv personal vid kronofogdemyndigheterna, lämna vissa upplysningar om den som söks för delgivning. Med fastighetsägare jämställs innehavare av tomträtt. Frågan har behandlats i avsnitt 3.3.5 i den allmänna motiveringen.

Uppgiftsskyldigheten avser frågan huruvida den sökte är bosatt i eller disponerar någon lokal i en viss fastighet eller lägenhet. En lägenhetsinnehavare är sålunda skyldig att tala om huruvida den sökte är inneboende i lägenheten. Skyldigheten gäller dock inte för den som tillhör den söktes familj eller annars sammanbor med denne, se 28 §. Uppgiftsskyldigheten är inte straffsanktionerad.

27 §

Paragrafen rör en arbetsgivares skyldighet att för delgivningsändamål lämna en stämningsman (eller motsvarande) vissa uppgifter om en anställd. Frågan har behandlats i avsnitt 3.3.5.

De uppgifter som arbetsgivaren skall vara skyldig att lämna enligt denna paragraf är sådana som kan underlätta delgivning med en anställd. Särskilt viktiga för delgivningsändamål är uppgifter om den anställdes arbetstider och arbetsplats. Om arbetsgivaren känner till andra omständigheter som kan underlätta delgivning är han skyldig att upplysa även om dessa under förutsättning att de har samband med anställningen. Uppgiftsskyldigheten är straffsanktionerad, se 30 §. En arbetsgivare som är närstående till den sökte omfattas inte av upplysningsskyldigheten, se 28 §.

28 §

I paragrafen regleras undantagen från fastighetsägares m. fl. och arbetsgivares upplysningsskyldighet enligt 26 och 27 §§. Frågan har behandlats i avsnitt 3.3.5.

Bestämmelsen innebär att närstående till den sökte inte omfattas av den upplysningsskyldighet som gäller enligt 26 och 27 §§. Bestämmelsen har utformats som en hänvisning till 36 kap. 3 § RB. Personkretsen motsvarar således den personkrets som är undantagen från den allmänna vittnesplikten.

29 §

I denna paragraf regleras rätten för stämningsmän och andra som får utföra stämningsmannadelgivning att erhålla tillträde till ett enskilt område för att genomföra delgivningen. Frågan har behandlats i avsnitt 3.3.6.

Rätten till tillträde avser inte bostad. Beträffande bostäder föreslås i stället att husrannsakan i vissa fall skall kunna användas för delgivningsändamål (se förslaget om ändring i 28 kap. 2 § RB).

I övrigt gäller emellertid inte några begränsningar. En stämningsman får alltså rätt att komma in i trappuppgången till en hyresfastighet, på ett industriområde eller i en fabrikslokal eller att komma ombord på ett fartyg. Rätten till tillträde innebär att den som äger eller förfogar över det enskilda området (t. ex. en arrendator) är skyldig att medverka till att stämningsmannen får det tillträde som han har rätt till. Ägaren av en hyresfastighet skall alltså på begäran se till att stämningsmannen kan komma in i fastigheten om ytterporten hålls låst. Det kan ske t. ex. genom att uppgift lämnas om portkod. Ägaren av en fabrikslokal skall på motsvarande sätt se till att stämningsmannen släpps in på fabriksområdet om det behövs för att han skall få kontakt med den sökte.

Skulle stämningsmannen med våld hindras från att ta sig in på det enskilda området, får han enligt andra stycket begära biträde av polismyndighet för att bereda sig tillträde. Detsamma gäller om den som äger eller förfogar över området vägrar att öppna dörrar eller reser andra liknande hinder mot tillträde. Det är inte tillåtet för stämningsmannen att själv bryta lås för att ta sig in i ett tillslutet utrymme i syfte att genomföra delgivning.

Den tillträdesrätt som enligt paragrafen tillkommer stämningsman gäller även för åklagare, polisman, kronofogde samt exekutiv tjänsteman vid kronofogdemyndighet.

30 §

I förevarande paragraf har tagits upp en bestämmelse om straff för arbetsgivare som underlåter att lämna uppgifter enligt 27 § eller som uppsåtligen lämnar oriktiga uppgifter. Straffet är böter omedelbart i pengar, högst 1 000 kr. En arbetsgivare som enligt 28 § är undantagen från upplysningsskyldigheten omfattas inte av straffbestämmelsen.

5.2 Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

Förslaget innebär att bestämmelserna i RB om husrannsakan i viss utsträckning görs tillämpliga på delgivning av stämning i brottmål samt att parternas skyldighet att lämna uppgifter till domstolen för delgivningsändamål skärps. Vidare skall en domstol i vissa fall kunna avvisa en ansökan som inte innehåller för delgivning behövliga uppgifter. Parter, vittnen m. fl. skall också kunna föreläggas vid vite att fullgöra sin uppgiftsskyldighet.

28 kap.

2 §

I paragrafen har gjorts det tillägget att husrannsakan får användas även för att eftersöka den som skall delges stämning i brottmål. Frågan har behandlats i avsnitt 3.3.6 i den allmänna motiveringen.

En förutsättning för att husrannsakan skall få ske för delgivning av stämning är att stämningen avser ett brott för vilket det är stadgat fängelse. Det ligger i sakens natur att husrannsakan bör användas endast om det är nödvändigt för att delgivningen skall kunna genomföras. Andra möjligheter att genomföra delgivningen bör alltså först ha prövats utan framgång eller kunna på goda grunder bedömas utsiktslösa, t. ex. med hänsyn till erfarenheter från tidigare delgivningsärenden beträffande samme person.

4 och 5 §§

Enligt 4 § krävs alltid beslut av rätten för att husrannsakan skall få användas för delgivningsändamål. Rätten kan ta upp frågan antingen självmant, t. ex. sedan andra delgivningsförsök misslyckats, eller efter yrkande av polismyndighet eller åklagare.

I 5 § finns en bestämmelse om att polisman i brådskande fall själv får företa husrannsakan, dvs. utan beslut av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. Den möjligheten bör inte finnas när det gäller husrannsakan för delgivningsändamål.

33 kap.

1 §

Förevarande paragraf innehåller f. n. i andra och tredje styckena bestämmelser om de uppgifter om sig själv och om motparten som en part skall ange i sin första inlaga i en rättegång. Denna uppgiftsskyldighet har byggts ut i enlighet med vad som förordats i avsnitt 3.3.1.

Ändringarna i *andra stycket* innebär att de uppgifter om egna förhållanden som en part enligt nuvarande bestämmelser bör men inte är skyldig att lämna i fortsättningen alltid skall finnas med i hans första inlaga till rätten. Detta gäller uppgift om yrke, telefonnummer och andra omständigheter som har betydelse för delgivning med honom.

Uppgift om postadress är redan nu obligatorisk. För att markera att

adressen skall vara användbar för delgivning har uttryckligen angetts att uppgiften skall avse den aktuella postadressen (jfr sjätte stycket).

Vidare har partens uppgiftsskyldighet byggts ut och omfattar även uppgift i förekommande fall om organisationsnummer, adress till arbetsplats samt telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen. En part är också skyldig att lämna uppgift om annan adress än postadressen där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman. Härmed avses bl. a. uppgift om bostads- eller besöksadress om denna inte sammanfaller med postadressen. När postadressen utgörs av boxnummer kan sålunda uppgift behövas om t. ex. gatuadress där stämningsmannadelgivning kan ske.

Till förhållandena i övrigt av betydelse för delgivning med parten hör t. ex. uppgifter om tillfälligt byte av vistelseort, längre resor, skiftarbete e. d.

Bestämmelserna tar sikte endast på enskilda parter. Motsvarande uppgifter bör dock lämnas av myndigheter, givetvis med de begränsningar som följer av egenskapen av myndighet.

I *tredje stycket* har tagits upp en bestämmelse om att motsvarande uppgifter skall lämnas om en parts ställföreträdare i de fall denne för partens talan. Till samma stycke har förts över nuvarande bestämmelser om vilka uppgifter som skall lämnas beträffande en parts ombud.

I nuvarande tredje stycket anges att en stämningsansökan bör innehålla uppgifter om svaranden i de hänseenden som sägs i andra stycket. I enlighet med vad som har anförts i den allmänna motiveringen har skyldigheten att i stämningsansökan lämna uppgifter om svaranden byggts ut. De nya bestämmelserna har tagits upp i *fjärde stycket*.

Bestämmelserna innebär att en stämningsansökan alltid skall innehålla motsvarande uppgifter om motparten som en enskild part enligt andra stycket skall lämna om sig själv. Härifrån har gjorts vissa undantag. Uppgift om motpartens eller dennes ställföreträdares yrke, arbetsplats, telefonnummer och ombud behöver lämnas endast om uppgiften är känd för sökanden. Han behöver således inte särskilt efterforska dessa uppgifter. Det får dock anses önskvärt att uppgift lämnas om motpartens telefonnummer, om detta går att få fram med hjälp av tillgänglig telefonkatalog. Det ligger ju i sökandens eget intresse att tillhandahålla så fullständiga uppgifter som möjligt för att inte handläggningen av målet skall försinkas på grund av delgivningssvårigheter.

Undantag från skyldigheten att lämna uppgift om svarandens adress gäller för det fall att svaranden saknar känd adress. I sådana fall finns i viss utsträckning möjlighet till kungörelsedelgivning. För sådan delgivning krävs att det inte kunnat utredas var svaranden uppehåller sig. För att undgå en onödig kompletteringsomgång eller att ansökningen avvisas på grund av att den saknar adressuppgift är sökanden därför skyldig att lämna uppgift om den utredning han har företagit och som utvisar att svaranden saknar känd adress. Undantaget avser även de fall svaranden visserligen

har känt hemvist men för en kringflackande tillvaro och till följd därav saknar fast adress där han kan nås för delgivning.

Fjärde stycket gäller även i fråga om åklagare och andra myndigheter.

Det bör observeras att hänvisningen från fjärde stycket till andra stycket innebär att en part alltid är skyldig att lämna uppgift om förhållanden i övrigt som har betydelse för delgivning med motparten.

I *femte stycket* har tagits upp en bestämmelse om att en part som begär att ett vittne eller annan genom rättens försorg skall kallas till en förhandling skall lämna uppgifter om den som skall kallas i samma omfattning som en part har att lämna uppgift om motparten.

Bestämmelserna i *sjätte stycket* motsvarar delvis nuvarande bestämmelser i fjärde stycket om parts skyldighet att anmäla ändrade förhållanden beträffande de uppgifter som har lämnats. Som bestämmelserna nu har avfattats avses de innebära skyldighet även för vittne eller annan som skall kallas till en förhandling att göra anmälan till rätten, om vederbörande känner till att lämnade uppgifter har ändrats eller är ofullständiga eller felaktiga. Vidare har gjorts vissa redaktionella ändringar.

10 §

Paragrafen är ny. Den har utformats efter mönster från 31 c § lagsökningslagen (1946: 808). Huvudregeln är att sökanden skall föreläggas att komplettera en stämningsansökan som inte innehåller de uppgifter som anges i 1 § första–fjärde styckena. Föreläggande behöver dock inte utfärdas om bristen bedöms vara av ringa betydelse för det fortsatta förfarandet. Genom ifrågavarande bestämmelse markeras att det i första hand ankommer på sökanden, vare sig denna är en enskild person eller åklagare eller målsägande vid enskilt åtal, att tillhandahålla föreskrivna uppgifter. Bestämmelsen tar sikte på såväl de uppgifter som sökanden enligt 33 kap. 1 § är skyldig att lämna om sig själv som de uppgifter som rör svaranden.

Följs inte föreläggandet, får rätten i dispositiva tvistemål avvisa stämningsansökningen, om det inte finns särskilda skäl mot det. Avvisning får således inte ske av stämningsansökningar i brottmål eller i indispositiva tvistemål. I sådana mål kan i stället möjligheten att förelägga en enskild part vite enligt 12 § användas i motsvarande situation. Vidare kan naturligtvis underlåtenhet att följa ett föreläggande få betydelse i rättegångskostnadshänseende.

I fråga om dispositiva tvistemål är det i och för sig inte en förutsättning för avvisning att ett eller flera delgivningsförsök har misslyckats på grund av att föreskrivna uppgifter inte har lämnats. I praktiken torde dock frågan om avvisning uppkomma först sedan det har konstaterats att delgivning inte kan ske. Det bör också observeras att avvisning inte får ske om det finns särskilda skäl mot det. Vid prövningen av avvisningsfrågan måste således hänsyn tas till partens förmåga att fullgöra den föreskrivna uppgiftsskyldigheten. Det kan också finnas andra skäl som talar för att avvis-

ning inte bör ske, t. ex. att den sökte är en notoriskt svårdelgiven person. Det bör anmärkas att avvisningsmöjlighet enligt paragrafen inte föreligger i de fall sökandens försummelse hänför sig till uppgifter om vittnen eller andra som skall kallas till en förhandling (jfr 33 kap. 1 § femte stycket).

Även om ett föreläggande inte efterkommes bör rätten inte vara bunden av föreläggandet. Visar det sig t. ex. att uppgiften inte längre behövs, skall avvisning inte ske. Ett föreläggande bör också kunna tillgripas i ett senare skede om det då visar sig att en viss uppgift har betydelse.

Ett föreläggande som utfärdas bör innehålla en erinran om påföljden för utebliven komplettering.

11 och 12 §§

Som har nämnts i den allmänna motiveringen (avsnitt 3.3.3) bör inte bara parter utan även andra personer som skall höras i en rättegång vara skyldiga att tillhandahålla de uppgifter om sig själva som behövs för delgivningsändamål. En bestämmelse av den innebörden har tagits upp i 11 §.

Enligt 12 § får rätten använda vitesföreläggande för att förmå parter eller andra att fullgöra uppgiftsskyldigheten enligt 1 eller 11 §. Även den frågan har behandlats i avsnitt 3.3.3.

5.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden

2 §

Ändringarna i 2 § tredje stycket och de nya fjärde och femte styckena lagen om handläggning av domstolsärenden (ärendelagen) innebär en anpassning av bestämmelserna till 33 kap. 1 § RB. I fråga om innebörden av de nya bestämmelserna hänvisas till specialmotiveringen till sistnämnda paragraf. I tredje stycket sista meningen har även gjorts språkliga ändringar.

Enligt 3 § ärendelagen skall domstolen förelägga en sökande att avhjälpa brister i en ansökan som inte uppfyller föreskrifterna i 2 § eller annars är ofullständig. Efterkommer sökanden inte ett sådant föreläggande, får domstolen avvisa ansökningen.

Redan enligt nuvarande bestämmelser finns således möjlighet att avvisa en ansökan som saknar uppgift om t. ex. sökandens postadress. Det ligger emellertid i sakens natur att avvisning enligt ärendelagen inte tillgrips i andra fall än där bristen i ansökan är väsentlig. Med hänsyn härtill har det inte ansetts erfoderligt att begränsa avvisningsmöjligheten på sätt som har föreslagits beträffande mål som handläggs enligt RB.

5.4 Förslaget till lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808)

2 och 19 §§

I 2 och 19 §§ lagsökningslagen (LL) har bestämmelserna om vilka uppgifter om parterna som skall lämnas i ansökningen tagits bort och ersatts med en hänvisning till 33 kap. 1 § RB. Beträffande den närmare innebörden av bestämmelserna hänvisas till specialmotiveringen till ändringen i den paragrafen.

Enligt 31 c § första stycket LL skall borgenären föreläggas att komplettera en ansökan om lagsökning eller betalningsföreläggande som inte uppfyller föreskrifterna i 2 § resp. 19 §, om inte bristen är av ringa betydelse. Om borgenären inte följer ett sådant föreläggande, får domstolen avvisa ansökningen. Bestämmelsen blir således i fortsättningen tillämplig i de fall en ansökan inte innehåller de uppgifter som anges i 33 kap. 1 § RB.

En ansökan om lagsökning eller betalningsföreläggande skall enligt LL delges gäldenären. Härigenom blir även bestämmelserna i DL tillämpliga. Telefondelgivning av en ansökan om lagsökning eller betalningsföreläggande är dock inte tillåten (jfr 3 § tredje stycket DL).

4 och 22 §§

Enligt nuvarande lydelse av ifrågavarande paragrafer skall rätten i det föreläggande som utfärdas för gäldenären anmana denne att lämna uppgift om sitt personnummer, hemvist, postadress och telefonnummer såvida befintliga uppgifter inte är fullständiga eller korrekta. Ifrågavarande bestämmelser har enligt förslaget avfattats på det sättet att gäldenären skall föreläggas att lämna samtliga de uppgifter om sig själv som avses i 33 kap. 1 § RB, i den mån uppgifterna i ansökningen är ofullständiga eller felaktiga. Det åligger alltså gäldenären att kontrollera ifrågavarande uppgifter i ansökningen. Vidare har föreskrifterna kompletterats med en bestämmelse som ger rätten möjlighet att förelägga gäldenären att vid vite lämna uppgifter i dessa hänseenden. Beträffande den närmare innebörden av bestämmelserna i 33 kap. 1 § RB hänvisas till specialmotiveringen till ändringen i den paragrafen. I 4 och 22 §§ har även gjorts vissa språkliga ändringar.

5.5 Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291)

3 §

Förvaltningsprocesslagen är tillämplig på rättskipning i regeringsrätten, kammarrätterna, länsrätterna, den mellankommunala skatterätten samt försäkringsöverdomstolen och försäkringsrätterna.

Ändringarna i 3 § innebär att bestämmelserna har anpassats till vad som har föreslagits i 33 kap. 1 § RB. Beträffande den närmare innebörden av de nya bestämmelserna hänvisas till specialmotiveringen till sistnämnda paragraf.

5 §

Enligt nuvarande lydelse skall rätten, om en ansöknings- eller besvärshandling är så ofullständig att den inte kan läggas till grund för en prövning i sak, förelägga sökanden eller klagande att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars inte tas upp till prövning.

Ändringen innebär att sökanden/klaganden vid samma påföljd skall föreläggas att komplettera brister som hänför sig till de uppgifter som denne skall lämna enligt 3 § andra – fjärde styckena. Beträffande ifrågavarande uppgifter ligger det i sakens natur att sanktionen inte bör tillgripas i andra fall än där det har konstaterats att delgivning inte kan ske till följd av sökandens/klagandens underlåtenhet att fullgöra sin uppgiftsskyldighet.

5.6 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

7 kap. 26 §

I enlighet med vad som har anförts i den allmänna motiveringen (avsnitt 3.3.4) har i 7 kap. sekretesslagen, som reglerar sekretessen med hänsyn främst till skyddet för den enskildes personliga förhållanden, tagits in en ny paragraf om sekretess i delgivningsverksamheten.

Bestämmelsen innebär att sekretess gäller i verksamhet som avser delgivning enligt DL för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Förekommer en sådan uppgift i en allmän handling, gäller sekretessen i högst 70 år.

14 kap. 2 §

Paragrafen har behandlats utförligt i avsnitt 3.3.4.

Paragrafen innehåller bestämmelser om begränsningar i sekretessen mellan myndigheter. Den avser lämnande av uppgifter både från en myndighet till en annan och mellan två verksamhetsgrenar som är att anse som självständiga inom samma myndighet.

I paragrafens första och andra stycke anges f. n. fyra fall då sekretessen genombryts i förhållande till en annan myndighet. Till dessa fall har i ett nytt *tredje stycke* fogats delgivning enligt DL. Ändringen innebär att vissa närmare angivna sekretesskyddade uppgifter utan prövning enligt den s. k. generalklausulen i 14 kap. 3 § sekretesslagen får lämnas till en annan myndighet om de behövs där för delgivningsändamål.

I enlighet med vad som anförts i den allmänna motiveringen har de uppgifter som får lämnas ut begränsats till uppgift om enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats. Undantag har dock gjorts för uppgift hos *televerket* om telefonnummer till enskilds bostad, om den enskilde innehar hemligt telefonnummer. En sådan uppgift kan omfattas av sekretess enligt 9 kap. 8 § tredje stycket sekretesslagen.

Med adress avses i detta sammanhang en adress där den sökte kan anträffas för delgivning. Uppgiftsskyldigheten omfattar således både bostads-, post- och tillfällig vistelseadress. Har myndigheten tillgång till flera adressuppgifter, skall samtliga adressuppgifter som kan ha betydelse från delgivningssynpunkt lämnas ut.

En förutsättning för att den sekretessbelagda uppgiften skall få lämnas ut med stöd av denna bestämmelse är att den behövs hos den mottagande myndigheten för delgivning i ett aktuellt ärende. Ifrågavarande uppgifter får naturligtvis inte begäras av det skälet att de kan vara bra att ha för framtida bruk. Det torde i allmänhet inte innebära några svårigheter för den myndighet från vilken uppgifter begärs att avgöra om en viss uppgift har betydelse i delgivningshänseende och således får lämnas ut. I regel bör myndigheten kunna utgå från att den myndighet som begär att få ta del av uppgiften också behöver den för att kunna genomföra delgivningen.

I paragrafen regleras inte frågan huruvida en myndighet är *skyldig* att lämna en uppgift till en annan myndighet utan bara huruvida en myndighet får göra det. Frågan om skyldighet att lämna uppgift regleras på annat håll, bl.a. genom 15 kap. 5 § sekretesslagen. Bestämmelserna i sistnämnda paragraf innebär att en myndighet är skyldig att lämna ut en uppgift som den förfogar över till en annan myndighet i den mån det inte föreligger hinder mot det på grund av någon sekretessbestämmelse eller av hänsyn till arbetets behöriga gång. Eftersom sekretess inte hindrar att nu ifrågavarande uppgifter lämnas ut om de behövs för delgivning hos den mottagande myndigheten skall uppgifterna lämnas ut utan någon prövning enligt den s.k. generalklausulen. Begär den mottagande myndigheten ytterligare uppgifter, får frågan prövas enligt generalklausulen i den mån denna är tillämplig.

De uppgifter som anges i tredje stycket får även lämnas till en stämningsman när denne utför delgivning på uppdrag av en myndighet.

En uppgift som lämnas ut kan i vissa fall vara sekretessskyddad hos den mottagande myndigheten enligt 7 kap. 26 §.

Ändringarna i *nuvarande fjärde och femte styckena* är av redaktionell art. Vidare har undantaget för de allmänna advokatbyråerna att lämna vissa uppgifter utvidgats till att avse även uppgifter enligt det nya tredje stycket.

5.7 Förslaget till lag om ändring i handräckningslagen (1981: 847)

2 §

Ändringen i 2 § innebär en anpassning av bestämmelserna till 33 kap. 1 § RB. I fråga om innebörden av de nya bestämmelserna hänvisas till specialmotiveringen till sistnämnda paragraf.

Enligt 16 § handräckningslagen gäller, i den mån särskilda bestämmelser inte har meddelats i lagen, i tillämpliga delar vad som sägs i RB om

tvistemål. Detta innebär bl.a. att reglerna i 33 kap. 10 och 12 §§ om avvisning och föreläggande av vite blir tillämpliga även i handräckningsmål. Utöver vad som stadgas i 4 § handräckningslagen om avvisning kan en ansökan således avvisas enligt 33 kap. 10 § RB.

6 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över förslagen till

1. lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428),
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden,
4. lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808),
5. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291),
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
7. lag om ändring i handräckningslagen (1981: 847).

7 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1984-12-03

Närvarande: f.d. justitierådet Hult, regeringsrådet Björne, justitierådet Gregow.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 8 november 1984 har regeringen på hemställan av statsrådet Wickbom beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428),
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden,
4. lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808),
5. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291),
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
7. lag om ändring i handräckningslagen (1981: 847).

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Ulf G. Berg.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet:*

Förslaget till lag om ändring i delgivningslagen

26 §

I denna paragraf föreslås skyldighet för fastighetsägare m. fl. att lämna vissa upplysningar om den som söks för delgivning. Där anges att fastighetsägare, arrendator eller innehavare av bostadslägenhet är skyldig att på begäran av stämningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket uppge om den som söks för delgivning är bosatt i eller annars disponerar lokal i fastigheten eller lägenheten. Enligt andra meningen skall med fastighetsägare jämställas tomträttshavare. Även 27 § i förslaget innehåller en bestämmelse om upplysningsplikt, nämligen för arbetsgivare och avseende bl. a. frågan om den som söks för delgivning är anställd hos honom. I 28 § görs undantag från upplysningsskyldigheten enligt 26 och 27 §§ för vissa närstående till den sökte.

Arbetsgivares upplysningsplikt skall enligt förslaget vara sanktionerad genom bötesstraff för underlåtenhet att lämna uppgifter och för oriktiga uppgifter (30 §). I fråga om upplysningsskyldigheten för fastighetsägare m. fl. föreslås däremot inte någon sanktion. Enligt den departementspromemoria som ligger till grund för det remitterade förslaget skulle även sistnämnda upplysningsplikt vara straffsanktionerad. Departementschefen ansåg emellertid efter kritik under remissbehandlingen att man i fråga om sanktion för denna uppgiftsskyldighet borde avvakta resultatet av 1983 års

folkbokföringskommittés arbete. I anslutning härtill har departementschefen i den allmänna motiveringen uttalat att redan det förhållandet att en upplysningsskyldighet finns föreskriven i lag torde medföra att seriösa fastighetsägare i större utsträckning än nu kommer att lämna erforderliga uppgifter.

Den i 26 § upptagna bestämmelsen om uppgiftsplikt för fastighetsägare m. fl. går ut på ett åliggande gentemot det allmänna. Sådana bestämmelser brukar i första hand förenas med föreskrifter om straff eller vite; även andra sanktioner kan dock förekomma. Eftersom den nu aktuella bestämmelsen inte är förenad med någon sanktion, genom vilken önskat resultat direkt eller indirekt kan framtvingas, kan den inte anses innebära någon skyldighet i egentlig mening. Det är i stället i realiteten fråga endast om en rekommendation att lämna uppgifter, vilken den som finner det förenligt med sina intressen kan avvika från utan att för den skull någon påföljd drabbar honom. Bestämmelsens avfattning ger emellertid intryck av att en verklig skyldighet föreligger. Det är tydligt att detta kan föranleda missförstånd i tillämpningen då uppgifter skall inhämtas.

I gällande rätt finns visserligen bestämmelser som företer likheter med den nu aktuella. Ett exempel är föreskrifterna i 33 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken (RB), där det stadgas att parts första inlaga i rättegången *skall* innehålla vissa uppgifter om honom och *bör* innehålla vissa andra uppgifter. Innehållet i dessa föreskrifter är i princip inte förenat med någon annan sanktion än eventuell förpliktelse att betala rättegångskostnader (jfr dock vad nedan vid 33 kap. 10 § RB sägs om 42 kap. 3 och 4 §§ RB). Ett annat närliggande exempel är föreskriften i 35 § andra stycket folkbokföringsförordningen om att fastighetsägare eller innehavare av bostadslägenhet är skyldig att på förfrågan av folkbokföringsmyndighet uppge om viss person bor i fastigheten respektive lägenheten. Denna föreskrift, som tagits upp i anslutning till en straffsanktionerad bestämmelse angående viss anmälningsskyldighet för fastighetsägare och innehavare av bostadslägenhet, är inte sanktionerad.

Av skäl som framgår av det föregående anser lagrådet, att lagstiftaren bör avhålla sig från att meddela föreskrifter som innebär osanktionerade åligganden. Om en sådan bestämmelse likväl meddelas, bör den ges sådan utformning att den inte föranleder missförstånd om den rätta innebörden.

Mot bakgrund av det anförda förordar lagrådet i första hand att bestämmelsen i 26 § får utgå. Om så sker, bör bestämmelsen i 27 § i förslaget betecknas 26 §, föreskriften i 28 § om undantag från upplysningsplikt begränsas till att avse arbetsgivares upplysningsplikt och lämpligen tas upp som ett andra stycke i 26 § samt bestämmelserna i 29 och 30 §§ i förslaget betecknas 27 § och 28 §.

I andra hand föreslår lagrådet att lagtexten jämkas på så sätt, att orden "är skyldig att" byts ut mot "bör". Även i detta fall bör undantagsregeln i 28 § inskränkas till att gälla arbetsgivares upplysningsplikt och föras samman med bestämmelsen härom.

29 §

I denna paragrafs första stycke ges stämningsman, åklagare, polisman, kronofogde och exekutiv tjänsteman vid kronofogdemyndighet rätt att få tillträde till enskilt område, som inte utgör bostad, för att verkställa delgivning där. Vägras någon tillträde som han enligt första stycket har rätt till, skall polismyndighet enligt paragrafens andra stycke på begäran av honom lämna biträde.

Ehuru det inte sägs uttryckligen i andra stycket, är det meningen att polisen i där avsedda situationer skall som en sistahandsutväg få bruka våld för att bereda tillträde till det utrymme varom är fråga (jfr prop. 1983/84: 111 s. 88). Såsom framhålls i den allmänna motiveringen till det remitterade förslaget får allmänna bestämmelser om polismans befogenhet att använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd tillämpas i dessa situationer, se 8 § första stycket och 10 § polislagen (1984: 387). Lagrådet har för sin del ingen annan erinran mot regleringen i andra stycket av förevarande paragraf än att det är oegentligt, att polisman skall begära biträde av polismyndighet för att kunna verkställa delgivning; i de fall polisman utför delgivningar sker det som tjänsteman hos polismyndigheten (se 4 § polislagen). I fråga om polisman som utför ett delgivningsuppdrag behövs i andra stycket endast en regel som medför att polismannen ges befogenhet att utöva våld inom den ram som anges i 10 § första stycket 5 polislagen. Den begränsningen synes dock lämpligen böra göras, att polisman i fall av vägran får själv bereda sig tillträde endast efter anvisning av polismyndigheten.

Lagrådet föreslår att 29 § andra stycket ges följande lydelse: "Vägras annan än polisman tillträde som han enligt första stycket har rätt till, skall polismyndighet på begäran av honom lämna biträde. Polisman får, efter anvisning av polismyndigheten, själv bereda sig tillträde."

Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

33 kap.

1 §

I andra stycket av denna paragraf anges under olika punkter vilka uppgifter som enskild parts första inlaga i rättegången skall innehålla om partens egna förhållanden. I punkt 2 nämns uppgift om partens "aktuella" postadress, adress till arbetsplats samt i förekommande fall annan adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman. Användandet av termen "aktuell" i fråga om postadressen har enligt vad departementschefen framhållit i specialmotiveringen till syfte att markera att adressen skall vara användbar för delgivning. Att uppgift om partens postadress skall avse den vid tiden för inlagans ingivande aktuella adressen och inte en eventuell tidigare adress torde emellertid vara självklart och inte kräva någon särskild föreskrift; vad som åsyftas framgår f.ö. indirekt

av punkt 4 i samma stycke, enligt vilken uppgift skall lämnas om partens förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med honom. Härtill kommer att termens användande skapar en inte avsedd motsättning till övriga föreskrifter om uppgifter som skall lämnas, t. ex. vad som i övrigt anges i punkten 2 eller vad som föreskrivs i tredje stycket andra meningen om ombuds postadress. På grund härav bör ordet "aktuella" få utgå ur lagtexten.

Om det likväl anses nödvändigt att kravet på aktualitet framhålls särskilt, förordar lagrådet att detta kommer till uttryck i en bestämmelse som avser all uppgiftsskyldighet enligt paragrafen. En sådan bestämmelse kan lämpligen föras in som en första mening i paragrafens sista stycke. Detta kan då förslagsvis erhålla följande lydelse:

"Uppgifter som avses i första – femte styckena skall gälla förhållandena när uppgifterna lämnas till rätten. Ändras något av dessa förhållanden eller är en uppgift ofullständig eller felaktig, skall det utan dröjsmål anmälas till rätten."

Enligt punkt 3 i andra stycket skall enskild parts inlaga innehålla uppgift om partens telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen. I motiven har departementschefen anfört att uppgiftsskyldigheten även avser hemligt telefonnummer till bostaden men att sådan uppgift inte bör avkrävas part, om det kan antas att detta skulle innebära men för honom. Tanken torde vara att frågan om part skall få underlåta att lämna uppgifter om hemligt telefonnummer skall i vissa fall prövas av rätten inom ramen för den i 10 § föreslagna bestämmelsen om föreläggande att komplettera bristfällig stämningsansökan och avvisande av sådan ansökan och i vissa andra fall inom ramen för bestämmelsen i 12 § om vitesföreläggande.

Enligt lagrådets mening bör parts uppgiftsskyldighet i förevarande hänseende regleras på annat sätt än som förelås i remissen. Lagrådet förordar, att skyldighet att uppge hemligt telefonnummer skall föreligga endast om rätten begär sådan uppgift. En sådan begäran bör underlåtas, om ett uppgiftslämnande kan antas innebära men för parten. Lagrådet föreslår därför att punkt 3 ges följande lydelse: "3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen, dock att nummer avseende hemligt telefonabonnemang behöver uppges endast om rätten begär det, samt".

Tredje stycket i paragrafen innehåller bestämmelser om uppgifter som i inlaga skall lämnas angående ställföreträdare och ombud för parten. I fjärde stycket föreskrivs att stämningsansökan dessutom skall innehålla uppgift om svaranden i de hänseenden som anges i andra stycket, varjämte meddelas vissa undantag härifrån. Eftersom bestämmelserna i andra och tredje styckena är begränsade till inlaga från enskild part, synes följdriktigt att fjärde stycket begränsas på motsvarande sätt. Vidare bör hänvisningen i fjärde stycket till bestämmelser som meddelas tidigare i paragrafen avse inte endast andra utan också tredje stycket. I följd härav bör första meningen i fjärde stycket ges följande lydelse: "Stämningsansökan skall

dessutom innehålla uppgift om enskild svarande i de hänseenden som anges i andra och tredje styckena."

10 §

Denna paragraf innehåller bestämmelser om föreläggande att komplettera bristfällig stämningsansökan och om avvisande. Där anges sålunda att om en stämningsansökan inte uppfyller föreskrifterna i 1 § första – fjärde styckena, sökanden skall föreläggas att komplettera ansökningen, om inte bristen bedöms vara av ringa betydelse för det fortsatta förfarandet. Vidare föreskrivs i en andra mening att om föreläggandet inte följs och saken är sådan att förlikning därom är tillåten, rätten får avvisa ansökningen, om det inte föreligger särskilda skäl mot det.

I fråga om tvistemål finns bestämmelser om föreläggande och avvisande av bristfällig stämningsansökan även i 42 kap. 3 och 4 §§ RB. Enligt dessa skall rätten, om en stämningsansökan är ofullständig, förelägga käranden att avhjälpa bristen och skall ansökningen avvisas, om föreläggandet inte efterkoms och bristen är så väsentlig att ansökningen är otjänlig som grund för rättegång. Fråga uppkommer hur dessa bestämmelser förhåller sig till de nu föreslagna föreskrifterna i förevarande 10 §.

I förarbetena till nämnda bestämmelse i 42 kap. RB har som exempel på brist i stämningsansökan som kan föranleda föreläggande och avvisning särskilt nämnts att ansökningen inte uppfyller de krav som då ställdes i 33 kap. 1 § RB. Det får antas att möjligheten till avvisning på sådan grund står till buds endast då bristen hänför sig till parts identitet och vad som har samband därmed men däremot inte enbart på grund av det förhållandet att bristen föranlett eller kan väntas föranleda delgivningssvårigheter (jfr NJA II 1943 s. 520). Den nu föreslagna bestämmelsen torde däremot ta sikte endast på brist av sistnämnda art och bör inte rubba tillämpningsområdet för 42 kap. 3 och 4 §§ RB. På grund härav synes några tillämpningsproblem som avser förhållandet till dessa lagrum inte uppkomma. Den avsedda innebörden av förslaget i angivna hänseende bör emellertid komma till tydligare uttryck i lagtexten än som skett i förslaget.

Eftersom avvisning enligt den föreslagna bestämmelsen skall föregås av föreläggande, vilket måste delges den som väckt talan, torde bestämmelsen i praktiken främst få tillämpning på uppgifter som avser svarandens förhållanden. Enligt 33 kap. 1 § fjärde stycket i förslaget skall uppgiftsskyldigheten i detta avseende vara förenad med vissa förbehåll. Där föreskrivs sålunda att uppgift om svarandens eller dennes ställföreträdares yrke, arbetsplats, telefonnummer och ombud behöver lämnas endast om uppgiften utan särskild utredning är tillgänglig för sökanden samt, i tredje meningen, att om svaranden saknar känd adress, uppgift skall lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Om uppgift som nu nämnts inte lämnas efter föreläggande men det framgår att uppgiften inte utan särskild utredning är tillgänglig för sökanden eller, i fråga om svarandens adress,

uppgift i stället lämnas om utredning som gjorts i saken, skall stämningsansökningen givetvis inte avvisas; i det senare fallet kan måhända sägas att svaranden efterkommit föreläggandet. Vad nu sagts framgår av lagtexten endast genom vad som sägs om att avvisning inte får ske, om det föreligger särskilda skäl mot det. Det kan ifrågasättas om det nyss sagda inte bör komma till direkt uttryck. Det kan dock knappast befaras att någon sakligt oriktig tillämpning kommer att ske. Lydelsen av andra meningen bör emellertid jämkas något.

På grund av vad nu sagts förordar lagrådet att 10 § ges följande lydelse: "10 § Uppfyller en stämningsansökan inte föreskrifterna i 1 § första – fjärde styckena, skall sökanden föreläggas att komplettera ansökningen, om inte bristen är av ringa betydelse för frågan om delgivning. Följs inte föreläggandet och är saken sådan att förlikning därom är tillåten, får rätten avvisa ansökningen, om det inte är oskäligt."

Förslaget till lag om ändring i lagen om handläggning av domstolsärenden

I 2 § ärendelagen föreslås skola införas bestämmelser om uppgiftsskyldighet som nära ansluter till vad som skall gälla enligt 33 kap. 1 § RB. I tredje stycket av förstnämnda paragraf ges sålunda i fråga om uppgifter som i ansökan skall lämnas om sökandens och en eventuell motparts förhållanden en generell hänvisning till 33 kap. 1 § RB. Vidare föreslås i två nya stycken, fjärde och femte styckena, bestämmelser som överensstämmer med vad som föreslagits i 33 kap. 1 § femte och sjätte styckena RB. I det föregående har lagrådet, i fall ordet "aktuella" i 33 kap. 1 § andra stycket 2 inte anses kunna utan vidare utgå ur lagtexten, förordat att i sjätte stycket i samma paragraf förs in en för samtliga uppgifter generell föreskrift om att uppgifterna skall avse aktuella förhållanden. Om sådant tillägg sker i den paragrafen, bör motsvarande ändring göras i femte stycket i förevarande paragraf. Detta stycke bör då få följande lydelse: "Uppgifter som avses i tredje och fjärde styckena skall gälla förhållandena när uppgifterna lämnas till rätten. Ändras något av dessa förhållanden eller är en uppgift ofullständig eller felaktig, skall det utan dröjsmål anmälas till rätten."

Förslaget till lag om ändring i lagsökningslagen

2 §

I denna paragraf finns bestämmelser angående ansökan om lagsökning. Förslaget innebär att vad som nu föreskrivs i första stycket om vissa uppgifter angående borgenären och gäldenären som skall tas in i ansökan ersätts av en hänvisning till de nya bestämmelserna i 33 kap. 1 § RB om uppgifter som skall lämnas i inlaga i rättegång. Den nu föreslagna lydelsen av förevarande paragraf utgår från den lydelse som paragrafen erhållit

genom lag 1984: 660. Denna lagändring, som hade samband med lagen om företagshypotek och innebar att första stycket ändrades i annan del än som nu är i fråga, träder i kraft den 1 januari 1986. Nu förevarande ändring föreslås däremot träda i kraft den 1 juli 1985.

Eftersom den ändring av 2 § som skett genom lag 1984: 660 träder i kraft först den 1 januari 1986, bör paragrafen under tiden den 1 juli – den 31 december 1985 ha den lydelse som f. n. gäller enligt lag 1982: 297 med den ändring däri angående personuppgifter som nu föreslås. Först därefter bör paragrafen få den lydelse som föreslås i remissen. Paragrafen måste alltså ändras i två omgångar. Förslaget till ändring av lagsökningslagen bör beträffande 2 § omarbetas med beaktande av vad nu sagts.

Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen

3 §

I andra – fjärde styckena av paragrafen anges vilka uppgifter en ansöknings- eller besvärshandling från enskild skall innehålla. Uppgifterna är i princip desamma som enligt det remitterade förslaget till 33 kap. 1 § RB skall lämnas i enskild parts första inlaga i rättegång. De synpunkter lagrådet anfört i anslutning till sistnämnda lagförslag gäller också beträffande nu förevarande bestämmelse. Lagtexten i andra och femte styckena bör således ändras på motsvarande sätt som föreslagits i fråga om 33 kap. 1 § RB. Beträffande fjärde stycket föreslår lagrådet, att första meningen ges följande lydelse:

"En ansöknings- eller besvärshandling från en enskild skall dessutom innehålla uppgifter om enskild motpart, om sådan finns, i de hänseenden som anges i andra och tredje styckena."

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarandet och påföljden då en ansöknings- eller besvärshandling inte har föreskrivet innehåll. Enligt paragrafen i dess nuvarande lydelse gäller att om sådan handling är så ofullständig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak, rätten skall förelägga sökanden eller klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars inte tas upp till prövning. Det remitterade förslaget innefattar ett tillägg av innebörd att samma förfarande och påföljd gäller om handling av angivet slag från enskild inte uppfyller föreskrifterna i den föreslagna 3 §. I specialmotiveringen anför departementschefen att det beträffande ifrågavarande uppgifter ligger i sakens natur att sanktionen inte bör tillgripas i andra fall än där det har konstaterats att delgivning inte kan ske till följd av sökandens/klagandens underlåtenhet att fullgöra sin uppgiftsskyldighet.

Den åsyftade innebörden av förslaget har inte kommit till klart uttryck i lagtexten, som stadgar att föreläggande skall ske vid angivet äventyr så

snart ansöknings- eller besvärshandlingen inte uppfyller föreskrifterna i 3 §. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

"5 § Är ansöknings- eller besvärshandling så ofullständig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak, skall rätten förelägga sökanden eller klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars inte tas upp till prövning. Detsamma gäller om handlingen inte uppfyller föreskrifterna i 3 §, såvida inte bristen är av ringa betydelse för frågan om delgivning."

Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Förslaget till lag om ändring i handräckningslagen

I första stycket av 2 § i dess nuvarande lydelse anges att en ansökan om handräckning skall göras skriftligen. Några bestämmelser om vilka uppgifter om parterna som ansökningen skall innehålla har inte meddelats i lagen. Av 16 § framgår emellertid att i den mån särskilda bestämmelser inte har meddelats i handräckningslagen vad som sägs i RB om tvistemål gäller i tillämpliga delar. I 4 § stadgas att ansökningen skall avvisas om den är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak och sökanden inte har efterkommit föreläggande att avhjälpa bristen. Vidare stadgas att ansökningen omedelbart skall avvisas, om annat hinder möter mot att ta upp den.

I det remitterade förslaget föreslås att bestämmelserna i 2 § första stycket kompletteras med en föreskrift om att ansökningen skall innehålla uppgifter om parterna i de hänseenden som anges i 33 kap. 1 § RB. I specialmotiveringen uttalar departementschefen att förslaget innebär en anpassning av bestämmelserna till vad som föreslås i 33 kap. 1 § RB beträffande sökandens skyldighet att lämna uppgifter om sig och motparten. Enligt departementschefens mening innebär hänvisningen i 16 § till RB att reglerna i 33 kap. 10 och 12 §§ om avvisning och föreläggande av vite blir tillämpliga även i handräckningsmål och att en ansökan utöver vad som stadgas i 4 § handräckningslagen således kan avvisas enligt 33 kap. 10 § RB.

Enligt lagrådets mening kan den föreslagna lagtekniska lösningen att i 2 § handräckningslagen införa en uttrycklig hänvisning till 33 kap. 1 § RB medföra tvekan huruvida 33 kap. 10 och 12 §§ förblir tillämpliga i handräckningsmål. Väljs den metoden, bör därför i handräckningslagen särskilt regleras också förutsättningarna för avvisning och föreläggande av vite när det gäller uppgifter av nu förevarande slag.

Eftersom bestämmelserna i såväl 1 § som i 10 och 12 §§ av 33 kap. RB till följd av hänvisningen i 16 § handräckningslagen utan särskild bestämmelse måste anses gälla i handräckningsmål, behövs inte någon ändring i den lagen. Lagrådet förordar därför att förslaget får utgå.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1985-01-10

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Petersson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Wickbom

Proposition om effektivare delgivning

---

1 Anmälan av lagrådsyttrande

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande[1] över förslag till

1. lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428),
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden,
4. lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808),
5. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291),
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
7. lag om ändring i handräckningslagen (1981: 847).

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Beträffande förslaget till ändring i *delgivningslagen* har lagrådet till en början förordat att den föreslagna bestämmelsen i 26 § om skyldighet för fastighetsägare m. fl. att lämna vissa uppgifter till stämningsman för delgivningsändamål bör utgå. I andra hand har lagrådet föreslagit att lagtexten jämkas på det sättet, att orden "är skyldig att" byts ut mot "bör". I samband därmed har lagrådet föreslagit att undantagsregeln i 28 § inskränks till att gälla arbetsgivares upplysningsplikt samt att vissa redaktionella ändringar görs med anledning därav.

Jag delar i princip lagrådets uppfattning att föreskrifter för enskilda som går ut på åligganden gentemot det allmänna i regel bör vara förenade med någon form av sanktion. Som lagrådet har konstaterat i sitt yttrande saknas det emellertid inte exempel på motsatsen på näraliggande områden. Den nu föreslagna bestämmelsen är sålunda utformad i nära anslutning till den

[1] Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 8 november 1984.

osanktionerade föreskriften i 35 § andra stycket folkbokföringsförordningen om skyldighet för fastighetsägare och innehavare av bostadslägenhet att på förfrågan av en folkbokföringsmyndighet uppge om en viss person bor i fastigheten resp. lägenheten. Den innebär alltså inte något principiellt nytt utan endast en mindre utvidgning av en redan nu osanktionerad upplysningsskyldighet för i stort sett samma personkrets. För seriösa fastighetsägare måste det vara av värde att deras skyldigheter även i nu aktuellt hänseende kommer till klart uttryck i lagen.

Även om det remitterade förslaget inte innehåller någon direkt sanktion för det fall att en fastighetsägare underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt 26 § delgivningslagen i föreslagen lydelse, gäller vidare att en sådan underlåtelse i vissa fall kan beaktas vid prövning som sker enligt andra författningar. Exempel erbjuder bestämmelserna i 4 § första stycket 3 och 4 lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet m. m. vilka, åtminstone i mera flagranta fall av underlåtenhet att fullgöra den nu föreslagna upplysningsskyldigheten, torde ge möjlighet att vägra tillstånd till förvärv av sådan fastighet. Bestämmelsen i 26 § kan således sägas i vissa fall vara förenad med en indirekt sanktion. Som en annan indirekt sanktion kan ses det förhållandet att stämningsmannen med stöd av 29 § i förslaget själv får gå in i fastigheten i den mån den inte utgör bostad och skaffa sig upplysningarna, eventuellt med biträde av polismyndighet.

På grund av vad jag nu har sagt och med hänsyn till de skäl som i övrigt har anförts i lagrådsremissen förordar jag att förslaget i denna del genomförs.

I fråga om *29 §* har lagrådet inte haft någon annan erinran mot den föreslagna regleringen än att det enligt lagrådets mening är oegentligt att en polisman skall begära biträde av polismyndighet för att kunna verkställa delgivning i de fall tillträde vägras honom. I fråga om polisman som utför ett delgivningsuppdrag behövs det enligt lagrådets mening i paragrafens andra stycke endast en regel som medför att polismannen ges befogenhet att utöva våld inom den ram som anges i 10 § första stycket 5 polislagen, med den begränsningen att polisman i fall av vägran själv får bereda sig tillträde endast efter anvisning av polismyndigheten.

Innebörden av såväl det remitterade förslaget som lagrådets förslag är att en polisman som utför delgivning inte själv skall kunna besluta om användning av våld för att bereda sig tillträde till enskilt område av ifrågavarande slag. Ett sådant beslut skall alltid fattas av polismyndigheten som även har att inom ramen för sin arbetsledning meddela erforderliga instruktioner för genomförandet av uppdraget.

Jag har därför i sak ingen erinran mot vad lagrådet har anfört i denna del. Jag anser dock att det av lagrådet föreslagna uttrycket "anvisning" i andra stycket, vilket inte förekommer i liknande sammanhang, kan vålla osäkerhet om innebörden av bestämmelsen. Jag förordar i stället att lagtexten utformas på det sättet, att polisman får efter *beslut* av polismyndigheten

själv bereda sig tillträde. Ett beslut om att en polisman skall få bereda sig tillträde bör kunna meddelas redan i samband med att han tilldelas delgivningsuppdraget, om omständigheterna är sådana att det finns anledning att räkna med att han kommer att vägras tillträde.

När det gäller förslaget till ändring i *33 kap. 1 § rättegångsbalken* anser jag för min del att det är angeläget att det i lagtexten särskilt markeras att de uppgifter som det åligger parterna att tillhandahålla för delgivningsändamål skall vara aktuella. Jag godtar lagrådets förslag till utformning av lagtexten i denna del. Jag kan också ansluta mig till vad lagrådet i övrigt föreslagit beträffande denna paragraf. Vad särskilt gäller skyldigheten för part att uppge hemligt telefonnummer vill jag för min del framhålla att det med hänsyn till det föreslagna sekretesskyddet för uppgifter i delgivningsverksamheten (jfr 7 kap. 26 § sekretesslagen) endast i undantagsfall torde finnas skäl att anta att det skulle vara till men för parten att lämna en sådan uppgift.

Jag kan också ställa mig bakom vad lagrådet har anfört i fråga om tillämpningen av *10 §* och biträder lagrådets förslag till jämkning av paragrafens lydelse.

Som lagrådet har påpekat bör *2 § lagsökningslagen* under tiden den 1 juli – den 31 december 1985 ha den lydelse som f.n. gäller enligt lagen (1982: 297) om ändring i lagsökningslagen med den nu föreslagna ändringen beträffande personuppgifter. Därefter bör paragrafen få den lydelse som framgår av det remitterade förslaget. Paragrafen måste därför nu ändras i två steg, dels genom en ändring i lagsökningslagen, dels genom en ändring i lagen (1984: 660) om ändring i lagsökningslagen. Lagen om ändring i lagsökningslagen bör träda i kraft den 1 juli 1985, medan de ikraftträdande- och andra övergångsbestämmelser som har meddelats i lagen (1984: 660) om ändring i lagsökningslagen kommer att omfatta även den här föreslagna ändringen utan att det behöver anges särskilt.

Jag godtar vad lagrådet har föreslagit beträffande övriga remitterade lagförslag.

Utöver vad jag nu har anfört bör några ändringar av redaktionell natur göras i förhållande till det remitterade förslaget. Bl.a. bör i *3 § tredje stycket sista meningen delgivningslagen* ordet "väcks" bytas ut mot "anhängiggörs" för att tydligare markera att undantaget omfattar inte bara stämningsansökningar utan också t.ex. fullföljdsinlagor och ansökningar om återvinning eller återupptagande.

2 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta

1. lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428),
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden,
4. lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808),
5. lag om ändring i lagen (1984: 660) om ändring i lagsökningslagen (1946: 808),
6. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291),
7. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100).

3 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Bilaga 1

Promemorians författningsförslag

1 Förslag till

Lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428)

Härigenom föreskrivs i fråga om delgivningslagen (1970: 428)
dels att 3, 12 och 19 §§ skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i lagen skall införas sju nya paragrafer, 26–32 §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

3 §[1]

Myndighet ombesörjer delgivning genom att sända handlingen med posten eller överlämna den med bud eller på annat sätt till den sökte, varvid som bevis att denne har mottagit försändelsen begäres delgivningskvitto eller mottagningsbevis (ordinär delgivning).

Om det finns anledning att antaga att delgivningskvitto eller mottagningsbevis ej kommer att lämnas eller ej kommer att erhållas i tid, får myndighet som regeringen bestämmer ombesörja att handlingen överlämnas till den sökte i särskild ordning genom postverkets försorg (särskild postdelgivning).

Innehållet i kallelser, meddelanden och andra handlingar av enkel beskaffenhet får av en myndighet överbringas per telefon till den sökte och handlingen därefter sändas till denne med posten i vanligt brev (telefondelgivning). Sådan delgivning får inte avse stämningsansökningar eller andra handlingar, varigenom talan anhängiggörs.

Kan delgivning *ej* ske enligt *första eller andra stycket*, får delgivning ske genom stämningsman eller annan vars intyg enligt 24 § första stycket utgör fullt bevis om delgivning (stämningsmannadelgivning).

Kan delgivning *inte* ske enligt *första – tredje styckena*, får delgivning ske genom stämningsman eller annan vars intyg enligt 24 § första stycket utgör fullt bevis om delgivning (stämningsmannadelgivning).

I fall som avses i 15 och 16 §§ får delgivning ske genom kungörelse (kungörelsedelgivning).

12 §

Har enskild person som sökes för delgivning känt hemvist inom riket och träffas han ej där, får handlingen lämnas till vuxen medlem av det hushåll, som han tillhör. Träffas ej heller sådan person, får handlingen lämnas till den söktes hyresvärd, om denne bor i samma hus, eller till

[1] Senaste lydelse 1978: 768.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

annan som i hyresvärdens ställe har tillsyn över huset och bor där. Driver den sökte rörelse med fast kontor och träffas han ej där under vanlig arbetstid, får handlingen lämnas på kontoret till någon som är anställd där.

Om en enskild person söks för delgivning på sin arbetsplats men inte träffas där under sin vanliga arbetstid, får handlingen lämnas till den söktes arbetsgivare eller till någon anställd på dennes kontor.

Har handling lämnats på sätt som anges i första stycket skall meddelande härom sändas med posten till den sökte under hans vanliga adress.

Har handling lämnats på sätt som anges i första *eller andra* stycket, skall meddelande härom sändas med posten till den sökte under hans vanliga adress.

19 §[2]

Delgivning har skett genom att den som sökes för delgivning själv har mottagit handlingen i huvudskrift eller styrkt avskrift eller styrkt kopia oavsett på vilket sätt den kommit honom till handa. Har den sökte kvitterat postförsändelse som hämtats av bud, skall den anses ha kommit honom till handa samma dag som den avhämtats på posten.

Förekommer vid särskild postdelgivning eller stämningsmannadelgivning att den som sökes för delgivning vägrar att taga emot handlingen, anses delgivning ändå ha skett.

Delgivning skall anses ha skett

enligt 3 § tredje stycket genom att innehållet i handlingen överbringats per telefon till den sökte och handlingen sänts till denne med posten,

enligt 6 § andra stycket genom att handlingen är tillgänglig och meddelandet delgivits,

enligt 12 eller 13 § genom att det blivit fullgjort som föreskrives där,

enligt 15 § andra stycket sista punkten genom att handlingen lämnats i den söktes hemvist eller fästs på dörren till hans bostad,

enligt 17 § på tionde dagen efter beslutet om kungörelsedelgivning under förutsättning att det blivit fullgjort som föreskrives i paragrafens första stycke.

26 §

Den som av en myndighet söks för delgivning är skyldig att medverka till att åtgärden kan genomföras på ett så enkelt sätt som möjligt.

En myndighet får förelägga den som skall delges att, så länge hand-

[2] Senaste lydelse 1978: 768.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

läggningen av målet eller ärendet inte är avslutad, hålla myndigheten underrättad om under vilken adress delgivning kan ske. Ett sådant föreläggande skall delges.

27 §

Har en enskild part eller sökande underlåtit att, enligt vad som särskilt föreskrivits i lag eller annan författning, lämna uppgift om motpartens person- eller organisationsnummer eller kyrkobokföringsadress, får han åläggas en avgift (delgivningsavgift), om uppgiften har betydelse för delgivning. Delgivningsavgift får också åläggas den som inte efterkommer ett föreläggande enligt 26 § andra stycket.

Delgivningsavgift utgår med det belopp som regeringen föreskriver.

28 §

Beslut om delgivningsavgift meddelas av den myndighet som handlägger det mål eller ärende i vilket delgivning skall ske. Beslutet får överklagas särskilt. Beslutet får verkställas även om det inte har vunnit laga kraft.

En myndighet som har ålagt någon en delgivningsavgift får efterge avgiften, om det finns särskilda skäl till det.

29 §

En fastighetsägare eller en innehavare av bostadslägenhet är skyldig att på begäran av en stämningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket uppge om den som söks för delgivning är bosatt i eller annars disponerar lokal i fastigheten eller lägenheten.

30 §

En arbetsgivare skall på begäran av en stämningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket uppge huruvida en person som söks för delgivning är anställd

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

hos arbetsgivaren samt upplysa om den anställdes arbetstider och arbetsplats och andra förhållanden som rör anställningen och som kan underlätta delgivningen.

31 §

För att verkställa delgivning har en stämningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket rätt till tillträde till enskilt område som inte utgör bostad. Den som äger eller disponerar över området skall medverka till att den som skall genomföra delgivningen får det tillträde som han har rätt till.

Vägras någon tillträde som han har rätt till, får han begära biträde av polismyndighet för att genomföra delgivningen.

32 §

Den som underlåter att lämna uppgifter enligt 29 § eller 30 § döms till böter, högst ettusen kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

2 Förslag till
Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 2, 4 och 5 §§ samt 33 kap. 1 § rättegångsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

28 kap.

2 §

För eftersökande av den som skall gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten *må* husrannsakan företagas hos honom, så ock hos annan, om synnerlig anledning förekommer, att den sökte uppehåller sig där.

För eftersökande av den som skall gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten *eller delges stämning i brottmål* får husrannsakan *företas* hos honom, så ock hos annan, om synnerlig anledning förekommer att den sökte uppehåller sig där.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

4 §

Förordnande om husrannsakan meddelas av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. Kan husrannsakan *antagas bliva* av stor omfattning eller medföra synnerlig olägenhet för den, hos vilken åtgärden *företages*, bör, om ej fara är i dröjsmål, åtgärden icke *vidtagas* utan rättens förordnande.

Förordnande om husrannsakan meddelas av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. *Förordnande om husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål skall dock alltid meddelas av rätten.* Kan i annat fall husrannsakan *antas bli* av stor omfattning eller medföra synnerlig olägenhet för den hos vilken åtgärden *företas*, bör, om ej fara är i dröjsmål, åtgärden icke *vidtas* utan rättens förordnande.

Fråga om husrannsakan *må* av rätten *upptagas* på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren. Efter åtalet *äge* rätten även på yrkande av målsägande *så ock* självmant *upptaga* fråga därom.

Fråga om husrannsakan *får* av rätten *tas upp* på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren. Efter åtalet *får* rätten även på yrkande av målsägande *eller* självmant *ta upp* fråga därom. *Fråga om husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål tas upp av rätten på yrkande av polismyndighet eller självmant.*

5 §

Utan förordnande, som sägs i 4 §, *må* polisman *företaga* husrannsakan, om åtgärden har till syfte att eftersöka den som skall gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller att verkställa beslag *å* föremål, som *å* färsk gärning följts eller spårats, så ock eljest, då fara är i dröjsmål.

Utan förordnande, som sägs i 4 §, *får* polisman *företa* husrannsakan, om åtgärden har till syfte att eftersöka den som skall gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller att verkställa beslag *av* föremål, som *på* färsk gärning följts eller spårats, så ock eljest, då fara är i dröjsmål. *Vad som sagts nu gäller ej husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål.*

33 kap.

1 §

Ansökan, anmälan eller annan inlaga i rättegång skall innehålla uppgift å domstolen samt parternas namn och hemvist.

Parts första inlaga i rättegången skall innehålla uppgift *å* hans *personnummer* och postadress. Vidare bör angivas partens yrke och telefonnummer samt de övriga omständigheter, som *äro av* betydelse för delgivning med honom. Här *part*

En parts första inlaga i rättegången skall innehålla uppgift *om* hans *person- eller organisationsnummer* och postadress. Vidare *skall anges* partens yrke och telefonnummer samt de övriga omständigheter som *har* betydelse för delgivning med

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
vidtalat ombud att företräda honom, *skola* ombudets namn, postadress och telefonnummer *angivas*.	honom. Har *parten* vidtalat *ett* ombud att företräda honom, *skall* ombudets namn, postadress och telefonnummer *anges*.
Stämningsansökan *bör tillika* innehålla uppgift *å* svaranden i de hänseenden som *sägs* i andra stycket.	*En* stämningsansökan *skall dessutom* innehålla uppgift om svaranden i de hänseenden som *anges* i andra stycket. *Är svaranden en fysisk person, skall uppgift lämnas även om dennes kyrkobokföringsadress, om denna är en annan än postadressen, samt om vem som är svarandens arbetsgivare och dennes adress och telefonnummer. Uppgift om svarandens yrke, telefonnummer och arbetsgivare behöver dock lämnas endast om den är känd för parten. Detsamma gäller uppgift om svarandens ombud.*
Sker ändring i förhållande, som *part sålunda uppgivit*, skall parten utan dröjsmål anmäla det till rätten.	Sker ändring i förhållande som *avses i första – tredje stycket eller upptäcker parten att en lämnad uppgift är ofullständig eller felaktig*, skall parten utan dröjsmål anmäla det till rätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808)

Härigenom föreskrivs att 2 och 19 §§ lagsökningslagen (1946: 808) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 §
Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gäldenären, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan an-*	Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall *innehålla uppgifter om parterna i de hänseenden som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken*. Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
träffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning. Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge, av den handling varigenom panträtt i egendomen upplåtits.	framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge, av den handling varigenom panträtt i egendomen upplåtits.

Ansökningen skall jämte avskrift som anges i första stycket inges i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet.

19 §

Ansökning om betalningsföreläggande skall göras skriftligen eller muntligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadresss. Om det behövs för delgivning med gäldenären, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan anträffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall i ansökningen eller i räkning som åberopas också	Ansökning om betalningsföreläggande skall göras skriftligen eller muntligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgifter om parterna i de hänseenden som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall i ansökningen eller i räkning som åberopas också tydligt och fullständigt ange grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst samt de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

tydligt och fullständigt ange grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst samt de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs.

Ansökning som görs skriftligen skall avlämnas i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet. Görs ansökning muntligen, skall genom rättens försorg mot föreskriven avgift uppteckning därav ske i två exemplar. Borgenären eller hans ombud skall med sin underskrift intyga att uppteckningen är riktig. Uppteckningen gäller sedan som original.

Räkning som åberopas skall inges i två exemplar. Är räkningen ingiven i endast ett exemplar, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

2 §

Ansökan må göras muntligen eller skriftligen hos rätten.

I ansökan skall sökanden uppgiva de omständigheter å vilka den grundas och den åtgärd som påkallas samt de omständigheter som betinga rättens behörighet, om ej denna framgår av vad eljest anföres. De skriftliga handlingar som åberopas skola samtidigt inlämnas.

Skriftlig ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. *Sökandens hemvist och postadress skola uppgivas. Göres ansökan muntligen, skall, i den mån det erfordras, uppteckning därav ske. Fullmakt för ombud erfordras ej, med mindre rätten finner fullmakt böra företes.*

En skriftlig ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. *Ansökningen skall innehålla uppgifter om sökanden i de hänseenden som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken. Motsvarande uppgifter skall lämnas om motpart, om sådan finns. Görs ansökningen muntligen, skall den uppteckna, om det behövs. Fullmakt för ombud behö-*

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

ver inte företes, såvida inte rätten anser att det bör ske.

Sker ändring i förhållande, som part sålunda uppgivit, skall parten utan dröjsmål anmäla det till rätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

5 Förslag till
Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291)

Härigenom föreskrivs att 3 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

3 §

Ansökan, besvär, anmälan, underställning och annan åtgärd, varigenom mål anhängiggöres, skall ske skriftligen.

Ansöknings- eller besvärshandling från enskild *bör* innehålla uppgift om hans namn, *personnummer*, yrke, postadress och telefonnummer. Handlingen skall vara egenhändigt undertecknad av honom eller hans ombud.

En ansöknings- eller besvärshandling från enskild *skall* innehålla uppgift om hans namn, *person- eller organisationsnummer*, yrke, postadress och telefonnummer *samt de övriga omständigheter som har betydelse för delgivning med honom. Har den enskilde vidtalat ett ombud att företräda honom, skall ombudets namn, postadress och telefonnummer anges.*

En ansöknings- eller besvärshandling från en enskild skall innehålla motsvarande uppgifter om dennes motpart, om sådan finns. Är motparten en fysisk person, skall uppgift lämnas även om dennes kyrkobokföringsadress, om denna är en annan än postadressen, samt om vem som är motpartens arbetsgivare och dennes adress och telefonnummer. Uppgift om motpartens yrke, telefonnummer och arbetsgivare behöver dock lämnas endast om den är känd för parten. Detsamma gäller uppgift

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	om motpartens ombud. Sker ändring i ett förhållande som avses i andra eller tredje stycket eller upptäcker parten att en lämnad uppgift är ofullständig eller felaktig, skall parten utan dröjsmål anmäla det till rätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

6 Förslag till
Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 2 § sekretesslagen (1980: 100)[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
14 kap.	
2 §	
Sekretess hindrar inte att uppgift i annat fall än som avses i 1 § lämnas till myndighet, om uppgiften behövs där för	
1. förundersökning, rättegång, ärende om disciplinansvar eller skiljande från anställning eller annat jämförbart rättsligt förfarande vid myndigheten mot någon rörande hans deltagande i verksamheten vid en myndighet där uppgiften förekommer,	
2. omprövning av beslut eller åtgärd av den myndighet där uppgiften förekommer, *eller*	2. omprövning av beslut eller åtgärd av den myndighet där uppgiften förekommer,
3. tillsyn över eller revision hos den myndighet där uppgiften förekommer.	3. tillsyn över eller revision hos den myndighet där uppgiften förekommer, *eller*
	4. delgivning enligt delgivningslagen (1970:428).

Sekretess hindrar inte att uppgift lämnas i muntligt eller skriftligt yttrande av sakkunnig till domstol eller myndighet som bedriver förundersökning i brottmål.

Sekretess enligt 7 kap. 1 och 4 §§ hindrar inte, att anmälan görs till åklagarmyndighet eller polismyndighet angående misstanke om brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken mot den som inte fyllt aderton år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

[1] Lagen omtryckt 1982: 1106.

7 Förslag till

Förordning om ändring i utsökningsförordningen (1981:981)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 § utsökningsförordningen (1981: 981) skall ha nedan angivna lydelse.

2 kap.

2 § Vid ansökan skall anges, utöver den åtgärd som yrkas, sökandens namn, person- eller organisationsnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt de övriga omständigheter som har betydelse för delgivning med honom. Har sökanden vidtalat ett ombud att företräda honom, skall ombudets namn, postadress och telefonnummer anges. Om ansökan görs hos annan kronofogdemyndighet än den i vars distrikt svaranden har sitt hemvist, skall den omständighet anges som gör kronofogdemyndigheten behörig.

Vid ansökan skall motsvarande uppgifter lämnas om svaranden. Är svaranden en fysisk person, skall uppgift lämnas även om dennes kyrkobokföringsadress, om denna är en annan än postadressen samt om vem som är svarandens arbetsgivare och dennes adress och telefonnummer. Uppgift om svarandens yrke, telefonnummer och arbetsgivare behöver dock lämnas endast om den är känd för sökanden.

Sker ändring i förhållande som avses i första eller andra stycket eller upptäcker parten att en lämnad uppgift är ofullständig eller felaktig, skall parten utan dröjsmål anmäla det till kronofogdemyndigheten.

Uppgifter som framgår av exekutionstiteln eller annan handling som inges behöver inte anges särskilt.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1984.

De remitterade lagförslagen

1 Förslag till

Lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428)

Härigenom föreskrivs i fråga om delgivningslagen (1970: 428)
dels att 3 och 19 §§ skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i lagen skall införas fem nya paragrafer, 26–30 §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

3 §[1]

Myndighet ombesörjer delgivning genom att sända handlingen med posten eller överlämna den med bud eller på annat sätt till den sökte, varvid som bevis att denne har mottagit försändelsen begäres delgivningskvitto eller mottagningsbevis (ordinär delgivning).

Om det finns anledning antaga att delgivningskvitto eller mottagningsbevis ej kommer att lämnas eller ej kommer att erhållas i tid, får myndighet som regeringen bestämmer ombesörja att handlingen överlämnas till den sökte i särskild ordning genom postverkets försorg (särskild postdelgivning).

När det bedöms som lämpligt får en myndighet delge kallelser, meddelanden och andra handlingar med enkelt innehåll genom att innehållet i handlingen läses upp vid telefonsamtal med den sökte och handlingen därefter sänds till denne med posten i vanligt brev (telefondelgivning). Sådan delgivning får inte avse stämningsansökningar eller andra handlingar, varigenom mål eller ärenden väcks.

Kan delgivning *ej* ske enligt *första eller andra stycket*, får delgivning ske genom stämningsman eller annan, vars intyg enligt 24 § första stycket utgör fullt bevis om delgivning (stämningsmannadelgivning).

Kan delgivning *inte* ske enligt *första – tredje styckena*, får delgivning ske genom stämningsman eller annan, vars intyg enligt 24 § första stycket utgör fullt bevis om delgivning (stämningsmannadelgivning).

I fall som avses i 15 och 16 §§ får delgivning ske genom kungörelse (kungörelsedelgivning).

[1] Senaste lydelse 1978: 768.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

19 §[2]

Delgivning har skett genom att den som sökes för delgivning själv har mottagit handlingen i huvudskrift eller styrkt avskrift eller styrkt kopia oavsett på vilket sätt den kommit honom till handa. Har den sökte kvitterat postförsändelse som hämtats av bud, skall den anses ha kommit honom till handa samma dag som den avhämtats på posten.

Förekommer vid särskild postdelgivning eller stämningsmannadelgivning att den som sökes för delgivning vägrar att taga emot handlingen, anses delgivning ändå ha skett.

Delgivning skall anses ha skett

enligt 6 § andra stycket genom att handlingen är tillgänglig och meddelandet delgivits,

enligt 12 eller 13 § genom att det blivit fullgjort som *föreskrives* där,

enligt *3 § tredje stycket*, 12 eller 13 § genom att det blivit fullgjort som *föreskrivs* där,

enligt 15 § andra stycket sista punkten genom att handlingen lämnats i den söktes hemvist eller fästs på dörren till hans bostad,

enligt 17 § på tionde dagen efter beslutet om kungörelsedelgivning under förutsättning att det blivit fullgjort som föreskrives i paragrafens första stycke.

26 §

En fastighetsägare, arrendator eller innehavare av bostadslägenhet är skyldig att på begäran av en stämningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket uppge om den som söks för delgivning är bosatt i eller annars disponerar lokal i fastigheten eller lägenheten. Med fastighetsägare jämställs innehavare av tomträtt.

27 §

En arbetsgivare skall på begäran av en stämningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket uppge om en person som söks för delgivning är anställd hos arbetsgivaren samt upplysa om den anställdes arbetstider, arbetsplats och andra förhållanden som rör anställningen och som kan underlätta delgivningen.

28 §

Vad som sägs i 26 och 27 §§ gäller inte i fråga om den som står i

[2] Senaste lydelse 1978: 768.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

sådant förhållande till den sökte som anges i 36 kap. 3 § rättegångsbalken.

29 §

För att verkställa delgivning har stämningsman, åklagare, polisman, kronofogde samt exekutiv tjänsteman vid kronofogdemyndighet rätt till tillträde till enskilt område som inte utgör bostad.

Vägras någon tillträde som han enligt första stycket har rätt till, skall polismyndighet på begäran av honom lämna biträde.

30 §

En arbetsgivare som är skyldig att lämna uppgifter som avses i 27 § men underlåter detta eller uppsåtligen lämnar oriktiga uppgifter döms till böter, högst ettusen kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

2 Förslag till
Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 28 kap. 2, 4 och 5 §§ samt 33 kap. 1 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i 33 kap. skall införas tre nya paragrafer, 10–12 §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

28 kap.

2 §[1]

För eftersökande av den som skall gripas, anhållas eller häktas, hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller underkastas kroppsvisitation eller kroppsbesiktning får husrannsakan *företa-*

För eftersökande av den som skall gripas, anhållas eller häktas, hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten, *delges stämning i brottmål* eller underkastas kroppsvisitation eller kroppsbesiktning får

[1] Senaste lydelse 1984: 388 (jfr 1984: 722).

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
gas hos honom, så ock hos annan, om synnerlig anledning förekommer, att den sökte uppehåller sig där.	husrannsakan *företas* hos honom, så ock hos annan, om synnerlig anledning förekommer, att den sökte uppehåller sig där. *Husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål får företas endast om det för brottet är stadgat fängelse.*
4 §	
Förordnande om husrannsakan meddelas av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. Kan husrannsakan *antagas bliva* av stor omfattning eller medföra synnerlig olägenhet för den, hos vilken åtgärden *företages*, bör, om ej fara är i dröjsmål, åtgärden *icke vidtagas* utan rättens förordnande.	Förordnande om husrannsakan meddelas av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. *Förordnande om husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål skall dock alltid meddelas av rätten.* Kan *i annat fall* husrannsakan *antas bli* av stor omfattning eller medföra synnerlig olägenhet för den hos vilken åtgärden *företas*, bör, om ej fara är i dröjsmål, åtgärden *inte vidtas* utan rättens förordnande.
Fråga om husrannsakan *må av* rätten *upptagas* på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren. Efter åtalet *äge* rätten även på yrkande av målsägande *så ock* självmant *upptaga* fråga *därom*.	Fråga om husrannsakan *får* rätten *ta upp* på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren. Efter åtalet *får* rätten även på yrkande av målsägande *eller* självmant *ta upp en sådan* fråga. *Fråga om husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål tas upp av rätten på yrkande av polismyndighet eller åklagaren eller självmant.*
5 §	
Utan förordnande, som sägs i 4 §, *må* polisman *företaga* husrannsakan, om åtgärden har till syfte att eftersöka den som skall gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller att verkställa beslag *å* föremål, som *å* färsk gärning följts eller spårats, så ock eljest, då fara är i dröjsmål.	Utan förordnande, som sägs i 4 §, *får* polisman *företa* husrannsakan, om åtgärden har till syfte att eftersöka den som skall gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller att verkställa beslag *av* föremål, som *på* färsk gärning följts eller spårats, så ock eljest, då fara är i dröjsmål. *Vad som sagts nu gäller ej husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål.*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
33 kap.	
1 §[2]	
Ansökan, anmälan eller annan inlaga i rättegång skall innehålla uppgift å domstolen samt parternas namn och hemvist.	
Parts första inlaga i rättegången skall innehålla uppgift *å hans personnummer och postadress. Vidare bör angivas partens yrke och telefonnummer samt de övriga omständigheter, som äro av betydelse för delgivning med honom. Har part vidtalat ombud att företräda honom, skola ombudets namn, postadress och telefonnummer angivas.*	*En enskild* parts första inlaga i rättegången skall innehålla uppgift *om partens* *1. yrke samt personnummer eller organisationsnummer,* *2. aktuella postadress, adress till arbetsplats samt i förekommande fall annan adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman,* *3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen samt* *4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med honom.* *Förs partens talan av ställföreträdare skall motsvarande uppgifter lämnas om denne. Har parten vidtalat ett ombud att företräda honom skall ombudets namn, postadress och telefonnummer anges.*
Stämningsansökan *bör tillika* innehålla uppgift *å* svaranden i de hänseenden som *sägs* i andra stycket.	*En* stämningsansökan *skall dessutom* innehålla uppgift *om* svaranden i de hänseenden som *anges* i andra stycket. *Uppgift om svarandens eller dennes ställföreträdares yrke, arbetsplats, telefonnummer och ombud behöver lämnas endast om uppgiften utan särskild utredning är tillgänglig för sökanden. Saknar svaranden känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta.* *Begär en part att ett vittne eller annan skall kallas till en förhandling genom rättens försorg, är parten i samma utsträckning som anges i fjärde stycket skyldig att lämna uppgifter beträffande den som skall kallas.*
Sker ändring i förhållande, som part sålunda uppgivit, skall *parten* utan dröjsmål *anmäla* det till rätten.	*Ändras något av de förhållanden som avses i första – femte styckena eller är en uppgift ofullständig eller felaktig,* skall det utan dröjsmål *anmälas* till rätten.

[2] Senaste lydelse 1973: 240.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	10 §[3]
	Uppfyller en stämningsansökan inte föreskrifterna i 1 § första – fjärde styckena, skall sökanden föreläggas att komplettera ansökningen, om inte bristen bedöms vara av ringa betydelse för det fortsatta förfarandet. Följs inte föreläggandet och är saken sådan att förlikning därom är tillåten, får rätten avvisa ansökningen, om det inte föreligger särskilda skäl mot det.
	11 §[4]
	Den som utan att vara part skall höras i en rättegång är skyldig att på begäran av rätten lämna uppgift om egna förhållanden enligt vad som anges i 1 §.
	12 §[5]
	Den som enligt 1 eller 11 § är skyldig att lämna uppgifter om egna förhållanden får vid vite föreläggas att fullgöra sin uppgiftsskyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 §
Ansökan må göras muntligen eller skriftligen hos rätten. I ansökan skall sökanden uppgiva de omständigheter å vilka den grundas och den åtgärd som påkallas samt de omständigheter som betinga rättens behörighet, om ej denna framgår av vad eljest anföres. De skriftliga handlingar som åberopas skola samtidigt inlämnas.	

[3] Förutvarande 10 § upphävd genom 1970: 429.
[4] Förutvarande 11 § upphävd genom 1970: 429.
[5] Förutvarande 12 § upphävd genom 1970: 429.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Skriftlig ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. *Sökandens hemvist och postadress skola uppgivas. Göres ansökan* muntligen, skall, *i den mån det erfordras, uppteckning därav ske.* Fullmakt för ombud *erfordras ej, med mindre* rätten *finner fullmakt böra företes.*	*En* skriftlig ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. *Ansökningen skall innehålla uppgifter om sökanden i de hänseenden som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken. Detsamma gäller i fråga om motpart, om sådan finns. Görs ansökningen* muntligen, skall *den uppteckнas, om det behövs.* Fullmakt för ombud *behöver inte företes, såvida inte* rätten *anser att det bör ske.* *Begär en part att ett vittne eller annan skall kallas till en förhandling genom rättens försorg, är parten i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § fjärde stycket rättegångsbalken skyldig att lämna uppgifter beträffande den som skall kallas.* *Ändras något av de förhållanden som avses i andra stycket eller är en uppgift ofullständig eller felaktig, skall det utan dröjsmål anmälas till rätten.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

4 Förslag till
Lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808)

Härigenom föreskrivs att 2, 4, 19 och 22 §§ lagsökningslagen (1946: 808) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 §[1]
Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gälde-*	Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgifter om parterna i de hänseenden som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de

[1] Senaste lydelse 1984: 660.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
nären, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan anträffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning. Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge eller egendom som omfattas av företagshypotek, av den handling varigenom panträtt i egendomen eller företagshypotek har upplåtits.	omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge eller egendom som omfattas av företagshypotek, av den handling varigenom panträtt i egendomen eller företagshypotek har upplåtits.

Ansökningen skall jämte avskrift som anges i första stycket inges i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet.

4 §[2]

Upptages ansökningen, *förelägge* rätten gäldenären att inom viss av rätten bestämd tid efter det lagsökningshandlingarna *blivit* honom *delgivna* skriftligen svara *å* ansökningen vid påföljd att målet ändå *avgöres*. Föreläggandet, som skall tecknas *å* ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *hos rätten anmäla personnummer, hemvist, postadress och telefonnummer, såvida tillförlitlig uppgift härom icke föreligger.*	*Upptas* ansökningen, *skall* rätten *förelägga* gäldenären att inom viss av rätten bestämd tid efter det lagsökningshandlingarna *delgivits* honom skriftligen svara *på* ansökningen vid påföljd att målet ändå *avgörs*. Föreläggandet, som skall tecknas *på det* ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *lämna de uppgifter om sig som avses i 33 kap. 1 § rättegångsbalken i den mån uppgifterna i ansökningen är ofullständiga eller felaktiga. Rätten får förelägga gäldenären att vid vite lämna uppgifter i dessa hänseenden.*

[2] Senaste lydelse 1973: 241.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

Vid utsättande av tiden för svars avgivande har rätten att taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bliva honom delgivna. Har gäldenären känt hemvist inom riket, må tiden icke utan synnerliga skäl bestämmas längre än till två veckor.

19 §[1]

Ansökning om betalningsföreläggande skall göras skriftligen eller muntligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall *innehålla uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gäldenären, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan anträffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall i ansökningen eller i räkning som åberopas också tydligt och fullständigt ange grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst samt de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs.

Ansökning om betalningsföreläggande skall göras skriftligen eller muntligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgifter om parterna i de hänseenden som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall i ansökningen eller i räkning som åberopas också tydligt och fullständigt ange grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst samt de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs.

Ansökning som görs skriftligen skall avlämnas i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet. Görs ansökning muntligen, skall genom rättens försorg mot föreskriven avgift uppteckning därav ske i två exemplar. Borgenären eller hans ombud skall med sin underskrift intyga att uppteckningen är riktig. Uppteckningen gäller sedan som original.

Räkning som åberopas skall inges i två exemplar. Är räkningen ingiven i endast ett exemplar, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift.

[1] Senaste lydelse 1982: 297.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

22 §[4]

Upptages ansökningen, förelägge rätten gäldenären att, såframt han vill helt eller till någon del bestrida ansökningen, inom viss av rätten bestämd tid efter det ansökningen jämte räkning, om sådan åberopats, blivit honom delgiven, skriftligen hos rätten anmäla sitt bestridande vid påföljd att utmätning eljest må ske. Vid utsättande av tiden för anmälan av bestridande har rätten att taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bliva honom delgivna. Utan synnerliga skäl må tiden icke bestämmas längre än till två veckor.

Har borgenären i ansökningen fordrat ersättning för kostnad å målet, skall rätten i föreläggandet angiva vad i sådant hänseende skall, om bestridande ej sker, utgå utöver kostnaden för blivande delgivning. Ersättningen utgår enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Föreläggandet, som skall tecknas *å* ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *hos rätten anmäla personnummer, hemvist, postadress och telefonnummer, såvida tillförlitlig uppgift härom icke föreligger.*

Föreläggandet, som skall tecknas *på det* ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *lämna de uppgifter om sig som avses i 33 kap. 1 § rättegångsbalken i den mån uppgifterna i ansökningen är ofullständiga eller felaktiga. Rätten får förelägga gäldenären att vid vite lämna uppgifter i dessa hänseenden.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

5 Förslag till

Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291)

Härigenom föreskrivs att 3 och 5 §§ förvaltningsprocesslagen (1971: 291) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

3 §

Ansökan, besvär, anmälan, underställning och annan åtgärd, varigenom mål anhängiggöres, skall ske skriftligen.

Ansöknings- eller besvärshandling från enskild *bör innehålla uppgift om hans namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Handlingen skall vara egenhändigt undertecknad av honom eller hans ombud.*

En ansöknings- eller besvärshandling från *en* enskild skall vara *egenhändigt undertecknad av honom eller hans ombud. Den skall innehålla uppgift om hans*

1. yrke samt personnummer eller organisationsnummer,

[4] Senaste lydelse 1981: 848.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2. aktuella postadress, adress till arbetsplats samt i förekommande fall annan adress där han kan anträffas för delgivning genom stämningsman,
	3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen samt
	4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med honom.
	Förs den enskildes talan av ställföreträdare skall motsvarande uppgifter lämnas om denne. Har den enskilde vidtalat ett ombud att företräda honom skall ombudets namn, postadress och telefonnummer anges.
	En ansöknings- eller besvärshandling från en enskild skall dessutom innehålla motsvarande uppgifter om dennes motpart, om sådan finns. Uppgift om motpartens eller dennes ställföreträdares yrke, arbetsplats, telefonnummer och ombud behöver lämnas endast om uppgiften utan särskild utredning är tillgänglig för den enskilde. Saknar motparten känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta.
	Ändras något av de förhållanden som avses i första – tredje stycket eller är en uppgift ofullständig eller felaktig, skall det utan dröjsmål anmälas till rätten.
5 §	
Är ansöknings- eller besvärshandling så ofullständig att den *icke* kan läggas till grund för prövning i sak, skall rätten förelägga sökanden eller klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars *ej upptages* till prövning.	*Uppfyller en* ansöknings- eller besvärshandling *inte föreskrifterna i 3 § eller är den* så ofullständig att den *inte* kan läggas till grund för prövning i sak, skall rätten förelägga sökanden eller klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars *inte tas upp* till prövning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

6 Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980: 100)[1]

dels att 14 kap. 2 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i 7 kap. skall införas en ny paragraf, 26 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

26 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen (1970:428) för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

14 kap.

2 §[2]

Sekretess hindrar inte att uppgift i annat fall än som avses i 1 § lämnas till myndighet, om uppgiften behövs där för

1. förundersökning, rättegång, ärende om disciplinansvar eller skiljande från anställning eller annat jämförbart rättsligt förfarande vid myndigheten mot någon rörande hans deltagande i verksamheten vid en myndighet där uppgiften förekommer,
2. omprövning av beslut eller åtgärd av den myndighet där uppgiften förekommer, eller
3. tillsyn över eller revision hos den myndighet där uppgiften förekommer.

Sekretess hindrar inte att uppgift lämnas i muntligt eller skriftligt yttrande av sakkunnig till domstol eller myndighet som bedriver förundersökning i brottmål.

Sekretess hindrar inte att uppgift om enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (1970:428). Vad nu sagts gäller dock inte uppgift hos televerket om telefonnummer till enskilds bostad, om den enskilde hos televerket begärt att abonnemanget skall hållas

[1] Lagen omtryckt 1982: 1106.
[2] Senaste lydelse 1984: 316.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	hemligt och uppgiften omfattas av sekretess enligt 9 kap. 8 § tredje stycket.
Sekretess hindrar inte att uppgift som angår misstanke om brott lämnas till åklagarmyndighet, polismyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda annan påföljd än böter.	
För uppgift som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1–6 §§, 8 kap. 8 § första stycket, 9 eller 15 § eller 9 kap. 7 §, 8 § första eller andra stycket eller 9 § andra stycket gäller vad som föreskrivs i *tredje* stycket endast såvitt angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Dock hindrar sekretess enligt 7 kap. 1 eller 4 § inte att uppgift som angår misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot någon som inte har fyllt arton år lämnas till åklagarmyndighet eller polismyndighet.	För uppgift som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1–6 §§, 8 kap. 8 § första stycket, 9 eller 15 § eller 9 kap. 7 §, 8 § första eller andra stycket eller 9 § andra stycket gäller vad som föreskrivs i *fjärde* stycket endast såvitt angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Dock hindrar sekretess enligt 7 kap. 1 eller 4 § inte att uppgift som angår misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot någon som inte har fyllt arton år lämnas till åklagarmyndighet eller polismyndighet.
Tredje *stycket* gäller inte uppgift som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket.	Tredje *och fjärde styckena* gäller inte uppgift som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

7 Förslag till
Lag om ändring i handräckningslagen (1981: 847)

Härigenom föreskrivs att 2 § handräckningslagen (1981: 847) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
Ansökan om handräckning skall göras skriftligen. Beträffande laga domstol gäller vad som är föreskrivet om tvistemål. Arrende-, hyres- och bostadsrättstvister skall dock tas upp av tingsrätten i den ort där fastigheten finns. Arrende-, hyres-	Ansökan om handräckning skall göras skriftligen. *Den skall innehålla uppgifter om parterna i de hänseenden som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken.* Beträffande laga domstol gäller vad som är föreskrivet om tvistemål. Arrende-, hyres-

[1] Senaste lydelse 1982: 298.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
och bostadsrättstvister skall dock tas upp av tingsrätten i den ort där fastigheten finns.	och bostadsrättstvister skall dock tas upp av tingsrätten i den ort där fastigheten finns.

Rätten prövar självmant sin behörighet. Sökandens uppgift om de omständigheter som betingar rättens behörighet skall godtas, om det inte kan antas att den är oriktig. Har ansökningen upptagits, skall rätten ej på nytt pröva sin behörighet, såvida inte svaranden begär det eller fråga uppkommer om tillämpning av 10 kap. 17 § rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

Innehållsförteckning

	Sid
Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	3
1. Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (1970:428)	3
2. Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	5
3. Förslag till lag om ändring i lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden	8
4. Förslag till lag om ändring i lagsökningslagen (1946:808)	9
5. Förslag till lag om ändring i lagen (1984:660) om ändring i lagsökningslagen (1946:808)	12
6. Förslag till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)	13
7. Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	15
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 8 november 1984	17
1 Inledning	17
2 Nuvarande ordning	18
3 Allmän motivering	19
3.1 Reformbehovet	19
3.2 Inriktningen av reformen	21
3.2.1 Allmänt	21
3.2.2 Parternas ansvar för delgivningen	22
3.2.3 Effektivare delgivningsmetoder	24
3.2.4 Upplysningskällor	26
3.2.5 Avskaffande av kravet på delgivning i vissa fall	26
3.2.6 Åtgärder som kan beslutas av regeringen eller annan myndighet	27
3.3 De särskilda lagförslagen	35
3.3.1 Parternas uppgiftsskyldighet	35
3.3.2 Den söktes medverkan till delgivning	40
3.3.3 Sanktioner	41
3.3.4 Upplysningar från andra myndigheter m.m.	44
3.3.5 Upplysningsskyldighet för fastighetsägare m.fl. samt arbetsgivare	51
3.3.6 Stämningsmäns rätt att erhålla tillträde m.m.	54
3.3.7 Telefondelgivning	58
3.3.8 Surrogatdelgivning med arbetsgivare	60
3.3.9 Delgivning med juridiska personer	63
3.3.10 Ikraftträdande	64
4 Upprättade lagförslag	64
5 Specialmotivering	65
5.1 Förslaget till lag om ändring i delgivningslagen (1970:428)	65
5.2 Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken	68
5.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden	71
5.4 Förslaget till lag om ändring i lagsökningslagen (1946:808)	72
5.5 Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)	72
5.6 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	73
5.7 Förslaget till lag om ändring i handräckningslagen (1981:847)	74

6 Hemställan 75
7 Beslut 75

Utdrag av lagrådets protokoll den 3 december 1984 76

Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 10 januari 1985 . 84
1 Anmälan av lagrådsyttrande 84
2 Hemställan 87
3 Beslut 87

Bilagor
Bilaga 1 Promemorians författningsförslag 88
Bilaga 2 De remitterade lagförslagen 99

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1985